

STRATEŠKI PLAN RAZVOJA OPŠTINE BIJELO POLJE

Bijelo Polje, jun 2012. godine

Strateški plan razvoja opštine Bijelo Polje za period 2012-2016., radna verzija

Strateški plan razvoja, kao regulacioni instrument, usmjeren je na uspostavljanje ravnoteže između razvojnih potencijala i mogućnosti njihove valorizacije u svim sferama društvenog života. Svrha donošenja Plana nije identifikacija ključnih problema, već iznalaženje mogućnosti za njihovo prevazilaženje.

Strateški razvojni plan opštine Bijelo Polje realizuje se u skladu sa Zakonom o regionalnom razvoju Crne Gore („Sl. list Crne Gore“ br. 20/11 od 05.04.2011.god), po Metodologiji utvrđenoj od strane Ministarstva ekonomije.

Strateški planovi opština se donose za period do 7 godina, uz obaveznu saglasnost Ministarstva ekonomije. Na osnovu ovakvog, zakonski određenog, vremenskog okvira u kojem se može donijeti strateški plan, ocjenjuje se, radi uporedivosti i stečenih iskustava, da je za Opštinu Bijelo Polje najcjelishodnije donijeti ga za period od 5 godina, odnosno za period 2012-2016. godine.

Plan razvoja Opštine sadrži opis trenutnog stanja, analizu potencijalnih razvojnih mogućnosti, njihovu valorizaciju i davanje smjernica za njihovo što kvalitetnije korišćenje, u cilju podizanja standarda života stanovništva. Svrha izrade Strateškog plana razvoja je sveobuhvatna petogodišnja vizija lokalnog razvoja Opštine Bijelo Polje i stvaranje instuitucionalnog okvira za njenu kvalitetniju implementaciju.

U procesu planiranja primijenjen je participativni pristup, u kojem su sve zainteresovane strane, prije svega, predstavnici opštine Bijelo Polje, Vlade Crne Gore i drugih relevantnih institucija, sa lokalnog i državnog nivoa, uzeli aktivno učešće, dajući predloge i smjernice za definisanje ovog strateškog dokumenta.

S tim u vezi, formirana je Konsultativna grupa, koju čine predstavnici lokalne samouprave, javnih i privatnih institucija i organizacija, predstavnici NVO sektora, kao i eksperti iz pojedinih oblasti. Dakle, mobilisani su svi relevantni faktori i interesne grupe, koji svojim radom, iskustvom i uticajem mogu doprinijeti identifikovanju problema, potencijala, razvojnih šansi, razvojnih ciljeva, razvojnih prioriteta i mjera za njihovo ostvarivanje, za pojedine oblasti života i rada.

OBRAĐIVAČ

Na osnovu Zakona o lokalnoj samoupravi i Zakona o regionalnom razvoju Crne Gore, Predsjednik opštine Bijelo Polje Aleksandar Žurić je donio **RJEŠENJE** br.433/11, od 20.09.2011. godine, kojim je formirao Konsultativnu grupu za izradu Prijedloga strateškog plana razvoja opštine Bijelo Polje za period 2012-2016. godine, u sljedećem sastavu:

1. **Kujović Abaz**, potpresjednik Opštine za ekonomska pitanja, **koordinator**;
2. **Bojadžić Tufik**, potpresjednik Opštine za društvena pitanja, **zamjenik koordinatora**;
3. **Dr Milivoje Radović**, profesor Ekonomskog fakulteta- Univerzitet Crne Gore i savjetnik Predsjednika Opštine za ekonomska pitanja;
4. **Dr Miodrag Jovančević**, koordinator studijskog programa i profesor na Poljoprivrednom fakultetu u Bijelom Polju;
5. **Polumenta Fazila**, savjetnik za poljoprivredu u opštini Bijelo Polje;
6. **Obradović Violeta**, direktor Turističke organizacije u Bijelom Polju;
7. **Ramović Musa**, direktor turističke agencije „Rams“;
8. **Franca Hilmija**, direktor doo „Mesopromet“;
9. **Vujačić Jezdimir**, direktor doo „Meduza“;
10. **Vojinović Miloš**, predsjednik Odbora direktora ŠIK „Lim“;
11. **Ramović Hasan**, direktor doo „Put-Gros“;
12. **Ljušković Džemal**, direktor doo „Bijelo Polje“;
13. **Luković Dejan**, sekretar Sekretarijata za stambeno-komunalne poslove i saobraćaj opštine Bijelo Polje;
14. **Gusinjac Džafer**, sekretar Sekretarijata za preduzetništvo i ekonomski razvoj opštine Bijelo Polje;
15. **Nuhodžić Alida**, sekretar Sekretarijata za finansije opštine Bijelo Polje;
16. **Alihodžić Rifat**, direktor doo „Arhing“;
17. **Bulatović Milan**, direktor JKP Vodovod „Bistrica“;
18. **Pačariz Senad**, tehnički direktor JKP „Lim“;
19. **Konatar Miloš**, direktor Elektrodistribucije Bijelo Polje;
20. **Rakonjac Branko**, predstavnik Privredne komore Crne Gore u Bijelom Polju;
21. **Marić Miloš**, direktor Srednje elektro-ekonomske škole;
22. **Vujisić Blagoje**, direktor Osnovne škole „Marko Miljanov“;
23. **Četković Ida**, direktor Dječjeg vrtića „ Dušo Basekić“;
24. **Agić Rasim**, direktor Doma zdravlja;
25. **Jeremić Tomislav**, direktor Opšte bolnice;
26. **Lukač Zlata**, direktor Centra za socijalni rad;
27. **Vojinović Danilo**, direktor Biroa rada- Bijelo Polje;
28. **Knežević Damjan**, direktor Centra za sport i rekreaciju;

29. **Rabrenović Dragić**, direktor Radija „Bijelo Polje“;
30. **Janjušević Zdravko**, predsjednik NVO „Bjelopoljski demokratski centar“ i
31. **Krgović Bogdan**, predsjednik Opštinskog sindikalnog povjereništva.

SADRŽAJ		
1.	Analiza postojećeg stanja	6
1.1.	Geografske karakteristike	6
1.1.1.	Položaj	6
1.1.2.	Reljef	6
1.1.3.	Geološki sastav	7
1.1.4.	Klima	7
1.1.5.	Hidrološke odlike	7
1.1.6.	Biodiverzitet	8
1.2.	Demografija, rad i socijalno staranje	8
1.2.1.	Demografski trend	8
1.2.2.	Tržište rada	13
1.2.3.	Socijalno staranje	17
1.3.	Društvene djelatnosti	19
1.3.1.	Obrazovni sistem	19
1.3.2.	Zdravstveni sistem	21
1.3.3.	Kultura i sport	23
1.4.	Ekonomsko proizvodni sistem	25
1.4.1.	Preduzeća i preduzetnici	25
1.4.2.	Industrija i usluge	26
1.4.3.	Turizam	28
1.4.4.	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	30
1.4.5.	Uvoz i izvoz	33
1.5.	Tehnička infrastruktura	34
1.5.1.	Saobraćajna infrastruktura	34
1.5.2.	Elektroenergetski sistem	35
1.5.3.	Telekomunikacije i ICT	38
1.6.	Životna sredina	40
1.6.1.	Upravljanje otpadom	40
1.6.2.	Upravljanje vodama	41
1.6.3.	Kvalitet vazduha	42
1.6.4.	Upravljanje resursima i njihovo očuvanje	42
1.7.	Administrativni kapaciteti	43
2.	SWOT analiza	48
3.	Vizija razvoja Opštine	52
3.1.	Strateški cilj razvoja	52
3.2.	Prioriteti, mjere	53
3.3.	Finansiranje	89
4.	Monitoring	91
	Opis projekata (»Project Fiches«)	92
4.3.	Sistem za prikupljanje podataka	149
4.4.	Monitoring izvještaj	149
	Anex-postojeće stanje	150
	Izvještaj o rezultatima Javne rasprave	164
	Rešenje o formiranju Konsultativne grupe	170
	Izvještaj o radu Konsultativne grupe	173

1. Analiza postojećeg stanja

1.1. Geografske karakteristike

1.1.1. Položaj

Opština Bijelo Polje se nalazi na sjeveru Crne Gore, između 42° 55' i 43°10' sjeverne geografske širine i 19°30' i 20°05' istočne geografske dužine.

Prostire se na 924 km², pokrivajući 6,7% teritorije Crne Gore, što je čini četvrtom opštinom po površini u Crnoj Gori.

Bjelopoljska opština pripada brdsko – planinskom dijelu sjeverne Crne Gore, okružena visokim planinama. Nalazi se između planina Bjelasice, Lise i Pešterske visoravni.

Cijela teritorija Opštine nalazi se na nadmorskoj visini iznad 500 metara. Ispresijecana je brojnim dolinama rijeka, prije svega, Lima i njegovim lijevim (Lješnica, Brzava, Ljubovidja i Lipnica. (Goduška rijeka, Ivanjska rijeka, bjelopoljska Bistrica) i desnim pritokama), koje mu daju posebnu reljefnu fizionomiju.

Graniči se sa crnogorskim opštinama Pljevlja, Mojkovac i Berane i opštinama Srbije: Prijepolje i Sjenica.

1.1.2. Reljef

Područje Opštine pripada brdsko-planinskom području sjeverne Crne Gore. Oko 95% njene teritorije nalazi se iznad 650 m nadmorske visine. Središnjim dijelom, uz rijeku Lim, prostire se dolina dužine 12 km i širine 3 km, čija je najniža nadmorska visina 531m.

Gradsko jezgro Opštine nalazi se na dvije terase, nadmorske visine 575 i 620 m. Okolne planine, Bjelasica sa najvišim vrhom Crna Glava (2.137 m), Lisa (1.509 m) i Stožer (1.576 m), čine reljef Opštine veoma zanimljivim.

1.1.3. Geološki sastav

Područje Opštine sastoji se od stijena paleozojske i kvartalne starosti. Obod njene kotline sastoji se od stijena paleozojske starosti. Od stijenskih masa najčešći su škriljci sive i crne boje. Dno kotline sastavljeno je od stijena kvartalne starosti.

Gornja terasa Lima zasuta je poluvijalnim i deluvijalnim sastojcima, a čine je pjeskovita i prašinasta glina i šljunak, čiji su slojevi slabo vezani i paleozojske su starosti.

Srednja terasa Lima je najrasprostranjenija, i na njoj je najvećim dijelom pozicionirana Opština. Sastoji se od pijeska, malo prašinstog i zaglinjenog, i šljunka slabo sortiranog razne granulacije. Donja terasa ima iste sedimente kao srednja.

Prema stabilnosti, tereni su svrstani u stabilne, uslovno stabilne i nestabilne. Stabilni tereni su oni koji imaju postojana svojstva stijenskih masa pri izvodjenju radova na njima. To su poluvezani i nevezani sedimenti koji čine ravničarski dio terena. Uslovno stabilni tereni su oni gdje svako zasijecanje, kvašenje i novo opterećivanje može izazvati deformacije reljefa.

U pregledu seizmičnosti, područje Opštine se svrstava u 7-8 stepeni seizmičnosti, pri čemu koeficijent ubrzanja, za period od 100 godina, iznosi $0,063 \text{ cm/s}^2$. Nestabilne padine, strmi odsjeci, tereni sa visokim nivoom podzemnih voda su seizmički više ugroženi.

1.1.4. Klima

Opština ima umjereno kontinentalnu klimu sa jasno izraženim godišnjim dobima, pri čemu je jesen toplija od proljeća, što pogoduje sazrijevanju biljnih kultura.

Bjelopoljska kotlina je okružena planinskim masivima koji utiču na klimu, pojavu temperaturnih razlika, tišine, atmosferske padavine i magle u jesenjim, zimskim i prolječnim mjesecima. Prosječna temperatura u proljeće je $8,7^{\circ}\text{C}$, u toku ljetnji mjeseci $16,9^{\circ}\text{C}$, na jesen $9,4^{\circ}\text{C}$ i u zimskom periodu $0,1^{\circ}\text{C}$.

U vrijeme duvanja zapadnih i sjeverozapadnih vjetrova ima dosta padavina, sa godišnjim prosjekom 940 litara po m^2 , bez većih kolebanja u pojedinim godinama. Padavine su ravnomjerno rasporedjene u toku godine, tako da nema izrazito sušnih ili izrazito vlažnih perioda. Najviše padavina ima u novembru, a najmanje u maju. Sa povećanjem nadmorske visine raste i količina padavina, tako da ogranci Bjelasice dobijaju oko 1.500 mm padavina godišnje. Godišnji prosjek je 109 kišnih, 21 sniježnih, 23 vedrih i 135 oblačnih dana.

1.1.5. Hidrološke odlike

Najznačajniji hidrografski potencijal u Bijelom Polju je rijeka Lim, koja kroz Opštinu protiče srednjim tokom, dužine 40 km, sa prosječnim proticajem $70,2 \text{ m}^3/\text{sek}$.

Najveće pritoke Lima su Ljubovidja dužine 35 km i Bjelopoljska Bistrica dužine 23 km. Od manjih pritoka, na urbanom području, najznačajnije su: Lješnica, Lipnica, Sljepašnica i Boljanska rijeka.

Jedan od većih izvora nalazi se pri ušću Boljanske rijeke u Lim (5,51 lit/sec), koji je kaptiran i koristi se za vodosnabdijevanje. Ostali izvori su manje izdašnosti, najčešće 0,1 lit/sec. Najveći izvor nalazi se u podnožju Bjelasice sa kojeg se snabdijeva grad, prigradska i druga naselja kroz koja prolazi cjevovod do grada, čiji je kapacitet 400 lit/sec.

Mineralni i termalni izvori su registrovani u Nedakusima, u dolini rijeke Sljepašnice, u gornjim Nedakusima, Rajkovićima, Dobrom Dolu, Dubravi, Papama i Bučju. Iako male izdašnosti, značajniji izvor nalazi se u Čeoču sa 0,1 lit/sec, koji je kaptiran za industrijsku preradu u fabrici „Rada“. Pored mineralnih, u Nedakusima su registrovani i značajni termalni izvori. Takođe, u krugu fabrike za preradu voća i povrća „Eko-meduza“ doo, nalazi se kaptiran izvor mineralne vode izdašnosti 0,8 lit/s.

1.1.6. Biodiverzitet

Tipovi i kvalitet zemljišta, geološki sastavi terena, klima, reljef, erozivni uticaji, determinišu brojnost i strukturu biljnog i životinjskog svijeta. Na fluvijalnim terasama oko Lima najzastupljeniji su voćnjaci i njive, a na padinama voćnjaci, šume i livade. Najznačajnije asocijacije čine listopadne šume. Na pojasu hrasta nadovezuje se pojas bukve, kojoj se na visini od 1.000 m pridružuje jela.

Na okolnim planinama ima divokoza, medvjeda, vukova, lisica, srna, jelena i muflona, a od ptica: orlova, sova, gavranova i dr. Od stoke se najviše uzgajaju goveda, a u višim predjelima ovce.

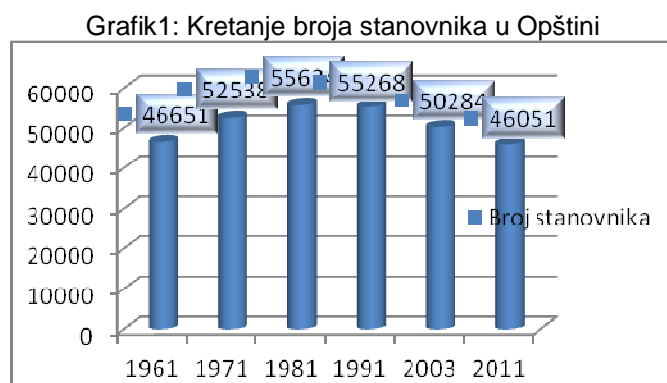
U rijekama Limu, Bistrici i Ljubovidji zavidan je riblji fond plemenitih vrsta, i to pastrmke, lipljena i skobalja.

1.2. Demografija, rad i socijalno staranje

1.2.1. Demografski trend

Demografija, kao nauka o stanovništvu, obuhvata proučavanje njegove veličine, strukture i podjele, kao i promjene broja i strukture stanovnika tokom vremena, usljed djelovanja različitih faktora.

Stanovništvo, odnosno njegov broj i struktura, predstavlja najznačajniji faktor društvenog razvoja na svim nivoima. Nepovoljni demografski procesi, koji se ogledaju u migraciji iz ruralnih ka urbanim sredinama i pražnjenju nedovoljno razvijenih područja, što potkrepljuju i podaci iz popisa stanovništva 2003. i 2011. godine, uslovlila je nedovoljna valorizacija značajnih prirodnih, privrednih i humanih potencijala opština, prije svega, sjevernog regiona. Ovakav trend karakterističan je i za Bijelo Polje. Naime, broj stanovnika u Opštini je konstantno rastao do 1981. godine, da bi nakon toga uslijedio pad.

Izvor: Zavod za statistiku CG-MONSTAT, 2011. godina

Prema popisu iz 2011. godine, ukupan broj stanovnika na teritoriji opštine Bijelo Polje iznosi 46.051, što čini 7,43%% ukupne crnogorske populacije. Gustina naseljenosti je 49,8 stanovnika/km², što je znatno manje od crnogorskog prosjeka a, istovremeno, dva puta više od prosječne naseljenosti sjevernog regiona. Ukupan broj domaćinstava, prema istom popisu, iznosi 13.199, što je za 89 domaćinstava manje u odnosu na 2003. godinu.

Tabela 1. Osnovni demografski indikatori¹

Broj stanovnika	46.051
Gustina naseljenosti (st/km ²)	49,8
Struktura stanovništva prema polu	
- Muškarci	23.204
- Žene	22.847
Broj domaćinstava	13.199
Prosječan broj članova domaćinstva	3,48
Prosječna starost stanovništva	36,1
Prirodni priraštaj	207
Stopa prirodnog priraštaja	4,2
Vitalni indeks	141
Indeks starenja	60,8
Rast populacije (popis 2011/2003.)	-4.233

Izvor: Zavod za statistiku CG-MONSTAT, 2011. godina

Indikatori prirodnih kretanja stanovnika, kao što su prirodni priraštaj i vitalni indeks su, u periodu između dva posljednja popisa, bili pozitivni, ali indikatori mehaničkih (migracionih) kretanja su bili značajniji i nadmašili pozitivne efekte, tako da je rast po pozitivnim indikatorima od 1.273 izgubljen u rastu negativnog od 5.506, što je rezultiralo smanjenjem broja stanovnika za 4.233.

Negativan demografski trend² po osnovu migracionih kretanja odnosi se na:

- ✓ migracije u druga područja Crne Gore i
- ✓ migracije van Crne Gore.

¹ Detaljnije u Aneks-u, tabele 2, 3 i 4

² Prilikom upoređivanja podataka o kretanju stanovništva treba znati da su korišćena različita metodološka rješenja u posljednjem u odnosu na prethodne popise

Posmatrano po opštinskim područjima, još je jače izražen problem depopulacije, a u pojedinim naseljima ovih područja poprima zabrinjavajuće dimenzije. U narednoj tabeli dat je prikaz stanovništva pojedinih područja u odnosu na popis 2003. godine.

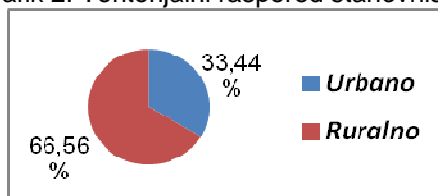
Tabela 2. Broj stanovnika (%) u odnosu na popis 2003.

Područje	%	Naselje	%
Cerovo	69,4	Radojeva Glava	9,5
Pavino Polje	72,2	Džafića Brdo	16,6
Goduša	75,3	Kovren	22,7
Brzava	74,9	Mioče	26,0
Tomaševo	75,3	Ostrelj	29,5
Ravna Rijeka	79,7	Crhalj	31,0
Godijevo	80,3	Crniš	34,5
Ivanje	82,6	Barice	35,0
Kanje	83,4	Pali	46,6
Crhlje	86,0	Pavino Polje	47,8
Zaton	87,7		
Lozna	88,7		
Bistrica	91,0		

Izvor: Zavod za statistiku CG-MONSTAT, 2011. godina

Po popisu 2011. godine, u Bijelom Polju ima 137 naselja, od kojih je 18 u urbanom, a 119 na seoskom području. U urbanim naseljima živi 15.400 stanovnika ili 33,44%, a u ruralnim 30.651 ili 66,56% .

Grafik 2: Teritorijalni raspored stanovništva

Izvor: Zavod za statistiku CG-MONSTAT, 2011. godina

Teritorijalni raspored stanovništva ukazuje na njegovu visoku razućenost. Izmedju dva popisa došlo je do značajnog smanjenja broja stanovnika i u gradskom (urbanom) i seoskom (ruralnom) području, što se i vidi iz naredne tabele.

Tabela 3. Broj stanovnika po područjima

Područje	2003.	%	2011.	%
Gradsko/urbano	17.320	34,44	15.400	33,44
Ostalo/ruralno	32.964	65,55	30.651	66,56
Ukupno:	50.284	100	46.051	100

Izvor: Zavod za statistiku CG-MONSTAT, 2011. godina

Dakle, u posmatranom periodu, došlo je do smanjenja i gradskog i ruralnog stanovništva, po istoj dinamici, odnosno za 1 procentni poen.

Starosna struktura stanovništva

Jedna od najvažnijih struktura stanovništva je starosna struktura, budući da ima snažan uticaj na društveno-ekonomski razvoj određene populacije. Starenje stanovništva ima negativne implikacije na dalji demografski i privredni razvoj. U demografskom pogledu, proces starenja stanovništva negativno utiče kako na ukupno kretanje, tako i na strukturu stanovništva. U ekonomskom smislu, starenje stanovništva utiče na kretanje broja radno sposobnog stanovništva, odnosno na stepen aktivnosti ukupnog stanovništva.

Prema popisu iz 2011. godine, prosječna starost stanovništva u opštini Bijelo Polje iznosi 36,1 godinu.

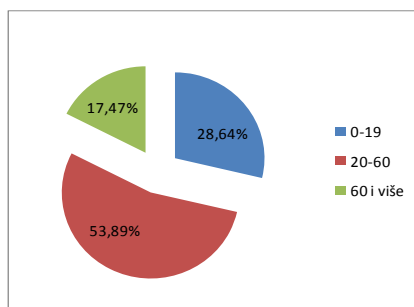
Tabela 4. Uporedna analiza starosne strukture stanovništva

God.starosti	Br.stan. u B.Polju	%	Br.stan.u C.Gori	%
0-19	13.189	28,6	162.844	26,3
20-59	24.843	53,9	343.404	55,4
60 i više	8.019	17,5	113.751	18,3
Ukupno:	46.051	100,0	620.029	100,0

Izvor: Zavod za statistiku CG-MONSTAT, 2011. godina

U odnosu na starosnu strukturu stanovništva Crne Gore, starosna struktura stanovništva Opštine ima neznatna pozitivna odstupanja: -2,3; 1,5 i 0,8 procentnih poena po prikazanim starosnim grupama. Međutim, bez obzira na ovu činjenicu, stanovništvo Opštine spada u kategoriju starijeg stanovništva, što zahtijeva ozbiljan pristup ovom problemu, u smislu vođenja adekvatne populacione politike.

Grafik 3: Starosna struktura stanovništva

Izvor: Zavod za statistiku CG-MONSTAT, 2011. godina

U prilog gore navedene konstatacije je i indeks starenja populacije³, koji iznosi 60,8 ukazujući da se i u narednom periodu može očekivati nepovoljan trend, usljed promjena u strukturi populacije. Posmatrajući po polu, negativna komponentna starosne strukture je izraženija kod ženske populacije sa prosječnom starošću 37,1 godinu, u odnosu na mušku populaciju, gdje je prosjek 35,1 godinu. Ujedno, starosna struktura je

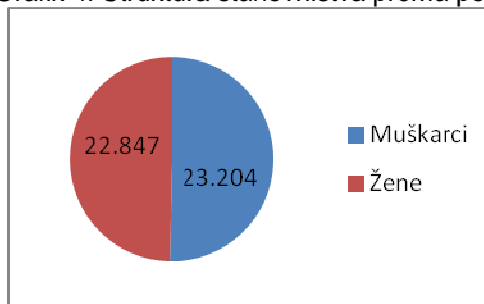
³ Indeks starenja predstavlja odnos broja stanovnika od 60 i više godina starosti prema broju stanovnika ispod 20 godina. Ukoliko je indeks veći, stanovništvo je starije

nepovoljnija u ruralnim područjima, sa prosječnom starošću 37,1 u odnosu na gradsko područje, gdje je prosjek 35,1 godina starosti.

Struktura stanovništva prema polu

U strukturi stanovništva prema polu u Bijelom Polju nešto veće učešće ima muška populacija, koja čini 50,4% ukupne populacije. Ovo je pozitivan pokazatelj, imajući u vidu da razlika nije značajna i da je struktura dosta ujednačena. Posmatrano po starosnim grupama, najmanja razlika je zastupljena u populaciji od 55 do 59 godina (0,2 u korist muškaraca), a najveća u populaciji preko 80 godina, i iznosi 0,35 u korist žena. Između dva posljednja popisa, prema ovom kriterijumu, nije zabilježena značajnija promjena u strukturi stanovništva.

Grafik 4: Struktura stanovništva prema polu

Izvor: Monstat, Statistički godišnjak CG 2011.

Obrazovna struktura stanovništva

Potreba za analizom obrazovne strukture stanovništva proizlazi iz činjenice da postoji veoma visok stepen korelacije između obrazovnog nivoa stanovništva i stepena društveno-ekonomskog razvoja. Osim toga, prilično neuravnotežen i protivrječan razvoj nekih segmenata obrazovnog sistema, poznavanje trenutne situacije i promjena u obrazovnoj strukturi, pruža nam priliku da identifikujemo prirodu i obim tih posljedica i da ove činjenice uključimo u planove budućeg razvoja obrazovnog sistema. Obrazovna struktura može se prepoznati preko dvije obrazovne karakteristike stanovništva: 1) stepena pismenosti, kao elementarnog pokazatelja obrazovanja, i 2) akademskog nivoa obrazovanja cjelokupnog stanovništva.

Stopa pismenosti u Opštini je 93,7%, a stepen akademskog obrazovanja stanovništva je 7,1 %. Naredni grafik prikazuje strukturu stanovništva prema stepenu stručne spreme.

Grafik 5: Obrazovna struktura stanovništva

Izvor: Monstat, Statistički godišnjak CG 2011

Etnička struktura stanovništva

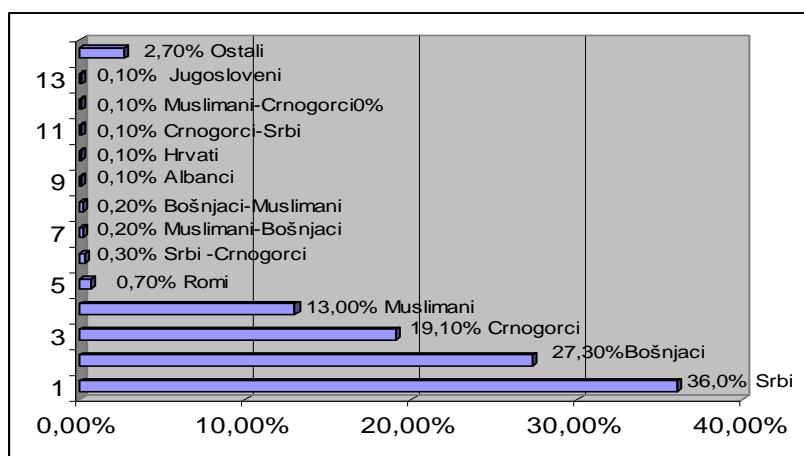
Stanovništvo Bijelog Polja, sa aspekta etničke pripadnosti, veoma je heterogeno. Multietničnost i multikulturalnost stanovnika Opštine može se sagledati na osnovu grafika i tabele koji slijede.

Tabela 5. Struktura stanovništva prema vjeroispovijesti

Vjeroispovijest	Broj	%
pravoslavna	24.662	53,5
Islamska	17.979	39,0
muslimanska	1.661	3,7
Katolička	79	0,2
Hrišćanska	79	0,2
Ateisti	80	0,2
Adventisti	63	0,1
Ostali	1.448	3,1
ukupno:	46.051	100,00

Izvor: Monstat, Statistički godišnjak CG 2011.

Grafik 6: Struktura stanovništva prema nacionalnoj pripadnosti

Izvor: Monstat, Statistički godišnjak CG 2011.

Prema podacima iz posljednjeg popisa u odnosu na popis iz 2003. godine, zaključuje se da je došlo do povećanja zastupljenosti Bošnjaka i Crnogoraca, ali i smanjenja Srba i Muslimana. Ove razlike nijesu rezultat prirodnih procesa niti migracija, već uglavnom potiču od različitog izjašnjavanja prilikom popisa.

Za razliku od značajnih promjena u nacionalnoj strukturi, struktura stanovništva prema vjeroispovijesti nije se bitnije promijenila.

1.2.2. Tržište rada

Iz jednog opštijeg određenja *zaposlenosti* kao indikatora ekonomskog, kulturnog i socijalnog prosperiteta zajednice i izvora egzistencije najšireg kruga populacije, a *nezaposlenosti* kao sinonima siromaštva,

socijalne marginalizacije, nepotrebnog i nepovratnog prosipanje ljudskih resursa, može se sagledati suštinski značaj pitanja zaposlenosti za svakog pojedinca, a i za određenu zajednicu.

Zapravo, kroz odnos broja zaposlenih i nezaposlenih, odnosno, kroz stopu zaposlenosti ili nezaposlenosti, kao najintegralnijih izraza te relacije, načina i kvaliteta optimizacije tog odnosa, određenu zajednicu, u većoj ili manjoj mjeri, čini socio-ekonomski stabilnijom, sigurnijom i, u osnovi, uspješnijom. To, takođe, govori o stepenu njene razvijenosti, njenom odnosu prema radno-aktivnom potencijalu, kao osnovnom resursu zajednice i njenim razvojnim perspektivama.

Pod aktivnim stanovništvom se, prema međunarodnoj praksi, posmatra populacija u granicama starosti od 15 do 65 godina. Ekonomski aktivno stanovništvo obuhvata sve osobe oba pola, koje se na tržištu rada nalaze na strani ponude. Dakle, osobe se smatraju ekonomski aktivnim ako doprinose ili su raspoloživi da doprinose proizvodnji roba i usluga.

Broj radno aktivnih stanovnika na teritoriji opštine Bijelo Polje, prema popisu iz 2011. godine, iznosi 14.733 ili 40,5% populacije iznad 15 godina starosti.

Zaposlenost

Zaposlenost u Opštini u periodu 2007-2011., prema podacima Monstat-a, imala je negativan trend, što se vidi iz naredne tabele.

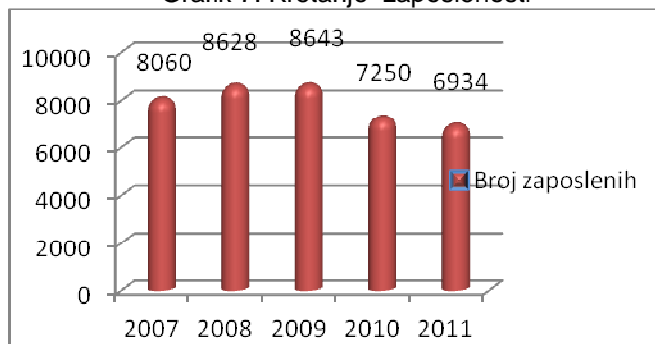
Tabela 6. Kretanje zaposlenosti

Godina	Broj zaposlenih	Lančani indeks	Bazni indeks
2007.	8.060	100,0	
2008.	8.628	107,0	107,0
2009.	8.643	100,2	107,2
2010.	7.250	83,88	89,9
2011.	6.934	95,6	86,0

Izvor: Zavod za statistiku CG-MONSTAT, 2011. godine

Zaposlenost je, u periodu 2007- 2008. godine, rasla po stopi od 7%, da bi od 2009., usljed efekata ekonomske krize, počela da pada. Rezultat ovakvih kretanja je smanjenje zaposlenosti krajem posmatranog perioda za 14 % u odnosu na 2007. godinu.

Grafik 7: Kretanje zaposlenosti

Izvor: Monstat, Statistički godišnjak CG 2011.

Takođe, u posmatranom periodu, učešće zaposlenosti Opštine u ukupnoj zaposlenosti u Crnoj Gori kontinuirano se smanjuje, tako da se u 2011. u odnosu na prethodnu godinu učešće smanjilo sa 4,48% na 3,95%.

Različiti su trendovi zaposlenosti po sektorima. U skladu sa kriznim kretanjima, različito se kretala i zaposlenost u sektorima građevinarstva, turizma, ugostiteljstva, saobraćaja i poljoprivrede.

Posmatrajući kvalifikacionu strukturu zaposlenih, najveće je učešće zaposlenih sa srednjim i visokim obrazovanjem. Ovakva situacija je sasvim očekivana ako se uzme u obzir da najveći broj radno aktivnog stanovništva ima IV stepen stručne spreme s jedne, a sa druge strane, visokoobrazovani kadar lakše dolazi do zaposlenja.

Starosna struktura zaposlenih nije tako povoljna, obzirom da mnogo veće učešće u zaposlenosti ima starija populacija, što ukazuje na probleme pri zapošljavanju, a u perspektivi se očekuje značajan porast broja penzionera.

Struktura zaposlenih prema polu je zadovoljavajuća, obzirom da je približno isti broj zaposlenih muškaraca i žena.

Zarade

Prosječna zarada zaposlenih, u 2011. u odnosu na 2007. godinu, porasla je za 39,3% i iznosi 386,00 €. Znatno je niža od državnog prosjeka, i čini 79,8% prosječne zarade u Crnoj Gori. Na kraju 2011. godine prosječna mjesečna zarada u Opštini iznosila je 361,00 € odnosno 6,5 % manje od prosječne godišnje zarade dok je u Crnoj Gori bila ista u prosjeku u toku i na kraju 2011. godine

Uzrok ovih disproporcija je sporiji rast zarada u Opštini nego u Crnoj Gori, u kojoj je, u posmatranom periodu, porasla 43,2%. Prosječna zarada je u CG u 2011.god. iznosila 484,00 €. Prosječna zarada čini 95 % prosječne zarade u regionu.

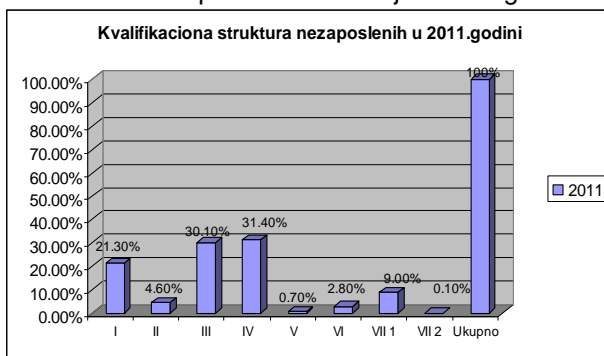
Nezaposlenost

Ukupan broj nezaposlenih lica, na dan 31.12.2011. godine, u opštini Bijelo Polje iznosio je 3.995 i veći je za 89 lica od prosječnog broja nezaposlenih u 2011. godini. Broj nezaposlenih žena bio je 1.769, odnosno 44,3% ukupne nezaposlenosti.

Nezaposlenost u Opštini čini 11,6% ukupne nezaposlenosti u Crnoj Gori, a 31,4% nezaposlenosti sjevernog regiona.

U narednom grafikonu prikazana je kvalifikaciona struktura nezaposlenih lica.

Grafik 8: Nezaposlenost na kraju 2011. godine

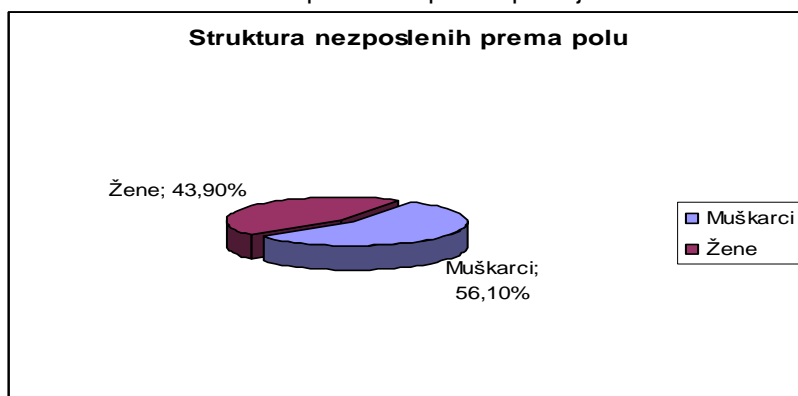
Izvor: Zavod za zapošljavanje Crne Gore, 2011. godine

U strukturi nezaposlenih najveće učešće je zabilježeno kod IV i III stepena stručnosti, i to 31,4% odnosno, 30,1%. Ovo je sasvim očekivano stanje, obzirom na činjenicu da su ovo najzastupljenije kategorije u ukupnom radno aktivnom stanovništvu.

Interesantan podatak koji ukazuje da je, u posmatranom periodu, jedini rast broja nezaposlenih zabilježen kod VII stepena stručnosti i to 2,3 puta, odnosno za 194 lica, a smanjenje broja nezaposlenih u svim ostalim kategorijama (I stepen-14,3%; II stepen-31,3%; III stepen-23,2%; V stepen-27,8% i VI stepen- 29,2%).

Ovakav trend uzrokovan je povećanjem broja visokoobrazovanog stanovništva, koji nije praćen pozitivnim kretanjima u sektoru biznisa, čime je onemogućen njihov radni angažman.

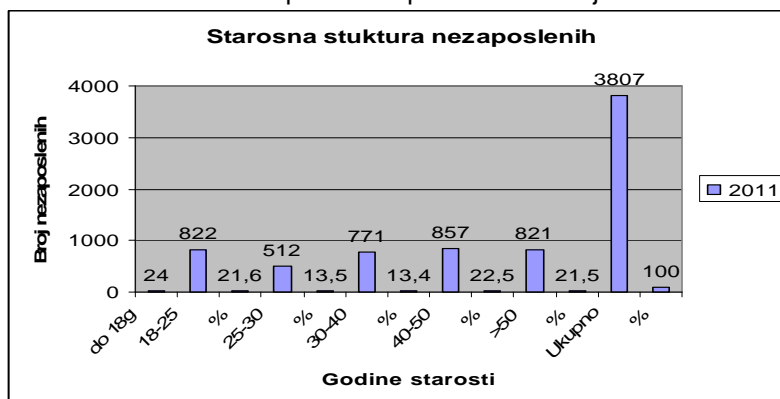
Grafik 9: Nezaposlenost prema polnoj strukturi

Izvor: Zavod za zapošljavanje Crne Gore 2011. godine

Nezaposlenost žena smanjena je, na kraju u odnosu početak perioda, za 7,2 %, a muškaraca za 11,8 %.

Grafik 10: Nezaposlenost prema starosnoj strukturi

Izvor: Zavod za zapošljavanje Crne Gore, 2011. godine

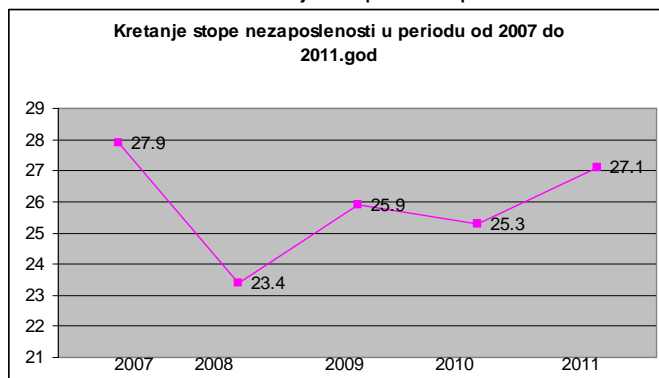
Posmatrano sa aspekta starosne strukture, nezaposlenost je smanjena kod svih kategorija starosti, izuzev kod starosne grupe od 18-25 godina, gdje je nezaposlenost porasla 2 puta. Najveća stopa nezaposlenosti je kod nezaposlenih od 40-50 godina (22,5%) i od 18-25 godina (21,6%), a najniža kod kategorije od 25-30 godina (13,4%).

Stopa nezaposlenosti, u proteklom periodu, bila je na približno istom nivou u svim godinama posmatranja. Najniža je bila 2008. godine kada je iznosila 23,4 %, a najviša 2007. godine kada je bila 27,9 %.

Na kraju perioda stopa nezaposlenosti iznosila je 27,1 %.

U nastavku je dat grafički prikaz kretanja stope nezaposlenosti u periodu od 2007. do 2011. godine.

Grafik 11: Kretanje stope nezaposlenosti

Izvor: Zavod za zapošljavanje Crne Gore, 2011. godine

1.2.3. Socijalno staranje

Obezbeđivanje socijalne zaštite ugroženim društvenim strukturama, u opštini Bijelo Polje, vrši se sa dva nivoa, nacionalnog i lokalnog. Centar za socijalni rad i Dom starih su nacionalne institucije, a lokalni servisi su organizovani kroz rad: Dnevnog centra „Tisa“, Centra za podršku djeci i porodici i geronto-domaćice.

Servis za opravke u domaćinstvima koja nemaju sredstava za plaćanje takvih usluga, kao i nevladina udruženja za podršku licima sa posebnim potrebama.

Raznim vidovima socijalne zaštite u Bijelom Polju obuhvaćeno je 11.011 lica ili 24% ukupne populacije, od kojih se 20 % odnosi na maloljetnike a 80 % na punoljetne korisnike. Učešće ukupnog broja korisnika socijalnih primanja u Opštini u ukupnom broju korisnika u Crnoj Gori je 5 %.

Ukupna socijalna davanja, koja se realizuju preko Centra za socijalni rad, porasla su sa 2.826,847 € u 2007. na 4.973.852 € u 2011. godini, odnosno za 76%. Naime, ovo povećanje treba relativizovati, jer nije došlo do tako značajnog povećanja davanja po korisniku, već je došlo do povećanja broja korisnika socijalnih primanja za 41 %.

Struktura socijalnih davanja u 2011. godini :

- korisnici MOP-a1.643 porodice
- korisnici njege I pomoći drugog lica.....1.085 lica
- korisnici lične invalidnine.....230 lica
- korisnici povlastica lica sa invaliditetom.....184 lica
- korisnici dječjeg dodatka.....2.313 djece
- jednokratne pomoći.....315 lica
- smještaj u ustanove.....124 lica
- smještaj u porodice.....17 lica
- saniranje bračnih I porodičnih problema.....29 sluč.
- mjere zaštite djece od zlostavljanja I zanemarivanja.....50 djece
- posredovanje u zaštiti žrtava nasilja, uglavnom žena.....35 lica
- uspostavljanje odnosa roditelja I djece.....15 sluč.
- pogrebni troškovi.....26 sluč.

Lokalna uprava je, u proteklom petogodišnjem periodu, Izdvojila sredstva u iznosu 533.933 € po osnovu socijalnih davanja.

U oblasti socijalne zaštite, u toku su aktivnosti kojima se podstiče i unapređuje rad socijalnih institucija: „Udruženje paraplegičara“, „Žene za bolje sutra“, SOS telefon, koje finansira UNDP.

Usluge socijalne zaštite pruža i Dom starih, otvoren krajem 2010. godine, u čiju izgradnju je uloženo 3,210.000 €. U Domu starih do sada je smješteno 93 korisnika, a ova institucija zaposljava 40 lica.

Aktivnost Crvenog krsta, kao humanitarne organizacije, u proteklom periodu ogleda se, prije svega, u omasovljavanju broja dobrovoljnih davalaca krvi preko Kluba dobrovoljnih davalaca, koji trenutno broji 354 člana. Samo u 2011. godini organizovano je 11 akcija prikupljanja krvi i po tom osnovu obezbijeđeno 1.163 jedinica krvi. Takođe, donacijama u naturi, Crveni krst je pomagao Dječji vrtić i Dom starih.

Brigom o starim licima obuhvaćeno je 72 lica, novorodjenim licima 18, djeci ometenoj u razvoju 40, kao i veći broj lica u stanju socijalne potrebe putem dodjele namirnica, odjeće i obuće.

U institucijama socijalne zaštite profesionalno radi 90 radnika.

Sa druge strane, važno je istaći i pokazatelje koji ukazuju na standard stanovništva, a to su:

- budžetska potrošnja *per capita* iznosi 202 €;
- prosječna zarada u Opštini je 386 €;
- potrošnja električne energije po domaćinstvu, koja u mjesecu maju iznosi 300 kw/h, a u septembru 310 kw/h;
- broj automobila na 1 000 stanovnika je 161;
- broj mobilnih telefona po stanovniku je u odnosu 1:1;
- broj stanova za kolektivno stanovanje 1.453.

1.3. Društvene djelatnosti

1.3.1. Obrazovni sistem

Obrazovanje, kao jedna od najtransparentnijih i najpropulzivnijih društvenih djelatnosti, predstavlja područje od najvišeg nacionalnog interesa. Dugo prisutan problem (ne)pismenosti odraslog stanovništva, danas gotovo da i ne postoji. To je zasluga uvođenja instituta obaveznog devetogodišnjeg obrazovanja, koji je snažan pokretač većeg opismenjavanja odraslog stanovništva.

Međutim, veći problem od opšte nepismenosti je problem funkcionalne (ne)pismenosti. Aktuelne društvene i tehnološke promjene od zaposlenih zahtijevaju tzv. Prag minimalnih sposobnosti, koji podrazumijeva njihovu informatičku pismenost, znanje stranog jezika i kulturu samostalnosti.

Obrazovni sistem na području opštine Bijelo Polje čini predškolsko, osnovno, srednje i visoko obrazovanje. Mrežu obrazovnih institucija čini 1 predškolska ustanova, sedamnaest osnovnih i tri srednje škole, te pet fakultetskih jedinica.

Predškolsko vaspitanje

Predškolsko vaspitanje odvija se u 9 objekata raspoređenih u gradskom, prigradskom (Rasovo i Nedakusi) i seoskom području (Zaton, Tomaševo, Njegnjevo i Sutivan).

Većina objekata predškolskog vaspitanja, koji se nalaze van gradskog područja, ima nestandardne uslove za rad. Takođe, objektima u gradskom području nedostaje prostor za prihvat većeg broja djece, tako da njih 1000 ostaje neupisano svake godine. Nedostaje i prostor za vešernicu i kuhinju. Preporuke Unicefa i EU su da obuhvatnost djece bude najmanje 40%, a ona je sada svega 14%. Veća je samo od Plava i Rožaja. Za sada, preko normativa, usluge Vrtića koristi 136 djece, od toga 13 u jaslicama.

Projektovana je zgrada vrtića, površine 756 m², predračunske vrijednosti 2.044.861€, čiju izgradnju finansira strateški partner iz Azerbejdžana. Takođe, projektovana je izgradnja odgovarajućeg objekta u ulici Lenke Jurišević, predračunske vrijednosti 1.250.000€, a finansijeri su opština Bijelo Polje i Direkcija javnih radova Crne Gore.

Osnovno obrazovanje

Osnovno obrazovanje realizuje se u 17 osnovnih škola, sa 41 područnim odjeljenjem. Ukupan broj učenika osnovnog obrazovanja je 5.687. Broj učenika u školama osnovnog obrazovanja kreće se od 101 u Osnovnoj školi „Mladost“ u Kanju do 1.015 učenika u Osnovnoj školi „Marko Miljanov“.

Broj učenika po razredima je približno isti. Najveća razlika zabilježena je između II i VIII razreda i iznosi 153.

Najmanji broj učenika u jednom razredu je 7, i to u drugom razredu Osnovne škole „Mladost“ u Kanjama, a najveći broj učenika u jednom razredu je po 125 učenika u petom i šestom razredu Osnovne škole „Marko Miljanov“. Broj učenika u jednom razredu ispod 10 učenika ima 6 razreda u 3 osnovne škole, a broj učenika iznad 100 ima 10 razreda u dvije škole.

Broj zaposlenih u osnovnom obrazovanju je 628, od kojih se 455 (72,4 %) odnosi na nastavno osoblje.

Prosječno, na jednog nastavnika ima 12 učenika. Broj učenika na jednog nastavnika ispod ovog prosjeka imaju osnovne škole u Godijevu (6,2), Kanjama (6,3), Pavinom Polju (6,5), Tomaševu (7,9), Ravnoj Rijeci(8,3), Sušici (9,1), Zatonu (9,9), Loznoj (10,6), Sutivanu (9,9), Bistrici (10, 9), i Nedakusima (11,1) učenik.

Opština, u kontinuitetu, ulaže sredstva u poboljšanje uslova za rad u oblasti osnovnog obrazovanja. Izvršena je rekonstrukcija školskih objekata i obezbijeđeno učešće u finansiranju za školske objekte matičnih škola i područnih odjeljenja, a izgrađen je i objekat područnog odjeljenja u Pećarskoj i objekat matične škole u Godijevu.

Pored obaveznog osnovnog obrazovanja, 230 učenika (143 ženskih i 87 muških) je pohađalo ili pohađa Školu za osnovno muzičko obrazovanje, u kojoj je angažovano 16 predavača odgovarajućeg muzičkog obrazovanja.

Detaljniji prikaz o broju škola i učenika po razredima dat je u Aneks-u (Tabela 5).

Srednje obrazovanje

Srednje obrazovanje organizovano je u 3 škole: Gimnaziji „Miloje Dobrašinović“, Srednjoj elektro-ekonomskoj školi i Srednjoj stručnoj školi. Ukupan broj učenika u srednjim školama je 2.300 (tabela 6 u Aneks-u).

Najveća razlika u broju učenika je između Srednje elektro-ekonomske škole (869) i Gimnazije „Miloje Dobrašinović“ (632)⁴. Razlika u broju učenika po jednom predavaču skoro da ne postoji.

Srednje obrazovanje još uvijek nije usklađeno sa potrebama tržišta rada, što uslovljava strukturnu nezaposlenost. Tržište ne može da apsorbuje produkciju određenih kadrova, a, sa druge strane, ima i deficitarnih zanimanja. Ovakva situacija nameće potrebu preispitivanja postojećeg obrazovnog sistema i iznalaženje rješenja za eliminisanje evidentnih problema.

U ustanovama srednjeg obrazovanja ukupno je zaposleno 208 radnika, od kojih je 174 nastavno osoblje, odnosno 83,7%.

Opština je finansijski pomogla izgradnju i dogradnju školskih objekata srednjeg obrazovanja.

Visoko obrazovanje

Na nivou visokog obrazovanja, edukativni proces počeo je prije šest godina otvaranjem Ekonomskog fakulteta–Studije menadžmenta i Pravnog fakulteta–Studije u Bijelom Polju. Nakon toga, 2007. godine otvoren je i Biotehnički fakultet, a zatim 2009. dvije fakultetske jedinice Univerziteta Mediteran – Fakultet za turizam i Fakultet za strane jezike (poslovni engleski jezik).

Fakultete u 2011. godini pohađalo je 913 studenta, i to: Studije menadžmenta 254, Pravni fakultet 506, Biotehnički 92, Fakultet za strane jezike 37 i Fakultet za turizam 24.

Školske 2011/12. godine upisano je 184 studenta, i to: na Menadžmentu 66, Pravnom 85 i Biotehničkom fakultetu 33 studenta. Ove upisne godine nije bilo upisa na Fakultetu za strane jezike i Fakultetu za turizam.

Do sada je na ovim fakultetima diplomiralo 69 pravnika, 159 steklo diplome Fakulteta za menadžment i 16 Biotehničkog fakulteta.

Nastavno osoblje na ovim fakultetima angažovano je sa podgoričkih fakulteta. Izuzetak je Biotehnički fakultet na kojem je većina predavača iz Bijelog Polja. Na univerzitetskim jedinicama u Bijelom Polju zaposleno je 17 radnika.

Na Birou rada evidentirano je 96 nezaposlena lica sa stručnom spremom koja se stiče na ovim fakultetima.

1.3.2. Zdravstveni sistem

Zdravstvo, kao djelatnost od najvećeg društvenog interesa, ima zadovoljavajući infrastrukturu, prilagođenu potrebama građana.

⁴ Pregled škola i učenika po razredima dati su u Aneks-u

Dom zdravlja i Opšta bolnica, iako dvije samostalne zdravstvene institucije, funkcionišu kao jedan sistem.

Uslovi rada u njima se konstantno unapređuju saglasno zahtjevima i potrebama kako korisnika zdravstvene zaštite, tako i zaposlenih u njima.

Dom zdravlja, i pored izvršene racionalizacije broja zaposlenih, raspolaže kompletnom infrastrukturuom potrebnom za veoma visok nivo primarne zdravstvene zaštite stanovništva sa 46 ljekara i 112 lica ostalog medicinskog osoblja.

U Domu zdravlja funkcionišu sljedeće službe:

- ID za muškarce, žene i djecu;
- Centri za plućne bolesti, mentalno zdravlje i djecu sa posebnim potrebama;
- Dijagnostika-RTG, ultrazvučna, mikrobiologija i laboratorijska;
- Savjetovaništa za stanovništvo, za mlade, za reproduktivno zdravlje;
- Jedinice za patronažu i sanitetski transport;
- Medicina rada;
- HES i
- Zajedničke službe.

Ukupan broj zaposlenih racionalizacijom je sveden sa 237 na 161, a kao tehnološki višak proglašeni su radnici koji su bili raspoređeni na radna mjesta za koja je predviđena viša, srednja i niža stručna sprema.

Služba Hitne pomoći opslužuje cijelu teritorije Opštine. Hitna pomoć funkcioniše, od 1. aprila 2010. godine, u sastavu Zavoda za hitnu medicinsku pomoć Podgorica.

Krajem 2010. godine počela je rekonstrukcija i dogradnja zgrade Doma zdravlja, kojom će se dobiti 4.856 m² novog, funkcionalnijeg i savremenijeg prostora, u koji će biti smještene sve službe, izuzev Centra za plućne bolesti i tuberkulozu. Završetak radova na novom objektu planiran je za kraj marta 2012. godine. Projekat, čija je vrijednost 2,679.328,00 €, finansiraju opština Bijelo Polje, Ministarstvo zdravlja i Fond zdravstvenog osiguranja Crne Gore.

Zadnjih godina u opremu je investirano 514.591,04 €. U cilju pružanja još kvalitetnijih usluga, u toku je nabavka savremene opreme i funkcionalnog medicinskog namještaja.

Opšta bolnica pruža sekundarnu zdravstvenu zaštitu za opštine Bijelo Polje i Mojkovac, kao i za pacijente koji dolaze iz drugih susjednih opština. Kapacitet bolnice je 141 krevet, a stepen iskorišćenosti je oko 70%.

Organizaciona struktura Opšte bolnice, nakon reforme sekundarne zdravstvene zaštite, je sljedeća:

- odjeljenja: interno, hiruško, ginekološko-akušersko i dječije;

- službe: anestezije, intenzivne njege sa anestetičkom ambulantom, radiološke dijagnostike, ERTG, mamografa, CT, YZ, transfuzije krvi, fizikalne medicine sa fizijatrijskom ambulantom, službe zajedničkih poslova,
- urgentna medicinska pomoć sa prijemnom ambulantom,
- apoteka i
- kuhinja.

U Opštoj Bolnici je zaposleno 236 radnika, odnosno 42 ljekara i 173 medicinska radnika.

Uslovi za rad Opšte bolnice su relativno dobri. Prostor od 9 000 m² na kojem se nalazi Opšta bolnica je funkcionalan. U proteklom periodu rekonstruisane su prostorije odjeljenja ginekologije i hirurgije, urađena treća operaciona sala, osposobljene dvije interne i jedna kožna ambulanta, obezbijeđen prostor za patologiju i urgentni blok, intenzivnu njegu i neurologiju na internom odjeljenju, prostor za RTG aparat i Službu za transfuziju krvi. Takođe, poboljšana je tehnička opremljenost nabavkom opreme u vrijednosti od 1,002.950,00 €.

Urađena je projektna dokumentacija za adaptaciju prostora za interno odjeljenje u zgradi nove bolnice, površine 2 200 m².

Važno je reći da u Opštini funkcionišu i privatne zdravstvene ustanove iz oblasti stomatologije i farmacije. Naime, radi 20 zubarskih ambulanti i 6 apoteka, koje zapošljavaju 45 radnika stomatološke i 40 radnika farmaceutske struke.

1.3.3. Kultura i sport

Kulturna događanja, u organizaciji Centra za kulturu „Vojislav Bulatović Strunjo“, u proteklom periodu, obogaćena su novim sadržajima pored dosadašnjih, uglavnom tradicionalnih. U ljetnjim mjesecima organizuje se: Festival dramskih amatera Crne Gore, Festival džeza, Festival tamburaških orkestara, Ratkovićeve večeri poezije, koje imaju veoma visoku posećenost. Neke od ovih manifestacija su poprimile internacionalni karakter.

Pored toga, u prostorijama Centra za kulturu, Zavičajnog muzeja kao posebne ustanove Centra ili u kući Rista Ratkovića, stalno se organizuju slikarske izložbe poznatih umjetnika, kao i književne večeri.

Dvije slikarske kolonije, „Stari Most“ i „Bjelasica“, svake godine okupljaju slikarske stvaraoce iz zemlje i inostranstva.

Bjelopoljsko dramsko pozorište imalo je 10 premijerno izvedenih predstava i preko 50 gostovanja u drugim mjestima širom bivše Jugoslavije i, praktično, poprimilo karakter profesionalnog, a izvedene su i 3 predstave zajedno sa glumcima profesionalnih pozorišta.

Iz pozorišne radionice „Dječja scena“ godišnje izadje 5 premijernih predstava.

U bioskopu se održavaju filmske projekcije za 3.200 posjetilaca godišnje.

Biblioteka Centra ima fond od 50.000 knjiga, a skoro svaka škola ima svoju biblioteku.

Kulturno-umjetničko društvo „Tekstilac“ i tamburaški orkestri „Bjelopoljski tamburaši“ i „Limski biseri“ uspješno predstavljaju kulturnu baštinu u zemlji i inostranstvu.

Zavičajni muzej ima 3.350 eksponata razvrstanih u 6 zbirki:

- Istorijska, sa 185 eksponata, koja obuhvata vrijeme od turske vladavine do 1945. godine;
- Arheološka, broji 291 eksponat, u kojoj su oruđa i oružja još od vremena Rimskog carstva;
- Numizmatička, sa 1.185 eksponata, predstavlja kolekciju novčanica turskog i crnogorskog novca;
- Etnografska sa 385 eksponata, obuhvata stare nošnje i nakit;
- Umjetnička ima 19 eksponata i
- Zbirka NOB-a, sa 1.304 eksponata, sadrži ostatke oružja raznih vojski iz II svjetskog rata i aviona oborenog u Bijedićima.

Državni arhiv- poslovna jedinica Bijelo Polje posjeduje veoma značajnu dokumentaciju odloženu iz raznih institucija iz proteklih vremena nakon što je prestajala obaveza njihovog čuvanja u institucijama. Institucije i građani su skavodnevni korisnici usluga Državnog arhiva jer im često dokumentacija i iz tih vremena zatreba.

Sportske aktivnosti u Bijelom Polju su sadržajne i mnogobrojne, naročito ako se uzme u obzir niz limitirajućih faktora.

Bjelopoljski sport okuplja oko 3.000 sportista svih uzrasta, od petlića do seniora.

U Opštini postoji 8 fudbalskih klubova, 3 košarkaška kluba, atletski klub, biciklistički klub, odbojkaški klub, 2 karate kluba, 2 džudo kluba, 2 šah kluba, 1 rvački klub, 1 stonoteniserski klub, 4 teniserska kluba, 1 bokserski klub, 1 bilijar klub, 1 kajakaški klub, 1 rafting klub, 1 plesni klub, 1 paraglajding klub, 1 skijaški klub, 1 planinarski klub, 1 sportsko-ribolovni klub i Sportsko rekreativno društvo „Sinjavac“.

Zapaženije rezultate na nacionalnom i međunarodnom nivou ostvarili su klubovi: Ženski košarkaški klub „Jedinstvo“, Atletski klub „Jedinstvo“, Paraglajding klub „Bijelo Polje“, Fudbalski klub „Jedinstvo“, Fudbalski klub „Meteor“, Fudbalski klub „Sjeverna zvijezda“, Biciklistički klub „Ciklomont“, Kajakaški klub „Jedinstvo“, Plesni klub „Bonton“, Sportsko-ribolovni klub „Sinjavac“ i Planinarski klub „Cmiljače“.

Ograničavajući faktor za postizanje boljih rezultata u fudbalu su nedostatak fudbalskih terena, pomoćnih za treninge ekipa u gradskom području i glavni tereni u Ivanju i drugim mjestima.

Takmičenja u košarci, rukometu, odbojci i dr. Sportovima, održavaju se u Sportskoj hali kapaciteta 2.800 mjesti.

U 34 sportska kluba, sa većim ili manjim ekipnim uspjesima na takmičenjima, bilo je veoma zapaženih uspjeha pojedinačnih takmičara. Pored redovnih takmičenja u crnogorskim i regionalnim ligama, često se organizuju turnirska takmičenja u fudbalu, košarci, odbojci i drugim sportovima. Takođe, održava se i interesantna sportsko-turistička manifestacija u biciklizmu, pod nazivom „Putevima kralja Nikole“.

1.4. Ekonomsko-proizvodni sistem

Opština Bijelo Polje je Opština sa nivoom razvijenosti između 50% i 75% nacionalnog prosjeka (izvor: Strategija regionalnog razvoja).

Budžetska potrošnja po glavi stanovnika iznosi 62,4 % prosječne budžetske potrošnje svih opština u Crnoj Gori a 92,8 % prosječne budžetske potrošnje po glavi stanovnika opština sjevernog regiona (izvor: završni računi opština za 2010. godinu i popis stanovništva domaćinstava i stanova u 2011. godini).

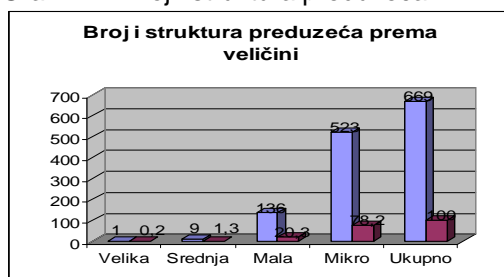
1.4.1. Preduzeća i preduzetnici⁵

U Bijelom Polju, posluje 1.009 preduzeća i preduzetnika, od čega 669 preduzeća sa 3.435 zaposlenih i 340 preduzetnika sa 1.237 zaposlenih.

Ukupan broj zaposlenih u privredi Opštine je na kraju 2011.godine bio 4.672 ili 68,4 % ukupnog broja zaposlenih u Opštini.

Posmatrano sa aspekta veličine⁶, u Opštini posluje 1 veliko, 9 srednjih, 136 malih i 523 mikro preduzeća. Broj i struktura preduzeća po veličini, prikazani grafički:

Grafik 12: Broj i struktura preduzeća

Izvor: Registar Privrednog suda Crne Gore, 2011. godine

Broj preduzeća Opštine čini 3,8 % ukupnog broja crnogorskih preduzeća, a 24,9% preduzeća sjevernog regiona.

U odnosu na početak proteklog petogodišnjeg perioda, broj malih preduzeća se smanjio za 3,5 %, mikro preduzeća se povećao za 25,9%, a srednjih za 60%, odnosno sa 5 na 8. Od velikih preduzeća postoji samo jedno i to „Mesopromet“ d.o.o.⁷.

⁵ U Tabeli 7 Anks-a prikazan je broj preduzeća po veličini i godinama

⁶ veličina preduzeća kategorisana je na osnovu broja zaposlenih

⁷ broj preduzeća po veličini i godinama prikazan je u tabeli u Aneks-u

Smanjenje broja malih preduzeća za 3,5 % nije rezultat samo prestanka rada jednog broja tih preduzeća, već smanjenja broja radnika u njima, usljed racionalizacije nametnute krizom, pa je jedan broj malih preduzeća stekao status mikro preduzeća. U tom smislu treba shvatiti i uzrok rasta broja mikro preduzeća.

Broj zaposlenih po vrstama preduzeća je sljedeći:

- Velika preduzeća.....324
- Srednja preduzeća.....705
- Mala preduzeća.....1.204
- Mikro preduzeća.....1.202

1.4.2. Industrija i usluge

Geografski položaj Bijelog Polja, prirodni resursi, demografska struktura i saobraćajna povezanost sa okruženjem u najvećoj mjeri opredijelili su ekonomski razvoj Opštine. U posljednjih dvadeset godina dogodile su se brojne promjene u privrednom razvoju. Pomenute promjene, imale su obilježje zaostajanja i stagnacije u periodu devedesetih godina, kada je i ugašen najveći broj fabrika koje su imale svoje pogone u brojnim gradovima širom Crne Gore. Danas, privredni razvoj Opštine se temelji na sektoru malih i srednjih preduzeća u oblasti prerađivačke industrije, turizma, poljoprivrede, trgovine i uslužnih djelatnosti.

U narednoj tabeli je prikazano sadašnje stanje u Sektoru prerađivačka industrija, prema broju privrednih subjekata i oblastima.

Tabela 7. Sektor prerađivačka industrija

Sektor/ oblast	Privredna društva	Preduzetnici
	62	22
Prehrambena industrija	17	10
- prerada voća i povrća	1	-
- prerada mesa	1	-
- prerada mlijeka	3	1
- proizvodnja hljeba i peciva	5	3
- flaširanje mineralne vode	1	-
- proizvodnja sokova	1	-
- proizvodnja sirila	-	1
- proizvodnja konditorskih proizvoda	-	-
- proizvodnja mlinskih proizvoda	1	3
- proizvodnja testenine	1	1
- proizvodnja kora za pitu	-	1
- mljevenje i pakovanje kafe	3	-
Prerada drveta	19	4
- proizvodnja rezane gradje	10	-
- gradjevinska stolarije	4	1
- proizvodnja namještaja	4	3
- proizvodnja papirne galanterije	1	-
- proizvodnja papira i kartona		-
Metaloprerađiva	5	1
- proizvodnja metalnih konstrukcija i šumskih zglobnih traktora	2	-

- proizvodnja eloksirane bravarije	1	-
- proizvodnja bravarije	1	-
- proizvodnja ključeva	1	1
Proizvodnja betonske galanterije	4	3
- obrada i sječenje kamena za spomen obilježja	-	3
proizvodnja cijevi, ivičnjaka i betonskih blokova	4	-
Grafička industrija	3	-
Tekstilna industrija	3	2
- proizvodnja odjeće	3	2
Proizvodnja obuće i kožne Galanterije	3	1
Hemijska industrija	4	2
- proizvodnja plastične ambalaže	4	2
Obrada stakla	4	-

Pružanje usluga organizovano je u više sektora u okviru privrednih društava i kod preduzetnika. Daje se pregled broja privrednih društava i preduzetnika po sektorima usluga:

Tabela 8. Uslužna djelatnost po sektorima

Vrste usluga	Privredna društva	Preduzetnici
Usluge	576	301
Gradjevinarstvo	12	6
Trgovina	325	133
- trgovina na veliko i malo	313	125
- popravka vozila	12	8
Saobraćaj i skladištenje	22	51
- drumski i teretni saobraćaj	3	7
- linijski drumski saobraćaj	5	-
-prevoz putnika u drumskom saobraćaju, taksi	12	44
- poštanske aktivnosti	1	-
- željezničke usluge	1	-
Smještaj i ishrana	101	30
Informisanje i komunikacije	6	-
- informativna djelatnost	6	-
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osuguranja	16	-
Poslovanje nekretninama	14	1
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	11	24
Administrativne pomoćne i uslužne djelatnosti	39	-
-usluge posredovanja i računovodstva	39	-
Umjetnost, zabava i rekreacija	12	9
Ostale uslužne djelatnosti	18	47
- frizerske usluge	2	27
- kozmetičke usluge	1	1
- opravka električnih aparata	4	1
- salon za uljepšavanje	1	-
- limarske usluge	1	3
- opravka obuće	1	3

- opravka rashladnih uređjaja	-	2
- vodoinstalaterske usluge	-	1
- vulkanizerske usluge	1	1
- opravka mobilnih telefona	1	1
- opravka pneumatskih aparata	-	1
- opravka elektroinstalacije	1	-
- poslastičarnica	-	1
- usluge pakovanja	1	-
- pranje tepiha	-	2
- opravka nakita	1	-
- tapetarske usluge	1	2
- ostale usluge	2	1

1.4.3. Turizam

Turizam, (po klasifikaciji djelatnosti- Usluge smještaja i ishrane), prepoznat je kao jedan od važnih segmenata strateškog razvoja Opštine, i, s tim u vezi, zasluđuje posebnu obradu u ovoj analizi.

Najvažnije potencijalne turističke destinacije su planina Bjelasica, Djalovića i Novakovića pećina.

Prostornim planom „Bjelasica i Komovi“ definisani su budući pravci razvoja planinskog, ljetnjeg i zimskog turizma u kombinaciji sa poljoprivrednom proizvodnjom, drvoprerađom i proizvodnjom energije na bazi vjetra.

Djalovića pećina koja sadašnjom dužinom od 28 km (istraženom 16 km) zauzima prvo mjesto u bivšoj Jugoslaviji, karakteristična je po pećinskim nakitima od kojih se po svojim dimenzijama isiče stalagmit visine 18 m kojih ima i više sa malo manjom visinom. Po svojoj vrijednosti to je kristalna ruža koja je kao pećinski nakit veoma rijetka. Značajan dio objekta predstavljaju kanali ispunjeni vodom, tzv.pećinska jezera kroz koju se lako može kretati manjim gumenim čamcima. S pravom je predložena od eminentnog geografa Gorana Barovića za listu 7 čuda prirode.

Novakovića pećina nije istražena ali je do nje probijen i kvalitetno nasut pristupni put dužine 6 km.

I pored povoljnih prirodnih resursa turizam do sada nije zauzimao značajnije mjesto kao Sektor privredjivanja u strukturi privrede Opštine.

Izražen brojem posjetilaca, razvoj ovog Sektora karakterističan je po vremenskim oscilacijama, što se vidi iz naredne tabele.

Tabela 9. Kretanje broja gostiju

Godina	Ukupno	Lančani indeks	Domaći posjetioci	Lančani indeks	Strani posjetioci	Lančani Indeks
2006.	3.501	-	2.783	-	718	-
2007.	3.381	97	2.024	1.357	189	-
2008.	2.284	68	1.278	63	1.006	74
2009.	1.466	42	769	60	697	69
2010.	3.786	108	1.546	201	2.240	321

Izvor: Zavod za statistiku CG-MONSTAT, 2011. godine

Tabela 10. Ostvareni broj noćenja

Godina	Ukupno	Lančani indeks	Domaća noćenja	Lančani indeks	Strana noćenja	Indeks indeks
2006.	9.945	-	6.418	-	3.527	-
2007.	5.899	59	3.568	56	2.331	66
2008.	4.318	73	2.372	66	1.946	55
2009.	3.621	84	2.071	87	1.550	80
2010.	13.647	376	3.149	49	10.498	677

Izvor: Zavod za statistiku CG-MONSTAT, 2011. godine

Dinamika kretanju broja posjetilaca ukazuje da nema ujednačenog trenda. Broj posjetilaca je opadao sve do 2010. godine, kada je ostvaren rast od 8 %, u odnosu na baznu 2006. godinu. Ovakvo kretanje uslovljeno je povećanjem broja stranih posjetilaca, kojih je na kraju perioda bilo 3 puta više u odnosu na početak. S druge strane, broj domaćih posjetilaca, u istom periodu, je smanjen za 45 %.

Broj noćenja, takodje, se smanjivao do 2010. godine, a onda je, zahvaljujući stranim gostima, došlo do povećanja od 37 %. Ovaj porast je, uglavnom, rezultat povećanja smještajnih kapaciteta kao i poboljšanja uslova smještaja u hotelu „Bijela Rada“.

Smještajni kapaciteti Opštine čine svega 0,2 % ukupnih smještajnih kapaciteta Crne Gore, odnosno 8,4% kapaciteta sjevernog regiona. Ovi indikatori ukazuju na neophodnost izgradnje novih kapaciteta, te iznalaženje rješenja za vođenje kvalitetne politike u oblasti turizma.

Tabela 11. Smještajni kapaciteti po objektima:

Naziv	Broj kreveta	Lokacija
„Brskovo“	74	Centar grada
„Durmitor“	42	Rakonje
„Dominus“	37	Centar grada
„MB „Dvori“	27	Rakonje
„Novoprevoz“	15	Centar grada
hotel „Rojal“	17	Centar grada
„Meče-Komerc“	15	Nedakusi
„Furo“	30	Ravna Rijeka
„Jeremić“	30	Ravna Rijeka
„Đurišić“	6	Tomaševa
„Kanje-Komerc“	7	Dobrakovo
„Planinarski dom“	24	Bjelasica
„Sportsko-ribolovni klub Sinjavac“	20	Ušće Bistrice u Lim
Ukupno:	344	

Za razliku od smještajnih kapaciteta Opštine, koji su nezadovoljavajući, njihova prostorna struktura je dobra, obzirom da se od ukupnih smještajnih kapaciteta 41,6 % odnosi na gradske, a 58,4% na prigradske i seoske. Ovakvi podaci ukazuju da razvoj turizma u Bijelom Polju ide u pravcu razvoja seoskog i eko turizma, što, obzirom na potencijale Opštine, predstavlja veliku razvojnu šansu. U tom smislu, treba naglasiti značaj izgrađenih etno sela kod Tomaševa i u Dobrinju. Smanjenje broja posjetilaca i noćenja sve do 2010. godine uzrokovano je, najvećim dijelom, devastacijom jednog broja smještajnih kapaciteta. Međutim, u 2011. godini u izvjesnoj mjeri je saniran hotel „Bijela Rada“, povećan broj smještajnih i

ugostiteljskih objekata i proširen njihov kapacitet, a povećan je i broj kulturnih manifestacija koje privlače posjetioce iz zemlje i inostranstva.

Planinarski dom kapaciteta 24 ležaja izgrađen na Bjelasici, kojim upravlja Planinarsko društvo „Cmiljače“, ima za cilj okupljanje izletnika, obezbjeđivanje udobnog boravka, čime se promoviše planinski turizam.

Takođe, u toku je izgradnja hotela za smještaj biciklista u tranzitu, u blizini Kisjelih voda u Nedakusima.

U Ravnoj Rijeci uz rijeku Bistricu i na Kisjelim vodama u Nedakusima u mirnom ambijentu sa čistim vazduhom daleko od buke dovoljno zaklonjene od bliskih magistralnim saobraćajnicama u blizini trgovačkih i ugostiteljskih objekata nalaze se povoljne lokacije za turističke kampove koji mogu privući značajan broj posjetilaca i ovu djelatnost učiniti ekonomski i ekološki održivom.

U cilju diverzifikacije turističke ponude Bijelog Polja, posljednjih godina posebna pažnja se posvećuje, sve atraktivnijem turističkom proizvodu, tj. splavarenju. U tom smislu, svake godine, u proljećnim mjesecima, dok je vodostaj Lima veći, Kajakaški klub organizuje rafting koji okuplja takmičare iz Crne Gore, Srbije i Bosne i Hercegovine.

Kulturno nasljeđe Bijelog Polja obiluje interesantnim reliktima raznih kultura iz prošlih vremena. Od turističkog značaja su vjerski objekti koji su istovremeno kulturno–istorijski spomenici: Crkva Sv. Petra (Miroslavljevo jevandjelje), Crkva Sv. Nikole, Crkva Sv. Nikole u Podvrhu, Bogorodična crkva u Voljavcu, Crkva Sv. Jovana u Zatonu i Zaimovića Džamija.

Pored navedenih spomenika, koji se nalaze pod zaštitom države, na teritoriji Opštine postoje objekti sa spomeničkim svojstvom koji treba da dobiju status spomenika kulture: Arheološki lokalitet Samograd, Crkva Sv. Tome na Brzavi, Manastir Sv. Trojice u Majstorovini, kao i objekti sa spomeničkim svojstvom koje treba predložiti i kategorisati (ruševine Crkve Sv. Jovana u Crnči, Vavedenje Bogorodice u Bliškovu, ruševine Džamije u Radulićima, kameni most na Bistrici, zgrada bivše Ruždije – sada Zavičajnog muzeja, kuća Kajabegovića i kuća Rista Ratkovića).

Krajem 2011. godine počela je sa radom Lokalna turistička organizacija, koja preduzima aktivnosti koje doprinose razvoju turizma, na bazi raspoloživih resursa Opštine (planinski, seoski, kulturni, kongresni, lovni, ribolovni i vjerski turizam).

Podrška razvoju Sektora turizma je i kvalifikovani kadar, koji „izlazi“ sa Fakulteta za turizam i Srednje stručne škole-smjer turistički tehničar.

1.4.4. Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo

Poljoprivreda

Pored turizma, drvoprerade, razvoja uslužnih djelatnosti, poljoprivreda za Opštinu predstavlja područje razvoja, koje joj može obezbijediti više nego dobro pozicioniranje u odnosu na okruženje, tim prije, što za razvoj poljoprivrede Opština posjeduje značajne resurse, kako zemljište, tako i povoljne klimatske uslove.

Poljoprivredno zemljište obuhvata 40392 ha, što čini 43,7 % ukupne površine Opštine, odnosno 7,8% poljoprivrednog zemljišta Crne Gore.⁸

U najvećem dijelu zastupljena su 2 povoljna tipa zemljišta za obradu: smeđe zemljište na šljunku i smeđe kisjelo zemljište na škriljcima i pješčarima dubine 50-70 cm.

Obradiva površina zauzima 23 984 ha, odnosno 12,7 % obradive površine Crne Gore. Na njoj je zastupljena ratarska proizvodnja sa 35,3 %, voćarska sa 7,8 % obradive površine, a ostala površina od 57 % je pod livadama. Pašnjaci čine 40,6% poljoprivredne površine.

Klimatske prilike pogoduju gajenju žitarica (kukuruz, pšenica, raž, ječam, heljda), povrća (krompir, kupus, paprika) i kontinentalnog voća (jabuka, kruška, šljiva, orah, malina, jagoda, kupina). Od ukupne površine zasijane žitaricama u Crnoj Gori 26,4% je u opštini Bijelo Polje, a pod povrćem 17,7%.

Količina padavina je dovoljna, ali njihov vremenski raspored uslovljava da se povremeno javlja potreba za navodnjavanjem.

Faktori koji škode poljoprivrednoj proizvodnji su suvomrazica, prolječni mrazevi, suša i grad koji se pojave s vremena na vrijeme, a pojava biljnih bolesti iziskuje posebnu zaštitu bilja.

Poljoprivredna domaćinstva, kojih ima 6.407 i čine 13,1% poljoprivrednih domaćinstava Crne Gore, predstavljaju značajan faktor razvoja poljoprivrede. Međutim, 1.422 ili 22,2 % od ukupnog broja su mala i srednja poljoprivredna gazdinstva koja najčešće posjeduju 1-2 ha poljoprivrednog zemljišta, 1-2 grla goveda, 20-50 grla ovaca, 1-2 grla koza, 10-20 ari za sjetvu povrtarskih kultura i po 50 stabala raznog kontinentalnog voća. Preko 10 ha poljoprivrednog zemljišta posjeduju 342 poljoprivredna domaćinstva ili 5,3% ukupnog broja poljoprivrednih domaćinstava.

Poljoprivredu organizuje, pored individualnih poljoprivrednih proizvođača, 31 registrovano privredno društvo, 17 preduzetnika i 3 veterinarske ustanove za zdravstvenu zaštitu stočnog fonda.

Najviše privrednih subjekata bavi se gajenjem krava za mužu (11), ovaca i koza (7), povrća (16) i otkupom ljekovitog bilja i šumskih plodova (2).

Prirodne i geografske karakteristike, kao i demografska struktura, broj poljoprivrednih domaćinstava i privrednih društava iz sektora poljoprivrede na teritoriji Opštine, predstavljaju dobru osnovu i perspektivu za buduci razvoj ruralnih područja Bijelog Polja čiji raspoloživi resursi nijesu u potpunosti iskorisceni.

Veća privredna društva koja se bave poljoprivrednom proizvodnjom u sopstvenoj režiji i kooperaciji su:

1. „Mesopromet“doo, koji pored kapaciteta za preradu mesa, raspolaže stočarskom farmom od 500 tovnih junadi i 30 farmi u kooperaciji.

⁸ Površina i struktura zemljišta pod sjetvom, količina i struktura proizvodnje prikazani su u tabelama 8, 9, i 10, datim u Aneks-u

2. „Eko Meduza“ doo, koja pored kapaciteta za preradu voća i povrća ima: 10 ha pod heljdom, 1 ha pod povrćem i 50 ha pod kontinentalnim voćem.

3. „Ekoplant“ doo, ima u posjedu 11,5 ha, od kojih je: 2 ha pod organskom proizvodnjom, 2 ha pod malinom, 1,5 ha pod jagodičastim voćem (jagoda, borovnica, ribizla, kupina, aronija) i 2 ha pod oglednouglednim zasadima sa 25 vrsta i 330 sorti voća.

4. „DDS“ doo, sa površinom od 5 ha pod raznim vrstama voća.

Stočarska proizvodnja ima povoljne uslove za razvoj.

Površine pod krmnim biljem, livadama i pašnjacima obuhvataju 27.770 ha ili 76,3 % poljoprivrednih površina Opštine, odnosno 5,4 % poljoprivrednih površina Crne Gore. Stočni fond od 10.491 grla krupne stoke predstavlja 13,1 % fonda krupne stoke u Crnoj Gori, a od 18.179 grla sitne stoke 9,9 % fonda sitne stoke u Crnoj Gori.

Tabela 12. Stočarska proizvodnja ostvaruje se na stočarskim farmama:

„Ekomoravac“	Moravac	ovce
„Lazović“	Orahovica	ovce
„Korać“	Zaton	ovce
„Cemić“	Voljavac	ovce
„Franca“	Gubavač	junad
„Čujović“	Pripčiče	junad
„Begović“	Rasovo	junad
„Čoković“	Rasovo	junad
„Zejnlović“	Rasovo	junad
„Orović“	Majstorovina	junad
„Bećirović“	Sutivan	junad
„Banda“	Kukulje	junad
„Čindrak“	Bistrica	junad
„Banda“	Sutivan	junad
„Beganović“	Sutivan	koke nosilje
„Beganović“	Oluje	koke nosilje
„Rovčanin“	Rasovo	koke nosilje
„Banda B“	Boljanina	koke nosilje
„Hot“	Kostići	koke nosilje
„Mahmutović“	Bistrica	koke nosilje i tovni pilići
„Rebronja“	Boljanina	tovni pilići
„Aka trejd“	Zminac	tovni pilići
„REX.INP“	Zminac	tovni pilići

Otkup stoke obavlja se uglavnom od strane preduzeća „Mesopromet“ doo, a mlijeka od strane mljekara: Mapainternacional „Milka“ u Pavinom Polju, „Ekomont Com“ iz Korita, „Žir“ iz Rakonja, „Simsic-milk“ Danilovgrad i „Zora“ iz Berana, dok se mljekara u Bijelom Polju „Krisma Milk“ nalazi duže vremena u stečaju. Prisustvo mljekare „Simsic“, na teritoriji Opštine Bijelo Polje sa dnevnim otkupom od 10.000l mlijeka je jedan od primjera doprinosa razvoja i isplativosti ovog biznisa u Bijelom Polju.

Otkup mlijeka bi, mogao biti znatno veći kroz dodatne stimulanse u pogledu povećanje premija i drugih mjera koje bi doprinijele povećanju proizvodnje mlijeka.

Vežu između individualnih poljoprivrednih proizvođača i stočarskih farmi s jedne, i preduzeća sa druge strane održavaju udruženja stočara (4) heljde (1) malinara (1) i pčelara (1).

Iako postoje problemi u plasmanu tržišnih viškova nekih proizvoda, u proteklom periodu uvezena je značajna količina istih u Crnu Goru. Ovakvo faktičko stanje zahtijeva dublju analizu uzroka ovog problema.

Šumarstvo

Pod šumama se nalazi 45% ukupne površine Opštine. Šumom upravlja Nacionalna organizacija Uprava za šume.

Bruto drvena masa iznosi 32 227 m³, od koje 31,7 % otpada na lišćare a ostalih 68,3 % na četinare.

Vlasništvo nad šumama je 73,7 % državno, a 26,3 % privatno.

Šumska površina Opštine čini 7,6 % ukupne površine pod šumama u Crnoj Gori, a 23,3% šumske površine sjevernog područja.

Od ukupne drvene mase 44,5% se koristi kao tehničko i prostorno drvo, a ostalo 39,8 % za ogrijev, dok otpadak čini 15,7 %.

Eksploatacija drveta se vrši dodjeljivanjem koncesija, čime je u odnosu na raniji sistem upravljanja šumama postignut značajniji napredak, jer se koncesije dodjeljuju organizacijama koje racionalnije iskorišćavaju drvenu masu.

Ono što je važno za Opštinu, a i Crnu Goru, da se sektor drvoprerade, obzirom na gore navedeni potencijal, unaprijedi i razvije. Akcenat treba staviti, prije svega, na proizvodnju finalnih proizvoda od drveta, jer se time obezbjeđuju znatno veće koristi.

Ribarstvo

U bjelopoljskim rijekama zastupljen je zavidan fond plemenitih vrsta ribe, i to pastrmke, lipljena i skobalja. Ribarstvo, za koje evidentno postoje povoljni uslovi, realizuje se kroz sportski ribolov na rijekama i proizvodnjom ribe, uglavnom pastrmke u ribnjacima. Ribarenjem na rijekama upravlja Sportski ribolovni klub „Sinjavac“, koji broji 600 članova. Proizvodnjom ribe, u ribnjacima, bavi se mali broj preduzetnika u Bistrici, Bliškovu, Sutivanu i Zekića rijeci.

1.4.5. Uvoz i izvoz

Bjelopoljska privreda je uvozno zavisna. Ukupna vrijednost uvoza je 37.916.180 €, što čini 2,3 % crnogorskog uvoza.

Od značajnijih privrednih subjekata 27 je upućeno na uvoz, kako repromaterijala tako i robe namijenjene za dalju prodaju.

Uvozi se meso, pakovana prehrambena roba, sokovi, alkoholna pića, sirovine za preradu povrća (kornišoni, paprika, sportska odjeća i obuća, brašno, građevinski materijal, namještaj, vodoinstalacioni materijal, bijela tehnika, oprema za grijanje, boje i lakovi, papir za grafičku industriju, poljoprivredna mehanizacija i dr.

Vrijednost izvoza je 1,388.986 €, što čini 0,4% ukupnog izvoza Crne Gore. Izvoze se mesne prerađevine, prerađevine od voća i povrća, pečurke, rezana građa i turističke usluge.

Pokrivenost uvoza izvozom iznosi 3,7 %.

Detaljniji pregled uvoza i izvoza, po privrednim društvima, i njihovo učešće u ukupnom uvozu i izvozu dat je u Aneks-u (Tabela 11).

1.5. Tehnička infrastruktura⁹

1.5.1. Saobraćajna infrastruktura

Razvoj sektora saobraćaja i njegova infrastruktura je posebno važan faktor privrednog razvoja Opštine.

Saobraćajni sistem Opštine čine: drumski (putnički i teretni), željeznički i PTT saobraćaj.

Putnu infrastrukturu opštine Bijelo Polje čini mreža magistralnih, regionalnih, lokanih i nekategorisanih puteva.

Grad Bijelo Polje nalazi se na raskršću značajnih saobraćajnica koje od Srbije vode ka Jadranskom moru. To su prvenstveno željeznička pruga Beograd-Bar i drumska magistrala od Srbije ka Podgorici.

U narednoj tabeli dat je prikaz mreže opštinskih puteva.

Tabela 13. Opštinski putevi

Vrsta puteva	broj	Dužina (km)
Lokalni	56	306,7
Nekategorisani	156	542,4
Šumski	15	123,8
Ukupno:	227	972,9

Jedan broj nekategorisanih puteva, po svom značaju, mogao bi se kategorisati u lokalne.

Mreža kategorisanih puteva Opštine čini 6 % kategorisane lokalne putne mreže Crne Gore, a asfaltirani dio lokalne putne mreže čini 5% lokalne asfaltirane mreže Crne Gore. Asfaltirano je 185 km, a 121,7 km čine makadamski putevi.

Poprečni profil na većini postojećih saobraćajnica je nepotpun. Nedostaju trotoari i pješačke staze kao obavezan element kod svih kategorija saobraćajnica.

⁹ U Aneks-u, Tabela 12, prikazana su ukupna ulaganja u infrastrukturu, za period 2007/11.

Sve izvršene rekonstrukcije puteva novijeg datuma imaju riješen ovaj problem. Istovremeno, rekonstrukcije puteva koje su u toku uzimaju u obzir standarde propisane za pojedine kategorije puteva.

Parking saobraćajnih sredstava je jedan od aktuelnijih nedostataka saobraćajne infrastrukture Opštine, a posebno centra grada. U toku je izrada Projekta parkinga i garaža u centru grada.

1.5.2. Elektroenergetski sistem

Glavno napajanje distributivnih energetske objekata realizuje se preko trafostanica Ribarevine 400/110 kv, snage 150 MVA i trafostanice 110/35 kv, snage 2x20 MVA. Do početka 2011. godine napajanje trafostanice Ribarevine odvijalo se iz dva pravca DV 110 kv, Mojkovac – Ribarevine i DV 110 kv Berane – Ribarevine. Ugradnjom transformatora 400/110 kv snage 150 MVA, obezbijeđeno je napajanje iz još tri pravca DV 400 kv: Pljevlja-Ribarevine, Podgorica-Ribarevine i Kosovo- Ribarevine.

Dakle, glavno napajanje potrošača na teritoriji Opštine Bijelo Polje vrši se iz 5 pravaca, na vrlo kvalitetan i siguran način.

Distributivne objekte čine DV sa 35 kv, 10 kv, niskonaponska mreža, trafostanice 35/10 kv i trafostanice 10/0,4 kv.

Za napajanje se koristi 5 TS 35/10 kv:

- TS 35/10 kv Medanovići, snage 8+4 MVA;
- TS 35/10 kv Nedakusi, snage 8+4 MVA;
- TS 35/10 kv Ribarevine, snage 4 MVA;
- TS 35/10 kv Čokrlije, snage 2,5 MVA;
- TS 35/10 kv Šćepanica, snage 2,5 MVA i
- TS 35/10 kv su rekonstruisane i tehnički ispravne.

Elektrodistribucija Bijelo Polje za napajanje potrošača na teritoriji Opštine Bijelo Polje koristi i 212 TS 10/0,4 vlasništvo ED Bijelo Polje i 44 TS 10/0,4 kv, čiji su vlasnici treća lica i 1.500 km 35 kv i 10 kv vodova i niskonaponske mreže.

Ima pet DV 35 kv (Ribarevine – Medanovići 1, Ribarevine – Medanovići 2, Medanovići – Nedakusi, Medanovići – Čokrlije, Ribarevine – Šćepanica, Ribarevine – Nedakusi konstituisan na 110 kv a radi na 35 kv naponski nivo).

Maksimalna instalirana snaga na izvoru je 40 MVA. Maksimalna instalirana snaga distributivnih trafostanica 35/10 kv iznosi 33 MVA. Maksimalno opterećenje kada je najveća potrošnja u zimskim mjesecima ne prelazi 23 MW. Preuzeta energija odnosno godišnja potrošnja iznosi oko 93.000.000 kWh.

Instalirana snaga trafostanica značajno prevazilaze njihovo maksimalno opterećenje.

Elektrodistribucija Bijelo Polje električnom energijom napaja 20.482 potrošača, svrstanih u sljedeće kategorije:

- veliki potrošači-kategorije 10 kv, odnosno veće fabrike (19), učestvuju sa oko 9,3 % ukupne potrošnje;
- manji potrošači-kategorije 0,4 kv I stepen odnosno manje fabrike, škole, farme, gateri itd. (51) učestvuju sa oko 5 % ukupne potrošnje;
- kategorije 0,4 kv II stepen, odnosno prodavnice, manji poslovni objekti, lokali, javne rasvjete itd. (1.862 mjernih mjesta) učestvuju sa oko 16,7 % ukupne potrošnje i
- kategorije domaćinstva (18.550 mjernih mjesta) učestvuju sa 69,1 % ukupne potrošnje.

Na seoskom području je oko 9.800 potrošača. Prosječna godišnja potrošnja po potrošaču iz kategorije domaćinstava je 5.013 kwh, a na mjesečnom nivou 417 kwh.

Konfiguracija terena Opštine, sa stanovišta napajanja električnom energijom, održavanja elektroenergetskih objekata, očitavanja potrošnje i kontrole potrošača je nepovoljna. Naime, postoji više od 100 sela, dvije planine stalno nastanjene, mala gustina naselja i priključaka po kilometru mreže (na svakom imanju kuća i priključak), velika dužina NN vodova (5,2 km po TS 10/04 kv), što dodatno otežava problem kvalitetnog elektosnabdijevanja.

Napajanje seoskih područja vrši se radijalnim vodovima. Izražen je problem statičke stabilnosti nadzemnih DV i NN mreža, ali se stalno izvode radovi na zamjeni dotrajalih stubova i ugradnji izolovanih provodnika kako bi se povećala pogonska spremnost objekata. Na ovom području kvalitet napona uglavnom zadovoljava standarde. Izuzetak su neka mjesta na kojima se moraju izgraditi trafostanice.

Pojedini DV, kao što su dva dalekovoda 35 kv koji napajaju TS 35/10 kv u mjesnim centrima Čokrlije i Šćepanica, izgrađeni su 1954. godine, ali su slabe tačke sanirane i rekonstruisane.

S druge strane, kablovska mreža 10 kv u gradu i prigradskim naseljima je u dosta dobrom stanju (trafostanice u gradskom i dijelu prigradskog naselja su dvostrano napajane).

U proteklom periodu značajan problem predstavljali su nelegalno priključeni objekti bez dobijene elektroenergetske saglasnosti.

Često su ovi objekti i tehnički neispravni kada je u pitanju priključak, što ugrožava kvalitet napona kod legalnih potrošača. Pored problema koji se javljaju na održavanju mreže, prisutna je pojava krađe električne energije od strane pojedinih potrošača što povećava opterećenje na mrežama, čime se pogoršava napon kod ostalih potrošača.

U cilju eliminacije evidentnih problema u elektroenergetskom sistemu, kao i posljedica koje prouzrokuje proizvodnja električne energije iz tradicionalnih izvora, aktuelizovano je pitanje proizvodnje energije iz alternativnih, odnosno obnovljivih izvora energije.

Naime, u eri globalizacija, a u skladu sa dominantnim trendom brzih promjena, sposobnost samostalnog zadovoljavanja energetske potreba, a naročito iz „čistih“ izvora, ima značajnu ulogu prilikom koncipiranja razvoja na svim nivoima, od lokalnog do državnog. S tim u vezi, sagledani su potencijali obnovljivih izvora energije, kako na nivou Crne Gore, tako i na nivou opština. Analizom uslova i potencijala korišćenja obnovljivih izvora energije konstatovano je da opština Bijelo Polje ima solidan potencijal, naročito za razvoj hidroenergetskih sistema, koji mogu imati značajnu ulogu u energetske bilansu Crne Gore.

U tom smislu, prepoznati su sljedeći vodotoci, odnosno lokacije, na teritoriji Opštine, za izgradnju malih HE:

1. Vodotok Bistrica, desna pritoka Lima- dodijeljena koncesija za izgradnju dvije male HE instalisane snage 17MW i projektovane godišnje proizvodnje 50 GWh. Vrijednost investicije je 24 mil €. Sljedeći korak, prije početka izgradnje, je obezbjeđivanje građevinske dozvole.
2. Vodotok Vrelo, Ljestanica selo Lijeska- dodijeljena energetska dozvola za izradnju male HE “Vrelo” instalisane snage 587,5 kW i planirane godišnje proizvodnje 2,760 GWh. Slijedi potpisivanje Ugovora o koncesiji, a onda procedura dobijanja građevinske dozvole.
3. Za vodotoke Zagradska rijeka, Rujiška rijeka i Brzava upućeni su zahtjevi Ministarstvu ekonomije za izdavanje energetske dozvole. Na njima je planirana izgradnja:
 - Male HE “Zagradska rijeka”, instalisane snage 675 kW, planirane godišnje proizvodnje 2,167 GWh.
 - Male HE “Rujiška rijeka”, instalisane snage 971 kW, planirane godišnje proizvodnje 3,124 GWh.
 - Mala He “Brzava”, instalisane snage 840 kW, planirane godišnje proizvodnje 2,195 GWh.
4. Vodotok Ljuboviđa/ Bistrica, lijeva pritoka Lima i
5. Na osnovu private inicijative, vodotok Lima sa lokacijama Kruševo i Ribarevina.

Prednosti malih hidroelektrana su u tome što one svojim radom ne zagadjuju vazduh, sprečavaju opasnost od poplava jer omogućavaju regulaciju vodotoka, mogu se koristiti za vodosnadbijevanje i navodnjavanje, izgradnju ribnjaka, a i u sportsko rekreativne svrhe.

Svojom veličinom ne mogu ugroziti geološke karakteristike zemljišta na kojem se nalaze, ne utiču na promjenu klimatskih karakteristika područja i nema razlike od pobudjivanja seizmičnosti.

U cilju definisanja uslova pod kojima je moguća gradnja malih hidroelektrana, potrebno je definisati potencijalne lokacije, njihovu ekološku prihvatljivost, identifikovati moguće konflikte sa postojećim i potencijalnim korisnicima istog prostora, uspostaviti hidrološka mjerenja na vodotocima, uzeti u obzir prostorno planska i druga ograničenja, izvršiti analize isplativosti projekata, odabrati realno ostvarive projekte, urediti idejne projekte, pribaviti rješenja o lokaciji i vodoprivrednim uslovima a na osnovu toga, glavni projekat i tako obezbijediti gradjevinsku dozvolu.

Neohodno je pojednostaviti proceduru gradnje hidroelektrana snage do 100kw, pri čemu je i dalje potrebno voditi računa o sigurnosti objekata, zaštiti životne sredine i eventualnom nesaglasnošću sa drugim objektima na lokaciji.

Značajni vodotoci koji zaslužuju analizu održivosti projekata izgradnje malih hidroelektrana su: „Djuran potok“, „Rakitska rijeka“, „Brzavska rijeka“, „Čelinska rijeka“, „Potrčka rijeka“, „Zekića rijeka“, „Kostenička rijeka“, „Pećarski potok“, „Rijeka Kičavnica“, „Ćepića rijeka“, „Boljanska rijeka“, „Orahovička rijeka“, „Voljavska rijeka“, „Rijeka Bistrica“ (Majstorovina), „Turovski potok“, „Mirašev potok“.

Ostali obnovljivi izvori energije: vjetar, Sunce, biomasa zaslužuju temeljnija istraživanja od dosadašnjeg nivoa saznanja kao i kadrovsko prilagodjavanje ovim specifičnim potrebama.

1.5.3. Telekomunikacije i ICT

PTT saobraćaj se, u posmatranom periodu, razvijao ubrzanom dinamikom.

Na području Opštine, usluge infrastrukturnih operatora i servisa pružaju:

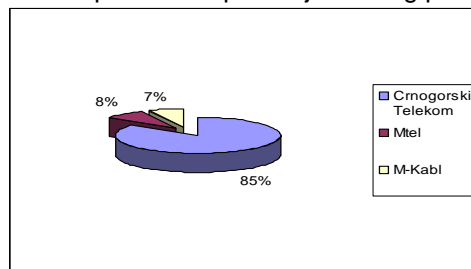
1. Crnogorski telekom-(usluge na fiksnoj lokaciji (telefonija, pristup Internetu, (ADSL), distribucija TV i radio programa (IP TV), fiksni bežični pristup Internetu, usluge mobilne telefonije);
2. Telenor- usluge mobilne telefonije;
3. Mtel, usluge mobilne telefonije, fiksni bežični pristup (WiMax);
4. BBM, Distribucija TV i radio programa (MMDS);
5. Total TV Montenegro, Distribucija TV i radio programa (DTH)
6. Radio difuzni centar, Zemaljska radio difuzija;
7. MN News, Fiksni bežični pristup Internetu (WiFi) i
8. M- Kabl Distribucija TV i radio programa i Interneta (KDS).

Crnogorski Telekom na teritoriji Opštine ima jednu centralu i 20 RSS – ova u mjestima: Bistrica, Brzava, Crnča, Dobrakovo, Gubavač, Kovren, Lješnica, Lozna, Medanovići, Nedakusi, Nikoljac, Pavino Polje, Potkrajci, Rakonje, Rasovo, Ravna Rijeka, Tomaševo, Zaimovića Livade, Zaton, i GC nova AXE.

Kapaciteti digitalnih komutacionih čvorova Crnogorskog Telekoma na području Opštine čine instalisanih: 12 416 PSTN priključaka, 384 ISDN priključaka od čega je: 6.776 PSTN korisnika i 116 ISDN korisnika.

Na području Opštine ima i 77 korisnika fiksne telefonije Mtel- a. U funkciji je, na području Opštine, 20 ADSL čvorišta sa 2322 ADSL priključaka. Fiksni internet pristup daju i kablovski operator M-Kabl za 229 korisnika i M-tel za 178 korisnika.

Grafik 13. Učešće operatora u pružanju fiksnog pristupa internetu

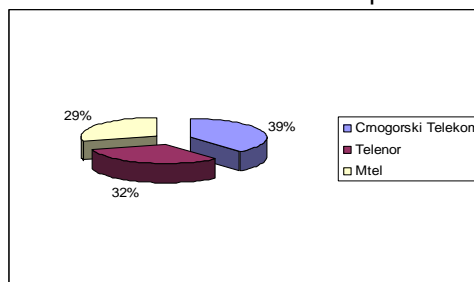

Izvor:EKIP, 2011. godine

Usluge TV i radio programa pružaju: Crnogorski Telekom za 1.561 korisnika, BBM za 918 korisnika, Total TV Montenegro za 1.373 korisnika i M-Kabl za 928 korisnika.

Na području Opštine aktivno je 64.483 mobilnih korisnika (postpaid i prepaid) od kojih: Crnogorskog Telekoma 18.608, Telenora 25.172 i Mtel-a 20 703.

Grafik 14. Učešće mobilnih operatora

Izvor:EKIP, 2011. godine

Penetracija fiksne telefonije u Opštini iznosi 36,35 %, penetracija fiksnog širokopojsnog pristupa (ADSL) iznosi 12,11%, dok penetracija mobilne telefonije iznosi 336%. Penetracija fiksnih telefonskih priključaka i široko pojsnih priključaka su iznad prosjeka Crne Gore, a ispod prosjeka zemalja EU, dok je penetracija mobilne telefonije u Opštini iznad prosjeka u Crnoj Gori a u znatnoj mjeri i iznad prosjeka zemalja EU.

Radi bližeg poznavanja pokrivenosti Opštine infrastrukturom elektronskih telekomunikacija, daje se pregled lokacija radiodifuznih stanica (RBS) mobilne telefonije, MMDS stanica i radiodifuznih predajnika kao i antennskih stubova na kojima se iste nalaze.

Lokacije radio baznih stanica: Babića Brijeg (4), Kruševo(4), Obrov (4), Dobrakovo (2), Femića Krš (3), Grab (3), Nikoljac (1), Ravna Rijeka(4), Sokolac (2), Kanje(1), Bioče (1), Polica (2), Lozna (1), Godijevo (2), Prijelozi (1), Grančarevo (2), Boljanina (1), Dobrakovo (2), Korita (1) ,Mesopromet (1) i grad B.Polje(4).

Lokacije baznih stanica MMDS: Babića Brijeg (1), Kruševo(1) i Obrov (1).

Lokacije antenskih stubova: Dobrakovo (2), Nikoljac (1), Boljanina (1), Babića Brijeg (1), Obrov (2), Ravna Rijeka (1), Kanje (1), Femića Krš (1), Galica (2), Grab (1), Lozna (1), Sokolac (1), Godijevo (1), Prijelozi (1), Grančarevo(1), Bioče (1) Kurilo (1) i grad Bijelo Polje(2).

Poznavanje tehnologije rada na računaru je relativno dobro. Zavod za zapošljavanje-Biro rada Bijelo Polje, u poslednjih 5 godina, organizovao je obuku za rad na računaru, koju je obavilo 585 polaznika. Takođe, Centar za djelatnosti kulture ima Internet Centar.

Srednje škole imaju po 2-3 kompjuterske učionice i internet konekciju. Većina osnovnih škola, koje posjeduju tehničke uslove, ima kompjuterske učionice i internet konekciju..

1.6. Životna sredina

1.6.1. Upravljanje otpadom

Sakupljanje i odlaganje otpada sa 252.000 m² javnih površina, od domaćinstava i pravnih lica vrši Javno komunalno preduzeće „Lim“, uz angažovanje 50 radnika. Oprema, koju na raspolaganju ima JKP, sastoji se od: 3 auto-smećare, 1 autopodizač, 1 iveko rol-kiper za koševе od 5 m³, 1 buldožer za potrebe deponije, 1 rovokopač-utovarivač, 1 kamion-kiper i 3 traktora.

Sakupljanje otpada vrši se neselektivno, iako su u edukativne svrhe, bili postavljeni kontejneri za selektivno sakupljanje otpada na 15 gradskih lokacija.

Godišnja količina sakupljenog otpada procjenjuje se na 10.630 tona na osnovu normativa utvrđenog Master planom za upravljanje otpadom.

Cjelokupni otpad odlaže se na privremenu deponiju u blizini naselja Dobrakovo, u neposrednoj blizini granice sa Srbijom, na 100 m udaljenosti od magistralnog puta, a na 16,7 km od centra grada.

Sakupljanjem i odlaganjem otpada obuhvaćeno je 5.000 domaćinstava i sva pravna lica. I pored nastojanja da se obuhvatnost poveća, identifikovano je preko 75 „divljih“ deponija.

Donesen je plan za njihovo uklanjanje koju se još ne realizuje. Takođe, u proceduri je donošenje Plana upravljanja otpadom u Opštini, kojim će se riješiti pitanje selektivnog sakupljanja u cilju recikliranja. Planom će se obezbijediti poseban tretman opasnog i medicinskog otpada, putem koncesionog aranžmana.

2009. godine pristupilo se izradi investiciono-tehničke dokumentacije za izgradnju Regionalne sanitarne deponije na Čelinskoj Kosi (granica prema Mojkovcu) za opštine Bijelo Polje, Mojkovac i Kolašin.

1.6.2. Upravljanje vodama

Upravljanje vodama je u nadležnosti države, odnosno Uprave za vode. Za korišćenje voda na lokalnom nivou izdaje se vodoprivredna dozvola i saglasnost.

JKP Vodovod „Bistrica“, sa gravitacionim sistemom pogona, ima dozvolu za snabdijevanje vodom gradskog i prigradskih područja.

Kapacitet ovog izvorišta kaptiran je na 240 lit/sek iako ukupan iznosi 1000 l/s. Zapremina kaptaže je 70 m³, a zapremina rezervoara na prekidnoj komori je 50 m³. Dužina glavnog cjevovoda, tj. duplog cjevovoda, sa Ø 300 i Ø 500 je 12,5 km. Dužina distributivne vodovodne mreže je 148 km.

Na postojeću vodovodnu mrežu priključeno je 6.559 domaćinstava i 859 pravnih lica.

Sa zahtjevima za priključenje se javljaju i novi potrošači. Održavanje postojećeg stanja postaje sve skuplje i ekonomski neodrživo. Vodovodni sistem je u dosta dotrajalom stanju i zahtijeva rekonstrukciju. Voda se naplaćuje paušalno (bez vodomjera) od 24% potrošača, od čega 1.679 domaćinstava i 98 pravnih lica.

Na području Opštine u proteklom petogodišnjem periodu izgrađeni su vodovodi, ukupne vrijednosti 306.277,68 €, za naselja: Lipnica, Ravna Rijeka, Loznice, Medanovići, Nedakusi Babića Brijeg, Pavino Polje, Seferska vrela, Biokovac, Dauti, Krstače, Grab, Zminac, Korita, Zmajevac, Zupanja, Lozna, Gubavač i Vlah.

Potrošnja vode može se mjeriti samo na gradskom vodovodu, jer se ta potrošnja jedino i plaća. Ukupna potrošnja vode sa gradskog vodovoda, po podacima za 2011. Godinu, iznosi 1,174.079 m³, od čega na potrošnju stanovništva otpada 73,5 %. Prosječna godišnja potrošnja vode po jednom domaćinstvu iznosi 65,4 m³.

U nadležnosti JKP „Bistrica“ je i kanalizaciona mreža za odvođenje otpadnih voda. Količine otpadnih voda od domaćinstava su 23.79 i/s, a za pravna lica 1.80 i/s.

Međutim, veliki problem je što se otpadne vode odvede do rijeke Lim i uključuju u njegov vodotok kao i u vodotoke Ljuboviđe, Lješnice i Lipnice. Kanalizacija je rađena parcijalno, i djelimično je dotrajala. U proteklih 5 godina kanalizacija je izgrađena za naselje Klanac i gradske ulice: Slobode, III sandžačke i Partizanske.

Ukupna dužina kanalizacije u gradu je 8 km. Broj stanovnika priključenih na gradsku kanalizacionu mrežu je oko 3.500, nešto manje od 40 %, a na teritoriji čitave Opštine 7 %.

Neriješen odvod otpadnih voda, koji ima za posljedicu zagađivanje rijeka, bio je imperativ za izradu kolektora i postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i dijela kanalizacije kojom se sakupljaju otpadne vode i dovode do kolektora.

S tim u vezi, u toku je izrada projektne dokumentacije za odvođenje otpadnih voda iz gradskog jezgra, pri čemu se vodi računa o poštovanju najviših evropskih standarda iz ove oblasti.

1.6.3. Kvalitet vazduha

U Bijelom Polju ne postoje privredni sistemi koji u većoj mjeri zagađuju životnu sredinu. Proces urbanizacije i naseljavanja gradskog područja je tekao dosta brzo, ali ne dinamikom koja bi ugrozila biodiverzitet.

Kvalitet vazduha je zadovoljavajući, obzirom da je količina sumpordioksida (SO₂) ispod dozvoljene granice.

1.6.4. Upravljanje resursima i njihovo očuvanje

Prostor je temeljna vrijednost i najznačajniji resurs Države, pa time i opštine Bijelo Polje. U tom smislu, potrebno je sagledati ukupne potencijale i vrijednosti prostora i ponuditi kvalitetna rješenja u ekonomskom, socijalnom i ekološkom smislu, čime se promovise koncept održivog razvoja Opštine.

U razvoju bjelopoljske Opštine podjednako značajnu ulogu imaju poljoprivredno i građevinsko zemljište.

Na građevinskom zemljištu, usljed nedostatka prostorno planske dokumentacije je izgrađeno 3.569 objekata koji se mogu u sledecem periodu legalizovati i na taj nacin obezbijediti značajni prihodi za lokalnu samoupravu. Na osnovu izvršene analiza mogućnosti sanacije prostora pod tim objektima, utvrđeno je da se oko 95% objekata može uklopiti u detaljne urbanističke planove i izvršiti njihova naknadna legalizacija.

Neplanske eksploatacije prirodnih dobara ima i u eksploataciji šuma, u vidu divljih sječa od strane fizičkih lica. Dodatne štete prouzrokuju šumski požari, kojih je bilo i po 40 godišnje.

Bolji monitoring kod eksploatacija pijeska i šljunka, jer se cesto desava da usled neadekvatne kontrole eksploatacije, koncesionari utiču na promjenu vodenih tokova i devastiranje vodotoka. Zaštita rijeka od divljih deponija i otpadnih voda tek predstoji.

Pećine, a naročito ulaz u Djalovica pecinu, sa vrlo interesantnim sadržajima, nijesu elementarno zaštićene od mogućih oštećenja.

Osim inspekcijskih organa i pojedinih NVO, čija je aktivnost nedovoljna, ostali faktori (organizacije i građani) ne pokazuju dovoljnu zainteresovanost da doprinesu zaštiti dobara od opšteg interesa.

Parkovi, lov i ribolov, upravljanje šumama i menadžment u biodiverzitetu (flora i fauna)

Najznačajnije asocijacije ovog područja čine listopadne šume. Na pojas hrasta nadovezuje se, u vertikalni, pojas bukve, kojoj se na visini od 1000 m pridružuje jela.

Postojeće stanje zelenih površina uglavnom prati stanje prostornih cjelina. Karakteriše ga usitnjenost, nepovezanost i neravnomjeran raspored. Na prostoru industrijske zone skoro da nema uređenih zelenih površina, a prisustvo kvalitetne vegetacije je minimalno.

U zonama stanovanja zelenilo se svodi na manje bašte i voćnjake oko porodičnih kuća, sa njivama i livadama u pozadini. Ove površine, bez obzira na raznolikost u kvalitetu i dekorativno-estetsku vrijednost, zauzimaju značajno mjesto u cjelokupnom fondu gradskog zelenila.

Značajne površine pod zelenilom se nalaze u priobalju Lima koje je obraslo spontanom vegetacijom, koja je uglavnom neuređena. Stanje zelenih površina u gradskom jezgru je, takođe, nezadovoljavajuće. Broj ulica sa drvoredima je mali, a blokovsko zelenilo na nekim lokacijama uopšte ne postoji.

Izuzetak čini park u centru grada raznovrsnog dendrološkog sastava, snadbjeven potrebnim arhitektonskim sadržajima i mobilijarom za djecu, koji održava JKP „Lim“.

Lov i ribolov, više kao rekreativno zanimanje zaljubljenika ovih aktivnosti, su organizovani preko Sportsko ribolovnog kluba „Sinjavac“ i Lovačke organizacije „Bijelo Polje“, koji kontrolišu ove aktivnosti putem dozvola i propisanog reda.

Područja i zemljišta zagađena prirodnim nepogodama i tehnološkim rizicima

Prirodne nepogode, za sada, nijesu uticale na zagađenje zemljišta i, uopšte, životne sredine na teritoriji opštine Bijelo Polje. Jedini problem se javlja u slučaju većeg vodostaja rijeka, koji nema značajnije negativne manifestacije na kvalitet zemljišta pored rječnih obala.

Međutim, velike probleme stvaraju tzv. „divlje“ deponije otpada, kojih ima preko 75, kao i odotpadne vode koje se odvođe u Lim i njegove pritoke.

1.7. Administrativni kapaciteti

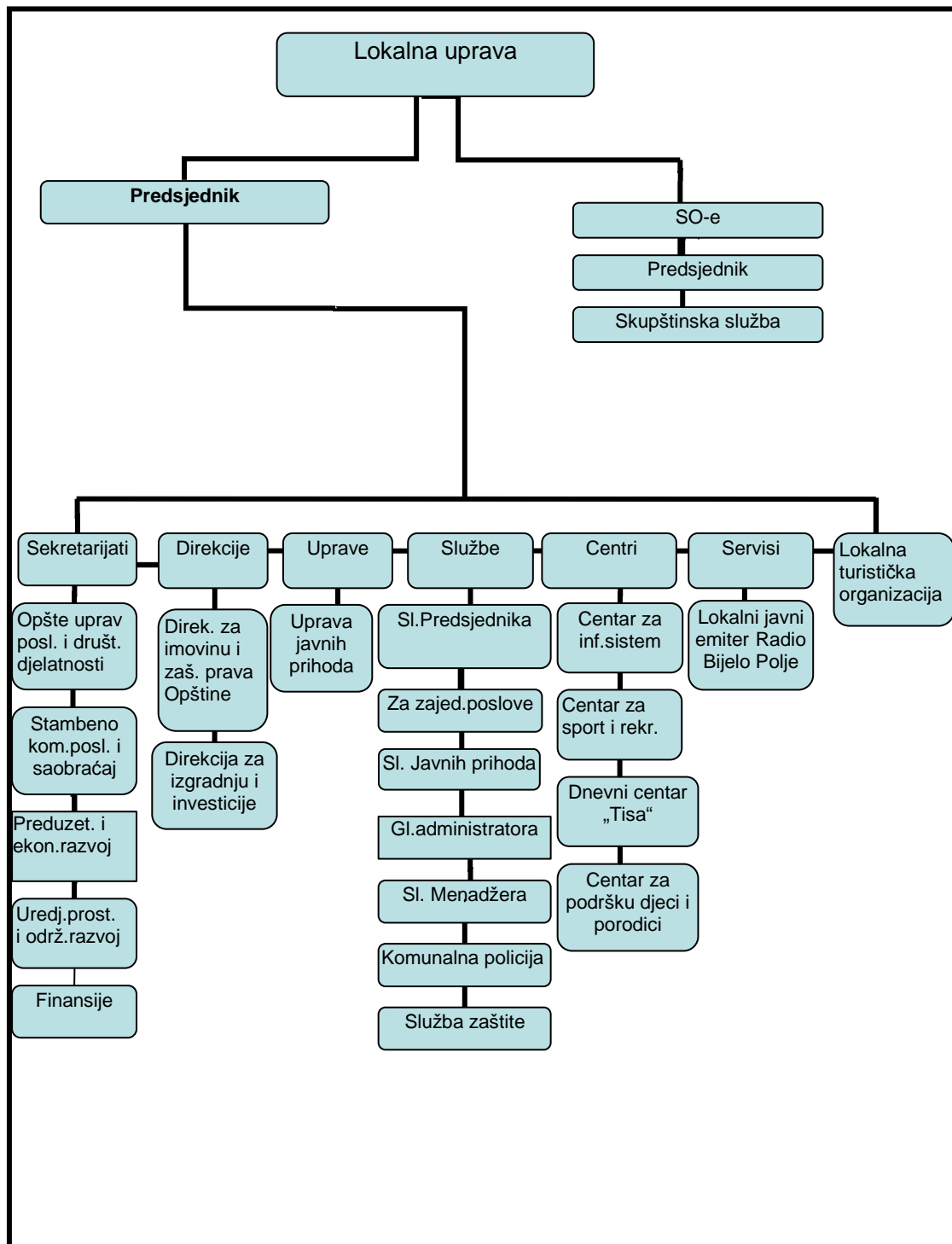
Organizaciona struktura

Organizacija i rad opštinskih organa, u skladu sa Zakonom o lokalnoj samoupravi, definisani su Statutom Opštine i drugim pravnim propisima. Organi opštine Bijelo Polje su: Skupština opštine, koja predstavlja zakonodavnu vlast i Predsjednik opštine, koji predstavlja izvršnu vlast. Prema Odluci o organizaciji i načinu rada lokalne uprave opštine Bijelo Polje, lokalna uprava je organizovana na:¹⁰

¹⁰ Utoku je izrada nove Sistematizacije i organizacije radnih mjesta u Opštini

- a) Sekretarijate:
- Sekretarijat za opšte upravne poslove i društvene djelatnosti, u kojem je zaposleno 49 lica;
 - Sekretarijat za stambeno- komunalne poslove i saobraćaj, sa 16 zaposlenih;
 - Sekretarijat za preduzetništvo i ekonomski razvoj, upošljava 17 lica;
 - Sekretarijat za uređenje prostora i održivi razvoj, sa 17 zaposlenih i
 - Sekretarijat za finansije, sa 16 zaposlenih.
- b) Direkcije:
- Direkcija za imovinu I zaštitu prava Opštine, sa 11 zaposlenih i
 - Direkcija za izgradnju I investicije, koja upošljava 21 lice.
- c) Uprave:
- Uprava javnih prihoda, sa 53 zaposlena lica.
- d) Službe:
- Služba Predsjednika Opštine , sa 9 zaposlenih lica;
 - Služba za zajedničke poslove, upošljava 49 lica;
 - Služba javnih prihoda, upošljava 53 lica;
 - Služba glavnog administratora, u kojoj radi 9 lica;
 - Služba menadžera sa 5 zaposlenih;
 - Služba Komunalne policije, upošljava 58 lica i
 - Služba zaštite, sa 21 zaposlenim licem.
- e) Centri:
- Centar za informacioni sistem, zapošljava 15 lica;
 - Centar za sport i rekreaciju, u kojem radi 10 lica;
 - Dnevni centar „Tisa“ i
 - Centar za podršku djeci i porodici.
- f) Kancelarije:
- Kancelarija za mlade i razvoj, u kojoj radi 2 lica.
- g) Servisi:
- Lokalni javni emiter Radio Bijelo Polje, sa 21 zaposlenih

Grafik 14.: Organizaciona struktura opštine Bijelo Polje

U okviru Sekretarijata za opšte upravne poslove i društvene djelatnosti organizovane su i :

a) Službe

-služba za kadrove

-služba za pružanje pravne pomoći

-služba mjesnih zajednica i mjesnih centara i

b) Kancelarije

- kancelarija za mlade
 - kancelarija za rodnu ravnopravnost
 - kancelarija za prevenciju narkomanije
 - kancelarija za osobe sa invaliditetom
- c) Biroi
- gradjanski biro

Opština je osnivač i 2 javna preduzeća iz oblasti komunalnih djelatnosti, nadležnih za: snabdijevanje vodom, odvodjenje otpadnih voda, sakupljanje i odlaganje otpada, održavanje gradskog zelenila, održavanje puteva lokalnog karaktera, pružanje pijačnih usluga i pružanje pogrebnih usluga.

Za potrebe Opštine, sa nacionalnog nivoa, organizovane su sljedece funkcije: predškolsko, osnovno, srednje i visoko obrazovanje; zdravstvena i socijalna zaštita; javni red i mir; više, osnovno, privredno sudstvo i tužilaštvo; zaštita imovinsko-pravnih interesa; inspekcije za građevinarstvo, prosvjetu, šumarstvo, vodoprivredu, ekologiju, tržište i sanitarnu zaštitu; javni prihodi, fondovi zdravstva i penzijsko-invalidskog osiguranja, nekretnine, carine, snabdijevanje električnom energijom, šumarstvo, željeznički saobraćaj, Kancelarija investiciono-razvojnog fonda i finansijske usluge.

Na lokalnom nivou organizovane su sledeće funkcije: kultura i sport, stambeno komunalne usluge, poljoprivreda, lov i ribarstvo, industrija, građevinarstvo, drumski saobraćaj, zanatsvo, trgovina i ostale usluge.

Administrativni kapaciteti, sa aspekta kvalifikacione strukture i iskustva u obavljanju poslova u lokanoj samoupravi i javnim ustanovama na lokalnom nivou, iako formalno popunjeni odgovarajućim kadrom, nedostaje im kreativnost, naročito za razvoj preduzetništva, planiranje i projektovanje. Takođe, u pogledu poznavanja stranih jezika i korišćenja informacionih tehnologija, potrebna je dodatna edukacija zaposlenih.

Pored lokalnog javnog emitera: Radija Bijelo Polje prisutni su i sledeći mediji: Radio Adriarik, Radio Plus, TV Sun, Dopisništvo RTCG, dopisništvo TV Vijesti, dopisništvo dnevnih novina Dan, Vijesti, Pobjeda i dnevne novine i časopis Mozaik, sa ukupno 23 zaposlena lica.

Planska strateška dokumenta

Od planskih dokumenata Opština ima Generalni urbanistički plan,⁷ detaljnih urbanističkih planova i urbanistički projekat. U toku su aktivnosti na izradi Prostornog plana Opštine i 2 detaljna urbanistička plana prigradskih naselja.

Od ekonomsko-planskih dokumenata na snazi su:¹¹

¹¹ Na poslovima izrade razvojnih projekata u organima i službama Opštine angažovani su: 3 građevinska inženjera za projektovanje građevinskih konstrukcija; 2 građevinska inženjera za izradu projekata iz oblasti saobraćaja; 1 elektroinženjer slabe struje; 1 geometar; 4 poljoprivredna inženjera; 1 inženjer zaštite životne sredine; 4 ekonomista i 1 pravnik.

Strateški plan razvoja opštine Bijelo Polje za period 2012-2016., radna verzija

- Višegodišnji investicioni plan 2008-2012. godine;
- Strategija zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa 2011-2013. godine;
- Lokalni plan akcije za mlade 2011-2016. godine;
- Lokalni plan akcije za djecu sa posebnim potrebama 2011-2015. godine i
- Lokalni plan akcije za podizanje rodne ravnopravnosti 2011-2012. godine.

Tabelarni prikaz budžetskih prihoda i kapitalnih izdataka Opštine, za period 2007-2011. godine, dati su analitičkim tabelama u Aneks-u.

Nevladin sektor u Opštini zastupljen je sa 176 nevladinih organizacija iz oblasti naučnih, obrazovnih, kulturnih, sportskih, socijalnih i drugih djelatnosti.

2. SWOT ANALIZA

	Prednosti	Slabosti
Demografija, rad, socijalno staranje i ostale društvene djelatnosti	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Obrazovano stanovništvo; ✓ Zastupljenost svih nivoa obrazovanja; ✓ Organizovanje obuka za izradu EU programa; ✓ Zdravstveni sistem prilagođen potrebama građana; ✓ Zadovoljavajuća socijalna zaštita; 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Depopulacija, posebno izražena u ruralnim područjima; ○ Visoka stopa nezaposlenosti; ○ Dugoročna nezaposlenost; ○ Veliki broj nezaposlenih visokoškolaca; ○ Nepovoljna starosna struktura zaposlenih; ○ Neuskladjenost sistema obrazovanja sa potrebama tržišta rada; ○ Odliv stručnih kadrova; ○ Nedostatak svijesti o potrebi za cjeloživotnim učenjem, ○ Rad na crno; ○ Problem utvrđivanja stvarne nezaposlenosti.
Ekonomski razvoj	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Znacajni raspoloživi poljoprivredni, sumski i hidro resursi ; ✓ Relativno veliki broj privrednih subjekata; ✓ Postojanje osnovne infrastrukture za funkcionisanje postojećih i izgradnju novih privrednih subjekata; ✓ Značajan kadrovski potencijal; ✓ Dobra sobračajna povezanost , kao uslov za povećanje proizvodnje i usluga; ✓ Tradicija u proizvodnoj i uslužnoj djelatnosti; ✓ Zasnovanost drvoprerade i prehrambene industije na resursima Opštine. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Nedovoljna iskorišćenost prirodnih resursa; ○ Neiskorišćenost proizvodnih kapaciteta; ○ Zastarjela tehničko-tehnološka opremljenost; ○ Loš izbor modela privatizacije; ○ Dugi stečajni postupci; ○ Nedostatak visoko kategorisanih smještajnih kapaciteta; ○ Usitnjenost poljoprivrednih posjeda; ○ Nedovoljno iskorišćeni resursi za organsku proizvodnju; ○ Neorganizovan otkup poljoprivrednih proizvoda; ○ Nizak stepen obrade proizvoda; ○ Diskriminacija u kreditiranju

		poljoprivrednih proizvođača.
Infrastruktura	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dobra sobračajna povezanost sa primorskim i kontinentalnim područjima; ✓ Relativno dobra mreža magistralnih i lokalnih puteva; ✓ Uradjen projekat uredjenja centralnog trga; ✓ Izgradjena zaobilaznica; ✓ Potpuna pokrivenost Opštine elektrifikacijom i mobilnom telefonijom; ✓ Veliki broj naselja sa izgradjenim vodovodima, ambulanta, prodavnicama, domovima zdravlja, kapelama i dr. ✓ Razvijen taksi servis. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Loš kvalitet lokalnih puteva; ○ Jedan broj naselja je bez vode sa slabim naponom struje i bez ostalih komunalnih, zdravstvenih, privrednih i sportskih objekata i prostorija za društveni život; ○ Nedovoljan parking prostor; ○ Dotrajalost vodovodne mreže gradskog vodovoda; ○ Nepostojanje sanitarne deponije.
Životna sredina	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Očuvan kvalitet zemljišta i vazduha; ✓ Značajno bogatstvo biodiverziteta; ✓ Obuhvatnost prostornim planovima svih gradskih i prigradskih područja; ✓ Ugovorena izrada prostornog plana Opštine; ✓ Organizovanje javnih radova u cilju zaštite životne sredine, ✓ Relativno značajan broj institucija koje se bave zaštitom i unapredjenjem životne sredine ✓ Ugovorena izrada projekata kanalizacije i kolektora za prečišćavanje otpadnih voda. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Veliki broj divljih deponija; ○ Neriješeno recikliranje i odlaganje otpada; ○ Neizgradjen i nepotpun kanalizacioni sistem za odvod i prečišćavanje otpadnih i atmosferskih voda; ○ Korišćenje čvrstog goriva za grijanje; ○ Neplanska sječa šuma i eksploatacija šljunka i pijeska; ○ Nedovoljno zastupljene zelene površine na urbanom području; ○ Nedovoljna razvijena svijest o značaju očuvanja zdrave životne sredine.
Administrativni kapaciteti	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Organizaciona struktura organa uprave i javnih službi prilagodjena potrebama gradjana; ✓ Dobra interna povezanost opštinskih organa; 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Nedovoljan broj iskusnih i kreativnih kadrova za izradu i vodjenje projekata; ○ Nedovoljan broj kadrova sa specifičnim znanjima; ○ Nedovoljna informatička obučenost i poznavanje

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dovoljan broj kadrova za popunjavanje sistematizovanih radnih mjesta; ✓ Značajan broj NVO; ✓ Urađena značajna strateška razvojna dokumenata. 	<p>stranih jezika;</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Nedostatak kancelarijskog prostora; ○ Nedostatak stimulativnih oblika nagradjivanja; ○ Nedovoljna tehnička opremljenost .
	Mogućnosti (šanse)	Prijetnje
Demografija, rad, socijalno staranje i ostale društvene djelatnosti	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Valorizacija prirodnih resursa, što će usloviti povećanje zaposlenosti, a time i smanjenje depopulacije; ➤ Realizacija Programa aktivne politike zapošljavanja; ➤ Obuke o EU programima; ➤ Olakšice za zapošljavanje dugoročno nezaposlenih i invalidnih lica; ➤ Suzbijanje pojave rada na crno; 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Dalja depopulacija; ❖ Neuskladjenost obrazovnog sistema sa potrebama tržišta rada; ❖ Budžetske restrikcije u finansiranju aktivnih politika zapošljavanja; ❖ Nedostatak sredstava za realizaciju projekata iz oblasti društvenih djelatnosti.
Ekonomski razvoj	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Valorizacija značajnih prirodnih resursa za razvoj poljoprivrede, šumarstva, ribarstva, turizma, hidro-energetskog potencijala i dr. Djelatnosti; ➤ Razvoj novih turističkih sadržaja; ➤ Porast tražnje za ovim sadržajima na svjetskom tržištu; ➤ Finalizacija proizvoda poljoprivrede, ribarstva, šumarstva; ➤ Razvoj organske proizvodnje; ➤ Korišćenje raznih mogućnosti udruživanja, prije svega, klastera; ➤ Evropske integracije. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Nedovoljna sredstva za korišćenje značajnih prirodnih resursa; ❖ Nedovoljna konkurentnost domaćih proizvoda na svjetskom tržištu; ❖ Nelojalna konkurencija; ❖ Nedovoljne subvencije za proizvodnju od nacionalnog i lokalnog interesa; ❖ Strogi kriterijumi prihvatanja projekata za finansijsku podršku od strane inostranih izvora finansiranja.

<p>Infrastruktura</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Poboljšanje putne infrastrukture; ➤ Izgradnja malih HE; ➤ Izgradnja postrojenja za proizvodnju energije na bazi biomase, sunca, vjetra i otpada; ➤ Rekonstrukcija vodovodne i električne mreže; ➤ Izgradnja komunalnih, zdravstvenih i sportskih objekata; ➤ Korišćenje sredstava inostranih finansijskih institucija i javno-privatno partvnerstvo. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Nepostojanje katastra vodovodne i kanalizacione mreže; ❖ Sporo i skupo rješavanje imovinsko-pravnih odnosa za izgradnju izfrastrukturnih objekata; ❖ Nedostatak finansijskih sredstava za veće infrastrukturne objekte; ❖ Loša investiciona klima.
<p>Životna sredina</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dosljedna primjena evropskih propisa i standarda u oblasti životne sredine; ➤ Unapređenje upravljanja prirodnim bogatstvom; , ➤ Supstitucija čvrstog goriva; ➤ Povećanje broja zelenih površina na urbanom području i dalje pošumljavanje goleti; ➤ Korišćenje sredstava IPA fondova i drugih medjunarodnih institucija za unapredjenje i zaštitu životne sredine. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Sporo mijenjanje svijesti o značaju zdrave životne sredine i potrebi ličnog doprinosa zaštiti; ❖ Nekontrolisana sječa šuma; ❖ Neplanska eksploatacija šljunka i pijeska; ❖ Nelegalna gradnja; ❖ Erozijska poljoprivrednog zemljišta duž rječnih tokova; ❖ Elementarne nepogode; ❖ Nedostatak budžetskih sredstava za učešće u realizaciji projekata iz oblasti zaštite životne sredine.
<p>Administrativni kapaciteti</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Obuke koje organizuju domaće i strane institucije; ➤ Bolje korišćenje novih znanja, tehnologija i pozitivnih iskustava; ➤ Stimulisanje efikasnog i kvalitetnog rada; ➤ Bolja saradnja sa državnim organima; ➤ IPA fondovi. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Odliv stručnog kadra; ❖ Nedostatak sredstava za poboljšanje tehničke opremljenosti; ❖ Usporen proces decentralizacije; ❖ Nesprovođenje donesenih razvojnih planova; ❖ Nedostatak socijalnog programa za potpuno rješenje tehnološkog viška radnika.

3. Vizija razvoja opštine Bijelo Polje

Balansirani održivi razvoj Opštine, kao privrednog, obrazovnog, zdravstvenog, kulturnog i administrativnog centra sjevera Crne Gore.

Bijelo Polje treba da bude Opština sa razvijenim preduzetništvom, poljoprivredom, industrijom, drvopreradom, turizmom, razvijenim hidroenergetskim potencijalom, baziranim na principima očuvanja životne sredine i održivog razvoja. To je zajednica koju vodi stručna lokalna uprava, područje sa razvijenom privredom, atraktivna destinacija za nove investicije, gdje se racionalno upravlja raspoloživim resursima. Opština Bijelo Polje treba da bude bezbijedna i održiva zajednica i atraktivno mjesto za život svih generacija. Bijelo Polje, kao regionalni centar, jača konkurentnost i održivost svoje privrede i bilježi stabilan rast, koji je zasnovan na znanju i inovativnosti.

3.1. Strateški cilj razvoja

Strateški cilj i mjere, kao instrumenti za realizaciju definisane vizije, utvrđeni su na osnovu analize postojećeg stanja i SWOT analize. Dobro poznavanje postojeće situacije, kao i identifikacija slabosti i snaga neke zajednice su pretpostavka za jasno definisanje realnog cilja.

Strateški cilj predstavlja razvojni okvir čija realizacija doprinosi ostvarivanju vizije Opštine. Za opštinu Bijelo Polje definisan je sledeći strateški cilj:

Konkurentni humani resursi, privreda zasnovana na razvoju prioritetnih sektora i razvijena infrastruktura su preduslov ukupnog razvoja Opštine, a koji ce u konacnom, zasnovan na principima održivog razvoja, rezultirati boljim standardom I kvalitetom zivota stanovništva, kako u urbanom tako I u ruralnom podrucju.

Vremenski okvir za realizaciju definisanog strateškog cilja je 2012-2016. godina. Prvi korak u njegovoj realizaciji je kreiranje razvojnog plana.

Naredna tabela predstavlja tzv. "stablo ciljeva i prioriteta" I sadrži pregled postavljenih ciljeva, prioriteta I mjera.

3.2. Prioriteti i mjere

Konkurentni humani resursi, privreda zasnovana na razvoju prioriternih sektora I razvijena infrastruktura su preduslov ukupnog razvoja Opštine, a koji ce u konacnom, zasnovan na principima održivog razvoja, rezultirati boljim standardom I kvalitetom života stanovništva, kako u urbanom tako I u ruralnom podrucju.	
Prioritet 1.	Obezbeđivanje uslova za kvalitetniji život lokalnog stanovništva
Mjera 1.1.	Unapređenje obrazovnog sistema
Mjera 1.2.	Unapređenje zdravstvene i socijalne zaštite
Mjera 1.3.	Poboljšanje uslova za razvoj kulturne i sportske djelatnosti
Mjera 1.4.	Unapređenje stambeno-komunalne djelatnosti
Mjera 1.5.	Izgradnja i rekonstrukcija putne mreže
Mjera 1.6.	Izgradnja i rekonstrukcija električne mreže i rasvjete
Mjera 1.7.	Izgradnja i rekonstrukcija vodovodne mreže
Prioritet 2.	Razvoj prioriternih privrednih djelatnosti
Mjera 2.1.	Razvoj poljoprivrede i ruralni razvoj
Mjera 2.2.	Razvoj malih i srednjih preduzeća
Mjera 2.3.	Razvoj turizma
Mjera 2.4.	Razvoj i bolje korišćenje raspoloživog hidroenergetskog potencijala
Mjera 2.5.	Razvoj drvoprerade
Mjera 2.6.	Razvoj vodoprivrede (flaširanje voda)
Prioritet 3.	Zaštita i očuvanje životne sredine
Mjera 3.1.	Pošumljavanje goleti, brzorastućim vrstama sadnog materijala
Mjera 3.2.	Zaštita biodiverziteta, zemljišta, vazduha, vode, šume i prostora
Mjera 3.3.	Izgradnja objekata zaštite životne sredine
Prioritet 4.	Jačanje institucija i međuopštinska saradnja
Mjera 4.1.	Aktivnosti usmjerene na povećanje efikasnosti organa lokalne samouprave i organizacija mjesnih centara
Mjera 4.2.	Razvoj međuopštinske saradnje u cilju realizacije regionalnih projekata

Sadržaj cilja, prioriteta i mjera koje se realizuju u okviru Strateškog plana razvoja Opštine Bijelo Polje 2012-2016.

Prioritet 1: Obezbjedjenje uslova za kvalitetniji život lokalnog stanovništva

Kvalitetniji život lokalnog stanovništva podrazumijeva njihov veći lični i društveni standard koji se može postići povećanjem broja zaposlenih, povećanjem njihovih zarada a ovo opet dinamičnijim razvojem privrede koji je opet, moguće ostvariti kvalitetnijim obrazovanjem, zdravstvenom i socijalnom zaštitom, kulturnim i sportskim djelovanjem, kvalitetnijom komunalno stambenom politikom i izgradnjom odgovarajuće tehničke infrastrukture.

Mjera 1.1. Unapredjenje obrazovnog sistema

- Uspostavljanje školske mreže koja kadrovskim, materijalnim i prostornim kapacitetima odgovara savremenoj nastavi za sve obrazovne profile, sa kabinetima za stručno teorijske predmete, radionicama i laboratorijama za praktičnu nastavu kabinetima za strane jezike i kompjuterskim učionicama, u cilju stvaranja kompetentnog i konkurentnog kadra na tržištu rada;
- Organizovanje obrazovnog procesa uz primjenu principa interaktivne nastave u kojoj preovladava kreativno učenje, kritičko promišljanje problema i sticanje specijalnih vještina uz primjenu savremene obrazovne tehnologije, osvajanje pedagoških znanja i korišćenje savremenih metoda za prenošenje znanja i za unapredjenje didaktičko-metodičkih znanja iz stručno teorijskih predmeta;
- Uvodjenje novih predmeta u programe obrazovanja srednjih stručnih škola kako bi se kroz obrazovni sistem dala podrška razvoju zelene ekonomije i onih privrednih sektora kojima su potrebni kadrovi koji su trenutno deficitarni;
- Promovisanje karijerne orijentacije u školama, obuka za poznate poslodavce, obuka za sticanje ključnih vještina, informisanja, savjetovanja i cjeloživotnog učenja;
- Ostvarivanje saradnje između Ministarstva prosvete sporta, Unije poslodavaca, škola, Centra za stručno obrazovanje i Lokalne samouprave u cilju sagledavanja potreba za kadrovima i definisanje upisne politike u skladu sa potrebama tržišta rada i strateškim planom Opštine, regiona i Države;
- Intezivnija inkluzija marginalizovanih grupa u obrazovni proces.

Projekti koji se planiraju realizovati detaljno su prikazani u poglavlju „Opis projekata“ .

Mjera 1.2. Unapredjenje zdravstvene i socijalne zaštite

- Očuvanje i unapredjenje zdravlja stanovništva uz prevenciju, pravovremeno otkrivanje, liječenje i suzbijanje bolesti, adekvatnu zdravstvenu zaštitu osjetljivih kategorija i podizanje nivoa mentalnog zdravlja.
- Unapredjenje i očuvanje zdravlja djece do 15 godina smanjenjem smrtnosti odojčadi ispod 8 ‰ i smanjenjem smrtnosti djece do 5 godina 8,5 ‰ i dr.
- Sprovođenje posebnih strategija zdravstvene zaštite odraslih povećanjem preventivnih pregleda na 0,46 po jednom osiguraniku a žena na 0,66 po jednom osiguraniku;
- Povećanje broja patronažnih posjeta bolesnicima sa raznim vrstama bolesti;
- Unapredjenje pneumofiziološke zaštite, zaštite, reproduktivnog zdravlja i stomatološke zaštite uz inteziviranje rada savjetovališta za djecu i mlade;
- Rad na razvoju stručnih standarda, izgradjivanju informacionog sistema, prikupljanju, korištenju i čuvanju podataka i adekvatnijoj evaluaciji zdravstvenih programa;

- Završetak reforme u pravcu implementacije sistema porodičnog doktora;
- Sprovedenje reforme sekundarne zdravstvene zaštite kojom se unapređuje kvalitet i bezbjednost zdravstvene zaštite i optimizacija bolničkog sektora kako bi se racionalizovalo korištenje raspoloživih resursa i ostvarile uštede radi njihovog reinvestiranja u sistem zdravstvene zaštite;
- Poboljšanje tehničkih uslova za rad, stručno usavršavanje i edukaciju zdravstvenih radnika;
- Afirmacija rada zaštitnika prava pacijenata i komisije za kontrolu kvaliteta zdravstvene zaštite;
- Unapređenje kontrole zdravstvene ispravnosti namirnica, vode za piće, predmeta opšte upotrebe i ispitivanja spoljnih uticaja na zdravlje;
- Promocija zdravih stilova života;
- Reforma sistema socijalne i dječje zaštite u pravcu pravednije raspodjele sredstava za socijalnu zaštitu;
- Izrada objektivne anamneze lica koje zahtijevaju socijalnu zaštitu;
- Ažuriranje evidencija i podataka na osnovu kojih se utvrđuje pravo na određeni vid socijalne i dječje zaštite;
- Uspostavljanje tješnje saradnje ustanova za socijalnu i dječju zaštitu sa Zavodom za zapošljavanje radi kvalitetnijeg donošenja odluka o mogućnostima radnog angažovanja lica koja zahtijevaju socijalnu zaštitu;
- Poboljšanje uslova za radno angažovanje lica sa posebnim potrebama i invalidnih lica, kroz razvoj socijalnog preduzetništva;
- Podrška razvoju raznih socijalnih servisa;
- Osnivanje inkubatora za socijalno preduzetništvo;
- Povećanje profesionalne saradnje u pograničnom području u cilju poboljšanja uslova života djece mladih sa asocijalnim ponašanjem i sklonih sukoba sa zakonom a kroz realizaciju projekta „zajedno ka cilju“.
- Povećanje broja stambenih jedinica za lica u stanju socijalno-stambene potrebe.

Projekti koji se planiraju realizovati u okviru ove mjere imenovani su u poglavlju „Opis projekata“.

Mjera 1.3. Poboljšanje uslova za razvoj kulturne i sportske djelatnosti

- Nastavak održavanja tradicionalnih kulturnih manifestacija;
- Organizovanje određenih kulturnih manifestacija na turističkim destinacijama Opštine;
- Profesionalizacija producentskog poluprofesionalnog Bjelopoljskog pozorišta;
- Definisane statusa KUD-a Tekstilac (društvo, NVO i sl.) na adekvatnim izvorima finansiranja;
- Zaštita spomenika kulture;
- Osnivanje Opštinskog savjeta za djelatnosti kulturne;
- Poboljšanje tehničkih uslova za razvoj djelatnosti kulturne nastavkom rekonstrukcije (izmještanje škole za osnovno muzičko obrazovanje i sa tim oslobađanje prostora za biblioteku i gradsku čitaonicu), zamjena krovnog pokrivača, unutrašnje stolarije, sanacija sanitarnog čvora, arhitektonsko prilagodjavanje pristupa hendikepiranim licima;
- Zamjena krovnog pokrivača i izrada adekvatnog depoa za izlaganje eksponata u Zavičajnom muzeju;

- Nastavak održavanja sportskih manifestacija kako takmičarskog tako i rekreativnog karaktera sa tendencijom porasta masovnosti i kvaliteta;
- Obezbjedjenje tehničkih uslova za razvoj sportskih aktivnosti na urbanom području i u sastavu školskih objekata i u mjesnim zajednicama ruralnog područja (izgradnja sportskih terena, rekonstrukcija sportskih sala u školama, sanacija sanitarnih čvorova);
- Rad na privatizaciji sportskih klubova;
- Osnivanje Savjeta za sport Opštine Bijelo Polje.

Projekti koji se planiraju realizovati, imenovani su u poglavlju „Opis projekata“.

Mjera 1.4. Unapredjenje stambeno komunalne djelatnosti

- Komunalno opremanje zemljišta za izgradnju stanova solidarnosti, kadrovskih stanova i njihova izgradnja;
- Organizacija i oživljavanje rada organa upravljanja u stambenim zgradama za kolektivno stanovanje;
- Obezbjedjenje tehničkih uslova (tržnica) za promet roba na urbanom i ruralnom području;
- Izgradnja, završetak i rekonstrukcija kapela na urbanom i ruralnom području.

Projekti i aktivnosti koji se planiraju realizovati imenovani su u poglavlju „Opis projekata“.

Mjera 1.5. Izgradnja i rekonstrukcija putne mreže

- Nastavak i rekonstrukcija regionalnog puta Pavino Polje-granice prema Pljevljima;
- Rekonstrukcija i asfaltiranje puteva prema prioritetima određenim dužinom puta i brojem stanovnika odnosno korisnika puta i značajem za razvoj poljoprivrede i turizma;
- Rekonstrukcija gradskih ulica i izgradnja parking prostora;
- Izgradnja, rekonstrukcija i popravka mostova;
- Izgradnja pločastih propusta i potpornih zidova;
- Izgradnja vertikalne i horizontalne signalizacije;
- Probijanje novih puteva.

Projekti koji se planiraju realizovati imenovani su u u poglavlju „Opis projekata“.

Mjera 1.6. Izgradnja i rekonstrukcija električne mreže i javne rasvjete

- Izgradnja električne mreže do turističkih destinacija;
- Izgradnja električne mreže na područjima koja nijesu dovoljno kvalitetno snabdjevena električnom energijom;
- Rekonstrukcija dotrajale električne mreže;
- Izgradnja javne rasvjete u centrima ruralnog područja;
- Rekonstrukcija dotrajale javne rasvjete;
- Izrada lokalnog energetskog plana kojim se uključuje i podrazumijeva izrada projekata čijom se realizacijom obezbeđuje energetska efikasnost, prvenstveno u javnoj rasvjeti i objektima javnog sektora a onda i u privatnom sektoru i domaćinstvima kako u novogradnji i rekonstrukciji građevinskih objekata tako i u postojećim objektima.

Projekti koji se planiraju realizovati imenovani su u poglavlju „Opis projekata“.

Mjera 1.7. Izgradnja i rekonstrukcija vodovodne mreže

- Proširenje kapaciteta snadbijevanja vodom iz gradskog vodovoda i povećanje sigurnosti snadbijevanja, posebno u visinskim zonama što podrazumijeva dokaptiranje, proširenje mreže i sanaciju cjevovoda oštećenog poplavama,
- Rekonstrukcija dotrajalih seoskih vodovoda,
- Izgradnja odnosno završetak započete izgradnje vodovoda na područjima gdje građani pokazuju interes za finansiranje izgradnje u partnerstvu sa lokalnom zajednicom, obezbjeđujući učešće svojim izvođenjem zemljanih radova.

Projekti koji se planiraju realizovati imenovani su u poglavlju „Opis projekata“.

¹² Mjere 2.1. 2.2. 2.3. 2.5. i 2.6 u okviru prioriteta 2 Razvoj prioriternih privrednih djelatnosti opisane su u okviru poglavlja „Opis projekata jer za ovaj prioritet nijesu definisani konkretni projekti, obzirom da će njihovi nosioci biti privatni investitori a mjerama će se usmjeriti izrada konkretnih projekata i dati odgovarajuća podrška za njihovu realizaciju.

Prioritet 3. Zaštita i očuvanje životne sredine

Zaštita i očuvanje životne sredine predstavlja jedan od najznačajnijih faktora održivog razvoja. Da bi se to oživotvorilo u praksi potrebno je ostvariti veći stepen integracije saznanja o biodiverzitetu i prirodnim vrijednostima u sektorske planove, programe i strategije a u slučaju nedovoljnih ili nepouzdanih informacija, primjenjivati princip predostrožnosti, jer zemlja nam nije ostavljena u nasljedstvo od naših predaka, već smo je pozajmili od naših potomaka.

Mjera 3.1. Pošumljavanje goleti brzorastućim vrstama sadnog materijala

- Zasadjanje površina šumskog zemljišta zahvaćenog sječom, požarima i degradiranim rastinjem, sadnim materijalom bržeg rasta kako bi se došlo do bržih efekata.

Mjera 3.2. Zaštita biodiverziteta zemljišta, vazduha, vode, šume i prostora

- Sistematizacija informacija o biodiverzitetu radi njegovog praćenja i uspostaviti mrežu upravljanja biodiverzitetom,
- Povjeravanje upravljanja pojedinih segmenata biodiverziteta: divljači, lovačkim društvima; ribljev fonda, ribolovnim društvima; šuma Upravi za šume; voda Upravi za vode; kontrolu ispravnosti zemljišta poljoprivrednoj i sanitarnoj inspekciji; građevinskog zemljišta, komunalnoj policiji i građevinskoj inspekciji, vazduha ekološkoj inspekciji, korišćenja prostora komunalnoj policiji i građevinskoj inspekciji,
- Savjetovanje poljoprivrednika o dozvoljenim dozama upotrebe vještačkih đubriva i sredstava za zaštitu bilja,
- Suzbijanje pojava divljeg deponovanja otpada kontrolom i sankcijama za nepoštovanje propisa o upravljanju otpadom,
- Suzbijanje pojava ispuštanja štetnih materija i gasova koji prekonormno zagadjuju vazduh,
- Suzbijanje pojave kanizacionih ispusta otpadnih voda koje prekonormno zagadjuju rijeke i potoke,
- Sprovođenje planova gazdovanja šumama,
- Poboljšanje tehnike za eksploataciju komercijalnih šuma,
- Uspostavljanje sistema protivpožarne zaštite videonadzorom,
- Obnavljanje degradiranih šuma sancijom u cilju očuvanja njihove ambijentalne vrijednosti,
- Izgradnja šumskih puteva,
- Praćenje zdravstvenog stanja šuma i preventivno djelovanje na sprečavanje bolesti,
- Zaustavljanje nelegalne gradnje na urbanom području.

Mjera 3.3. Izgradnja objekata zaštite životne sredine

- Nabavka dovoljnih količina kontejnera za selektivno odlaganje otpada,
- Obezbjedjenje potrebnog broja vozila za sakupljanje otpada,
- Izgradnja postrojenja za preradu određenih vrsta otpada,
- Izgradnja sanitarne deponije za odlaganje čvrstog, neupotrebljivog otpada,
- Izgradnja kanizacione mreže u dužini potrebnoj za odvod otpadnih voda do uređaja za pročišćavanje otpadnih voda,
- Regulacija Lima, ostalih rijeka i potoka a na mjestima gdje se vrši erozija poljoprivrednog zemljišta i javljanju opasnosti od poplava.

Projekti koji se planiraju realizovati imenovani su u poglavlju „Opis projekata“.

Prioritet 4. Jačanje institucija i medjuopštinska saradnja

Jačanje institucija podrazumijeva njihovo tehničko i kadrovsko osposobljavanje za efikasan rad i primjenu novih znanja i savremene tehnologije kako u programiranju tako i u pružanju usluga građanima i pravnim licima i korištenje mogućnosti medjuopštinske saradnje radi lakšeg i racionalnijeg obavljanja poslova od zajedničkog interesa.

Mjera 4.1. Aktivnosti usmjerene na povećanje efikasnosti organa lokalne samouprave i organizacija mjesnih centara

- Implementacija moderne telekomunikacione infrastrukture, primjena ICT u poslovanju, razvoju softvera i elektronskog poslovanja,
- Dalje osposobljavanje kadrova za kreativan rad na programima koji se zasnivaju na korišćenju sredstava Evropske unije, evropskih i svjetskih banaka sa prevodjenjem programa na strane jezike,
- Rekonstrukcija sale SO-e i drugih prostorija u pravcu prilagodjavanja uslovima za efikasnije pružanje usluga građanima i pravnim licima i uslovima korištenja savremenih komunikacionih sredstava,
- Izgradnja i rekonstrukcija prostorija u mjesnim zajednicama potrebnih za rad organa mjesnih zajednica i okupljanje građana radi učešća u donošenju odluka,
- Organizacija mjesnih centara,
- Izgradnja objekata pravosudnih organa.

Projekti i aktivnosti koji se planiraju realizovati prikazani su u poglavlju „Opis projekata“.

Mjera 4.2. Razvoj medjuopštinske saradnje u cilju realizacije regionalnih projekata

- Formiranje zajedničkog preduzeća za upravljanje otpadom,
- Izrada i potpisivanje medjuopštinskog sporazuma o zaštiti rijeke Lima od zagađivanja,
- Potpisivanje sporazuma o zajedničkoj izgradnji i rekonstrukciji puteva koji povezuju susjedne Opštine (Pljevlja, Sjenica idr.),
- Potpisivanje sporazuma o zajedničkom korišćenju i eventualno zajedničkoj izgradnji obrazovnih, zdravstvenih i institucija socijalne zaštite sa susjednim opštinama,
- Izrada projekata od zajedničkog značaja uz podršku II komponente IPA-prekogranična saradnja.

Mjere koje u vrijeme izrade i usvajanja Plana nemaju projekte realizovaće se pripremom projekata od strane resornih opštinskih organa uprave a implementiraće ih investitori koji budu imenovani za nosioce tih projekata.

U narednoj tabeli dat je prikaz planiranih projekata prema definisanim prioritetima. Za svaki od projekata, gdje je to bilo moguće, data je procijenjena vrijednost, izvori finansiranja, nosioci, korisnici, i vrijeme realizacije projekta.

Planirani projekti:

000€

Prioritet 1. Obezbeđivanje uslova za kvalitetniji život lokalnog stanovništva						
Mjera 1.1. Unapređenje obrazovnog sistema						
Rb	Naziv projekta	Vrijednost projekta-procjena 000€	Nosioci projekta	Izvori finansiranja (%)	Korisnici projekta (njihov broj)	Vrijeme realizacije
1.	Izgradnja zgrade dječjeg vrtića sa jaslicama u ulici Lenke Jurišević	1.250	Ministarstvo prosvjete i sporta	Budžet Opštine 10% Budžet CG 90%	djeca od 0,5-3 god (350)	2013
2.	Izgradnja zgrade dječijeg vrtića sa jaslicama u ulici Voja Lješnjaka	2.000	Ministarstvo prosvjete i sporta	JPP ¹³ 100%	djeca od 3-5 god (418)	2013
3.	Adaptacija prostorija dječjeg vrtića „Leptirić“ na Zaimovića Livadama	130	JU „Dušo Basekić“	IPA fondovi 100%	djece 100 i zaposlenih 10	2012
4.	Izgradnja školske zgrade za OŠ. „Dušan Korać“	5.500	Ministarstvo prosvjete i sporta	Budžet CG 100%	učenici i zaposleni (903)	2013/2014
5.	Sanacija zgrada područnih odjeljenja OŠ . „Dušan Korać“ u Grančarevu i Selima	40	Ministarstvo prosvjete i sporta	Budžet Opštine 25% Budžet CG 75%	učenici i zaposleni (8)	2015
6.	Izgradnja zgrade OŠ u Dobrakovu	50	Ministarstvo prosvjete i	Budžet Opštine 20% Budžet CG 80%	učenici i zaposleni (20)	2014

¹³ JPP-Javno privatno partnerstvo

Strateški plan razvoja opštine Bijelo Polje za period 2012-2016., radna verzija

			sporta				
7.	Rekonstrukcija zgrade OŠ „Mladost“ Kanje	120	Ministarstvo prosvjete i sporta	Budžet Opštine 33% Budžet CG 67%	učenici i zaposleni (101)	2015	
8.	Rekonstrukcija zgrade OŠ „Marko Miljanov“	150	Ministarstvo prosvjete i sporta	Budžet Opštine 15% Budžet CG 30% Donacija ambasade Japana 55%	učenici i zaposleni (993)	2013	
9.	Rekonstrukcija zgrade OŠ „Risto Ratković“	600	Ministarstvo prosvjete i sporta	Budžet Opštine 17% Budžet CG 83%	učenici i zaposleni (629)	2014	
10.	Izgradnja zgrade područnog odeljenja OŠ „Risto Ratković“ u Pripčičima	50	Ministarstvo prosvjete i sporta	Budžet Opštine 30% Budžet CG 70%	učenici i zaposleni (15)	2016	
11.	Rekonstrukcija zgrade OŠ „Milomir Djalović“ Sušica	150	Ministarstvo prosvjete i sporta	Budžet Opštine 33% Budžet CG 67%	učenici i zaposleni (128)	2015	
12.	Završetak izgradnje zgrada područnih odeljenja OŠ „Milomir Djalović“ u Negobratini i „Vuk Karadžić“ u Pečarskoj	45	Ministarstvo prosvjete i sporta	Budžet Opštine 33% Budžet CG 67%	učenici i zaposleni (4)	2012	
13.	Rekonstrukcija zgrade područnog odeljenja OŠ „Milomir Djalović“ Djalovići	20	Ministarstvo prosvjete i sporta	Budžet Opštine 33% Budžet CG 67%	učenici i zaposleni (4)	2016	
14.	Rekonstrukcija zgrade područnog odeljenja OŠ „Milomir Djalović“ Ličine	25	Ministarstvo prosvjete i sporta	Budžet Opštine 40% Budžet CG 60%	učenici i zaposleni (23)	2015	
15.	Rekonstrukcija zgrade OŠ „9 maj“ Sutivan	50	Ministarstvo prosvjete i sporta	Budžet Opštine 33% Budžet CG 67%	učenici i zaposleni (308)	2015	
16.	Rekonstrukcija zgrade OŠ „Krsto Radojević“ Tomaševo	30	Ministarstvo prosvjete i sporta	Budžet Opštine 33% Budžet CG 67%	učenici i zaposleni (br.170)	2012	
17.	Rekonstrukcija zgrade područnog odeljanja OŠ „Krsto Radojević“ Sokolac	20	Ministarstvo prosvjete i sporta	Budžet Opštine 25% Budžet CG 75%	učenici i zaposleni (8)	2016	

Strateški plan razvoja opštine Bijelo Polje za period 2012-2016., radna verzija

18	Rekonstrukcija zgrade područnog odeljenja OŠ „Krsto Radojević“ Čokrlije	20	Ministarstvo prosvjete i sporta	Budžet Opštine Budžet CG	25% 75%	učenici i zaposleni (7)	2016
19	Rekonstrukcija zgrade OŠ „Pavle Žižić“ Njegnjevo	600	Ministarstvo prosvjete i sporta	Budžet Opštine Budžet CG	17% 83%	učenici i zaposleni (319)	2015
20	Rekonstrukcija zgrade područnog odeljenja „Milovan Jelić“ Mahala	20	Ministarstvo prosvjete i sporta	Budžet Opštine Budžet CG	25% 75%	učenici i zaposleni (58)	2012
21	Rekonstrukcija zgrade OŠ „21 maj“ Goduša	50	Ministarstvo prosvjete i sporta	Budžet Opštine Budžet CG	33% 67%	učenici i zaposleni (140)	2012
22	Rekonstrukcija zgrade OŠ „Aleksa Bećo Djilas“ Ravna Rijeka	40	Ministarstvo prosvjete i sporta	Budžet Opštine Budžet CG	25% 75%	učenici i zaposleni (156)	2014
23	Dogradnja zgrade OŠ „Rifat Burdžović Tršo“ Lozna	600	Ministarstvo prosvjete i sporta	Budžet Opštine Budžet CG	17% 83%	učenici i zaposleni (298)	2016
24	Dogradnja zgrade OŠ „Nedakusi“	550	Ministarstvo prosvjete i sporta	Budžet Opštine Budžet CG	18% 82%	učenici i zaposleni (287)	2015
25	Sanacija zgrade OŠ „Braća Ribar“ u Zatonu	15	Ministarstvo prosvjete i sporta	Budžet Opštine Budžet CG	33% 67%	učenici i zaposleni (251)	2012
26	Izrada ograde zgrade OŠ „Vuk Karadžić“ Bistrica i rekonstrukcija područne odeljenja iste škole u Vrhu	26	Ministarstvo prosvjete i sporta	Budžet Opštine	100%	učenici i zaposleni (162)	2012
27	Ogradjivanje i uredjenje dvorišta OŠ „Šukrije Medjedovića“ u Godijevu	20	Ministarstvo prosvjete i sporta	Donacija	100%	učenici i zaposleni (97)	2012
28	Završetak rekonstrukcije zgrade Elektroekonomske škole	50	Ministarstvo prosvjete i sporta	Budžet CG	100%	učenici i zaposleni (938)	2015
29	Rekonstrukcija zgrade Gimnazije „Miloje Dobrašinić“	200	Ministarstvo prosvjete i	Budžet CG	100%	učenici i zaposleni (687)	2015

Strateški plan razvoja opštine Bijelo Polje za period 2012-2016., radna verzija

			sporta			
30.	Adaptacija i opremanje kabineta za turizam, ugostiteljstvo i prehranu Srednje stručne škole	177	JU „Srednja stručna škola“	Lux Development 100%	učenici i zaposleni (901)	2013
31.	Adaptacija dijela hotela „Bijela rada“ za smještaj studenata	30	Ministarstvo prosvjete i sporta	Budžet CG 100%	Studenti iz područja van B.Polja (170)	2014/15
	UKUPNO:	12.628		Budžet Opštine 6,4% Budžet CG 74,6% JPP 15,8% EU fond. i dona. 3,2%		
Mjera 1.2. Unapređenje zdravstvene i socijalne zaštite						
Rb.	Naziv projekta	Vrijednost projekta-procjena 000€	Nosioci projekta	Izvori finansiranja (%)	Korisnici (broj korisnika)	Vrijeme realizacije
1.	Završetak zgrade Doma zdravlja	1.200	Ministarstvo zdravlja	Budžet Opštine 72,5% Budžet CG 27,5%	Pacijenti (1.635 dnevno) i zaposleni (161)	2012
2.	Adaptacija prostora za interno odjeljenje Opšte bolnice	1.000	Ministarstvo zdravlja	Budžet CG 100%	Pacijenti (65 dnevno) i zaposleni (42)	2012
3.	Rekonstrukcija zgrade Opšte bolnice	260	Ministarstvo zdravlja	Budžet CG 100%	Pacijenti 141 i zaposleni (236)	2012
4.	Nabavka medicinske opreme za Dom zdravlja i Opštu bolnicu	1.000	Ministarstvo zdravlja	Budžet CG 100%	Pacijenti (1.735) i zaposleni (397)	2012/16
5.	Izgradnja nove kotlarnice Opšte bolnice	165	Ministarstvo zdravlja	Budžet CG 100%	Pacijenti i zaposleni (236)	2012
6.	Izgradnja stambenih zgrada za socijalne slučajeve i penzionere (2)	400	Ministarstvo rada i socijalnog staranja	Budžet CG 100%	Porodice u stanju socijalne potrebe (20)	2012
7.	Izgradnja zgrade ambulante u Koritima	70	Ministarstvo zdravlja Opština	JPP 100%	Stanovništvo Korita (1.079)	2013

Strateški plan razvoja opštine Bijelo Polje za period 2012-2016., radna verzija

8.	Izgradnja grupne kuće za djecu sa smetnjama u razvoju	350	Ministarstvo rada i socijalnog staranja	Budžet Opštine 8,5% Budžet CG 28,5% EU fond. i donac. 63%	Djeca sa posebnim potrebama (50)	2013
9.	Izgradnja zgrade Crvenog krsta	200	Opština Crveni krst	Budžet Opštine 20% Budžet CG 80%	Aktivisti (2.300) i zaposleni (2)	2013
10.	Podrška socijalnim servisima i preuzecima socijalnog preduzetništva	-	Relevantne institucije sa nacionalnog i lokalnog nivoa	-	Lica i porodice u stanju socijalne potrebe	2012/16
11.	Reforma socijalne i dječije zaštite	-	Ministarstvo rada i socijalnog staranja		Lica i porodice u stanju socijalne potrebe (6.000)	2012
12.	Prilagođavanje uslova za zapošljavanje lica sa invaliditetom	-	Cijela zajednica Pravna lica		Lica sa invaliditetom	2012/16
	UKUPNO:	4.645		Budžet Opštine 20,2% Budžet CG 73,5% Fondovi i don. 6,3% JPP 1,5%		

Mjera 1.3. Poboljšanje uslova za razvoj kulturne i sportske djelatnosti

Rb.	Naziv projekta	Vrijednost projekta-procjena 000€	Nosioci projekta	Izvori finansiranja (%)	Korisnici (broj korisnika)	Vrijeme realizacije
1.	Nastavak rekonstrukcija zgrade Centra za kulturu	250	Opština Ministarstvo kulture	Budžet Opštine 20% Budžet CG 80%	Posjetioци (3.000) i zaposleni (40)	2014
2.	Rekonstrukcija i dogradnja zgrade Zavičajnog muzeja	150	Opština Ministarstvo kulture	Budžet Opštine 33% Budžet CG 67%	Posjetioци (300) i zaposleni (5)	2013
3.	Izgradnja objekta Centra za kulturu za gradsku čitaonicu,	1.000	Opština	Budžet Opštine 10%	Gradjani, studenti i	2015

Strateški plan razvoja opštine Bijelo Polje za period 2012-2016., radna verzija

	biblioteku i galeriju		Ministarstvo kulture	Budžet CG	90%	zaposleni	
4.	Zaštita spomenika kulture (uredjenje spomen česme Ćamila Sijarića u Godijevu i drugi projekti)	100	Opština Ministarstvo kulture	Budžet CG	100%	Turisti i učesnici kulturnih manifestacija	2013/16
5.	Izgradnja sportsko rekreativnog centra „Otoka“	350	Opština	Budžet Opštine Budžet CG	43% 57%	Sportisti i rekreativci sa grad.i prigradskog područja (1.000)	2013/14
6.	Rekonstrukcija atletske staze na gradskom stadionu	200	Opština	Budžet Opštine Budžet CG	33% 67%	Atletičari i rekreativci (50)	2016
7.	Natkrivanje zapadne tribine na gradskom stadionu	430	Ministarstvo prosvjete i sporta Opština	Budžet CG	100%	Gledaoci (2.000)	2016
8.	Izgradnja tribina i javne rasvjete na poligonu malih sportova na gradskom stadionu	45	Ministarstvo prosvjete i sporta Opština	Budžet Opštine	100%	Gledaoci (200)	2012
9.	Izgradnja gradskog bazena za plivanje	3.000	Ministarstvo prosvjete i sporta Opština	Budžet Opštine Budžet CG JPP	17% 17% 66%	Stanovnici grada od 15-40 godina (5.400)	2016
10	Izgradnja sportskih terena u Ivanju (za FK „Prvijenac“), Tomaševu, Gubavču, Metanjcu, Brzavi, Kukuljama, Cerovu, Rakonjama, Lješnici, Kičavi, Nedakusima, trim staze na Bogazu, hipodroma u Bistrici i proširenje dječjeg mobilijara u gradskom parku	300	Mjesna zajednica i Opština	Budžet Opštine	100%	Omladina pomenutih područja (100)	2013/16
	UKUPNO:	5.825		Budžet Opštine Budžet CG JPP	21,9% 43,8% 34,3%		

Mjera 1.4. Unapređenje stambeno- komunalne djelatnosti

Rb.	Naziv projekta	Vrijednost projekta- procjena 000€	Nosioci projekta	Izvori finansiranja (%)	Korisnici (broj korisnika)	Vrijeme realizacije
------------	-----------------------	---	-------------------------	--------------------------------	-----------------------------------	----------------------------

Strateški plan razvoja opštine Bijelo Polje za period 2012-2016., radna verzija

1.	Institucionalizovanje upravljanja stambenim zgradama i sanacija krovova	500	Vlasnici stanova	Budžet Opštine JPP	50% 50%	Vlasnici stanova (1.453)	2013/16
2.	Izgradnja gradskog parkinga sa garažama	711	Opština	Budžet Opštine EU fond. i donac.	26% 74%	Lokalno stanovništvo sa vozilima (115)	2012
3.	Izgradnja stanova solidarnosti u Nikoljcu	4.900	Fond solidarnosti	JPP	100%	Vlasnici stanova (140)	2012/13
4.	Izgradnja stambene zgrade u Tomaševu	80	MZ Tomaševo Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Vlasnici stanova (6)	2016
5.	Rekonstrukcija gradskog trga	10.000	Opština i privatni investitori	Opština JPP	5% 95%	Lokalno stanovništvo	2013/16
6.	Rekonstrukcija gradske tržnice	1.700	Opština i privatni investitori	Budžet Opštine JPP	6% 94%	Lokalno stanovništvo	2013/14
7.	Izgradnja tržnica u Tomaševu, P.Polju, Loznoj, Bistrici i Kanjama	150	Mjesne zajednice i Opština	Budžet Opštine	100%	Stanovnici pomenutih ruralnih područja (6.800)	2015/16
8.	Izgradnja stočnih pijaca u Tomaševu, P.Polju, Loznoj, Bistrici i Kanjama	250	Mjesne zajednice i Opština	Budžet Opštine	100%	Stanovnici pomenutih područja (9.600)	2013/16
9.	Rekonstrukcija kapele u Nikoljcu i izgradnja kapela u Brzavi, P.Polju, Ivanju, Crnči, Cerovu, Grančarevu, Donjem Rasovu, Bijedićima, Potrku, Grabu, Prijelozima i gasalhanu u Kukuljama, Bistrici, Gubavču, Metanjcu, Tulevcima, Potkrajcima i Pašića Polju	680	Mjesne zajednice i Opština	Budžet Opštine	100%	Stanovnici pomenutih područja i gradsko pravoslavno stanovn.(14.000)	2013/16
10.	Uredjenje javnih površina, parking u Omladinskoj, potoka kod parka Rista Ratkovića i ulaznog platoa u ul.3 januara	47	Opština	Budžet Opštine	100%	Lokalno stanovništvo	2012
11.	Opremanje kotlarnice i instaliranje sistema grijanja u stambenim zgradama u Rasadniku i školskim zgradama	880	M.Z.Babi Ča Brijeg	JPP	100%	Gradjani i stanari 4 stambne zgrade u Rasadniku	2013/16
12.	Uredjenje pet plaža na Limu	50	Mjesne zajednice i Opština	Budžet Opštine	100%	Gradjani priobalnih područja	2016

Strateški plan razvoja opštine Bijelo Polje za period 2012-2016., radna verzija

	UKUPNO:	19.948		Budžet Opštine 11,3% Budžet CG 0,2% EU fond. i donac. 2,6% JPP 85,9%		
Mjera 1.5. Izgradnja i rekonstrukcija putne mreže						
Rb.	Naziv projekta	Vrijednost projekta- procjena 000€	Nosioci projekta	Izvori finansiranja (%)	Korisnici (broj korisnika)	Vrijeme realizacije
1.	Nastavak rekonstrukcije puta Slijepač Most-Pljevlja na dijelu P.Polje-Kovren(7km)	3.000	Ministar. Saobraćaja	Budžet Opštine 7% Budžet CG 93%	Lokalno stanovništvo i tranzit	2012
2.	Nastavak izgradnje puta Voljavac-Pećarska-Sjениčke Bare (6km)	468	M.Z. Bistrica i Opština	Budžet Opštine 19% Fondovi EU 81%	Lokalno stanovništvo (2.400)	2014
3.	Rekonstrukcija puta Srdjevac-Sipanje-Sušica (6km)	468	Mjesne zajednice i Opština	Budžet Opštine 50% Budžet CG 50%	Lokalno stanovništvo (3.500)	2014
4.	Završetak izgradnje puta R.Rijeka-Jasikovac sa izgradnjom mosta na Ljubovidji (5,5km)	1158	Opština	Budžet Opštine 50% Budžet CG 50%	Lokalno stanovništvo (150) i turisti Bjelasice	2013/14
5.	Asfaltiranje puta Sipanje-Negobratina (5 km)	390	M.Z. Korita i Opština	Budžet Opštine 50% Budžet CG 50%	Lokalno stanovništvo (185)	2014
6.	Asfaltiranje puta Bistrica-Radojeva Glava-Šoljansko brdo-Jablanovo-Požeginja (5 km)	390	M.Z. Bistrica i Opština	Budžet Opštine 50% Budžet CG 50%	Lokalno stanovništvo (173)	2015
7.	Asfaltiranje puta Bistrica-Mojstir (5 km)	390	M.Z. Bistrica i Opština	Budžet Opštine 50% Budžet CG 50%	Lokalno stanovništvo (102)	2015
8.	Asfaltiranje puta Pavino Polje-Kičava (5 km)	390	M.Z. Kičava i Opština	Budžet Opštine 50% Budžet CG 50%	Lokalno stanovništvo (44)	2016
9.	Izgradnja i asfaltiranje puta prema Dalovića pećini (4 km)	312	Opština i koncesionari	JPP 100%	Lokalno stanovništvo, turisti	2012

Strateški plan razvoja opštine Bijelo Polje za period 2012-2016., radna verzija

10.	Asfaltiranje puta OŠ-Grab-Dauti (4 km)	312	M.Z. Grab i Opština	Budžet Opštine 50% Budžet CG 50%	Lokalno stanovništvo (300)	2014
11.	Rekonstrukcija puta Crniš-Trubina (3,8 km)	296	M.Z. Lozna i Opština	Budžet Opštine 50% Budžet CG 50%	Lokalno stanovništvo (240)	2015
12.	Rekonstrukcija puta Tomaševo-Sokolac (3 km)	234	M.Z. Tomaševo i Opština	Budžet Opštine 50% Budžet CG 50%	Lokalno stanovništvo (250)	2013
13.	Asfaltiranje puta Donje selo-Strojtanički most (3 km)	234	M.Z. Potkrajci i Opština	Budžet Opštine 50% Budžet CG 50%	Lokalno stanovništvo (536)	2014
14.	Asfaltiranje puta u Cerovu Joše-Centar i Joše-Groblje (3 km)	234	M.Z. Cerovo i Opština	Budžet Opštine 50% Budžet CG 50%	Lokalno stanovništvo (177)	2015
15.	Popravka asfalta na putu Tomaševo-Potrk (3km)	234	M.Z. Tomaševo i Opština	Budžet Opštine 50% Budžet CG 50%	Lokalno stanovništvo (261)	2014
16.	Popravka asfalta na putu Gubavač-Bistica (3km)	234	M.Z. Bistrica i Opština	Budžet Opštine 50% Budžet CG 50%	Lokalno stanovništvo (1704)	20114
17.	Asfaltiranje puta Preslice-Ćućiće (2,2 km)	172	M.Z. Godijevo i Opština	Budžet Opštine 50% Budžet CG 50%	Lokalno stanovništvo (160)	2012
18.	Asfaltiranje puta Tomaševo-Lijeska (2 km)	156	M.Z. Tomaševo i Opština	Budžet Opštine 50% Budžet CG 50%	Lokalno stanovništvo (180)	2014
19.	Asfaltiranje puta Djapnov Grob-Okladi-Modri Do (2km)	156	M.Z. Čeoče i Opština	Budžet Opštine 50% Budžet CG 50%	Lokalno stanovništvo (59)	2016
20.	Asfaltiranje puta Kovren-Gorice (2 km)	156	M.Z. Kovren i Opština	Budžet Opštine 50% Budžet CG 50%	Lokalno stanovništvo (200)	2015
21.	Asfaltiranje puta OŠ-Hazansko brdo (2 km)	156	M.Z. Goduša i Opština	Budžet Opštine 50% Budžet CG 50%	Lokalno stanovništvo (359)	2014

Strateški plan razvoja opštine Bijelo Polje za period 2012-2016., radna verzija

22.	Izgradnja pješačke staze od Ribarevina do OŠ u R.Rijeci (2 km)	36	M.Z. R.Rijeka i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (520)	2016
23.	Asfaltiranje puta Latinsko groblje-škola (2 km)	156	M.Z. Prijeloz i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (342)	2014
24.	Asfaltiranje puta Ramice-Zebići (2 km)	156	M.Z. Kanje i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (20)	2016
25.	Asfaltiranje puta Potkrajci-Kukavičji vrh (2 km)	156	M.Z. Kukulje i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (20)	2016
26.	Nastavak asfaltiranja puta Ljutovina-Vlah (od kuće Manžukića) (2 km)	156	M.Z. Rasovo i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (34)	2016
27.	Asfaltiranje puta Srdjevac-Sajkovac (1,8 km)	140	M.Z. Lozna i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Stanovnici Sajkovca (120)	2015
28.	Asfaltiranje puta kuća R.Kijameta-Bumbalaz (1,8 km)	140	M.Z. Godijevo i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (482)	2015
29.	Završetak puta Bistrica-Pobretići(1,750 km)	136	M.Z. Bistrica i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (175)	2012
30.	Asfaltiranje puta Bioče-Zenica (1,6 km)	125	M.Z. Lozna i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (113)	2015
31.	Asfaltiranje puta Kanje-Ograde (1,5 km)	117	M.Z. Kanje i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (30)	2016
32.	Asfaltiranje puta Sušica-Mramor (1,5 km)	117	M.Z. Korita i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (36)	2014
33.	Asfaltiranje puta Kanje-Milovo (1,5 km)	117	M.Z. Kanje i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (97)	2015

Strateški plan razvoja opštine Bijelo Polje za period 2012-2016., radna verzija

			Opština				
34.	Asfaltiranje puta džamija Ličine (1,5 km)	117	M.Z. Korita i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (140)	2015
35.	Asfaltiranje puta Pravina –cafe (1,5 km)	117	M.Z. Prijelosi i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (342)	2015
36.	Asfaltiranje puta OŠ-Prisoje (1,4 km)	109	M.Z.Kukulje i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (100)	2016
37.	Asfaltiranje puta džamija-Bećirovići (1,350 km)	105	M.Z.Kukulje i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (50)	2015
38.	Asfaltiranje puta Kamine-Dubovo (1,1 km)	86	M.Z. Zaton i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (153)	2013
39.	Popravka puta od mosta do groblja u Brzavi (1,1 km)	8	M.Z. Brzava i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (135)	2013
40.	Nastavak asfaltiranja puta Ravna Rijeka-Manastir u Majstorovini (1 km)	117	M.Z. R. Rijeka i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Vodovod Bistrica, Lokalno stanovništvo (100)	2015
41.	Asfaltiranje puta Ribarevine-Ramčina (1 km)	78	M.Z.R.Rijeka i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (50)	2015
42.	Asfaltiranje puta Žurena-Potoci (1 km)	78	M.Z.Laholo i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (166)	2013
43.	Asfaltiranje puta Pećiok-Blatka (1 km)	78	M.Z. Lozna i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (30)	2016
44.	Asfaltiranje puta Laholo-Kostići (1 km)	78	M.Z. Laholo i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (170)	2012

Strateški plan razvoja opštine Bijelo Polje za period 2012-2016., radna verzija

45.	Asfaltiranje puta Ščepanica-Kaševari (1 km)	78	M.Z.Zaton i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (24)	2014
46.	Asfaltiranje puta Osoje-Dobro brdo-Uglovi-Vrtijeljka (1 km)	78	M.Z. Kukulje i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (150)	2012
47.	Asfaltiranje puta Mirojevići-Lokva (1km)	78	M.Z. Bistrica i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (210)	2015
48.	Aafaltiranje puta Vranštica – Novakovića pećina (1km)	78	M.Z. i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo	2015
49.	Asfaltiranje puta od Sarića do Kapele (1km)	78	M.Z. Kanje i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (72)	2014
50.	Asfaltiranje puta Goja-Metanjac (1 km)	78	M.Z Kanje i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (207)	2014
51.	Asfaltiranje puta u Kostenici (1 km)	78	M.Z. Bistrica i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (114)	2016
52.	Asfaltiranje puta Rakonje-Crnionica (1 km)	78	M.Z. R.Rijeka i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (10)	2016
53.	Asfaltiranje puta Doline-Krstaš (1km)	78	M.Z. Brzava i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (209)	2012
54.	Aafaltiranje puta u Žiljku, Dolcu, Kutnjištu i Centru Bistrice (1 km)	78	M.Z. Bistrica i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (356)	2013
55.	Asfaltiranje puta Kovačica-Tulevci (1 km)	78	M.Z.Rasovo i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (194)	2012
56.	Asfaltiranje puta Pljuslavac-Ploče (1 km)	78	M.Z. Kukulje i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (100)	2015
57.	Asfaltiranje puta Previna-Zmijnje Joše (1 km)	78	M.Z.Brzav	Budžet Opštine	50%	Lokalno stanovništvo (45)	2015

Strateški plan razvoja opštine Bijelo Polje za period 2012-2016., radna verzija

			a i Opština	Budžet CG	50%		
58.	Asfaltiranje puta Dužice-Mrči Do (1 km)	78	M.Z.Brzava i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (45)	2015
59.	Proširenje puta u Sutivanu (1 km)	26	M.Z. Sutivan i Opština	Budžet Opštine	100%	Lokalno stanovništvo (350)	2014
60.	Asfaltiranje puta Mahala-Žuber (1 km)	78	M.Z. P.Polje i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (210)	2014
61.	Asfaltiranje puta Pavino Polje-Žuber (1 km)	78	M.Z. P.Polje i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (225)	2014
62.	Nastavak asfaltiranja puta do Raklje (0,9 km)	70	M.Z. Laholo i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (79)	2013
63.	Asfaltiranje puta Lečevišta-Kakavički vrh (0,9km)	70	M.Z. Kukulje i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (20)	2016
64.	Asfaltiranje puta do Brijega u Prijelozima (0,8 km)	62	M.Z. Prijeloz i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (342)	2016
65.	Asfaltiranje puta Polje-Bajovići (0,8km)	62	M.Z. Ivanje i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (32)	2016
66.	Asfaltiranje puta Garište-Groblje (0,8 km)	62	M.Z. Ivanje i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (180)	2016
67.	Nastavak asfaltiranja puta magistrala-Brestovik (0,7 km)	55	M.Z. Laholo i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (41)	2013
68.	Asfaltiranje puta Kovren-Vergaševići (0,7 km)	55	M.Z. Kovren i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (135)	2015

Strateški plan razvoja opštine Bijelo Polje za period 2012-2016., radna verzija

69.	Asfaltiranje puta Dobrakovo-Džamija-Potkrš (0,6km)	47	M.Z. Dobrakovo i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (50)	2014
70.	Asfaltiranje puta Čeoče-škola u Selima (0,6km)	47	M.Z. Grančarevo i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (65)	2013
71.	Asfaltiranje puta Gornji Brestovik-trafostanica (0,6km)	47	M.Z. Laholo i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (20)	2013
72.	Asfaltiranje puta Grebenac-Krivo Do-Zaugline (0,550km)	43	M.Z. Kukulje i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (20)	2016
73.	Asfaltiranje puta Dobrakovo-Groblje (0,5 km)	39	M.Z. Dobrakovo i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (335)	2014
74.	Asfaltiranje puta prema Pučuricama i Bojadžićima (0,5km) Voljavac	39	M.Z. Bistrice i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (50)	2013
75.	Asfaltiranje puta Mioče- škola (0,5 km)	39	M.Z. Kanje i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Učenici, nastavno osoblje (72)	2012
76.	Asfaltiranje puta Dobrinje-škola (0,5 km)	39	M.Z. Kanje i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (300)	2012
77.	Popravka asfalta na putu Bijelo Polje-Grančarevo (0,5 km)	39	M.Z. Čeoče Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (197)	2013
78.	Asfaltiranje puta Laholo-Groblje (0,5km)	39	M.Z. Laholo i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (99)	2013
79.	Asfaltiranje puta Presečenik-Pečarska (0,5km)	39	M.Z. Bistrice i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (139)	2015
80.	Asfaltiranje puta škola-Crhaljsko brdo (0,5km)	39	M.Z. Crhalj i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (146)	2015

Strateški plan razvoja opštine Bijelo Polje za period 2012-2016., radna verzija

81.	Probijanje i asfaltiranje puta Stup-Okruglica-Potok (0,4 km)	31	M.Z. Sutivan i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (15)	2016
82.	Asfaltiranje puta Stadion-Hojkovac (0,4km)	31	M.Z Kukulje i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (10)	2016
83.	Asfaltiranje puta Jelah-Pašina Voda (0,4km)	31	M.Z Kukulje i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (10)	2016
84.	Asfaltiranje puta magistrala-Klinac (0,36km)	28	M.Z. Zaton i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (100)	2012
85.	Asfaltiranje puta Gubavač-Lokve (0,3 km)	23	M.Z.Gubavač i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (60)	2013
86.	Asfaltiranje puta Bećirovići-Ploče (0,3km)	23	M.Z Kukuljei Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (15)	2016
87.	Asfaltiranje puta Lečevišta-Groblje (0,3km)	23	M.Z. Sutivan i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (30)	2013
88.	Asfaltiranje puta Spahići-Hašinovići (0,3km)	23	M.Z.Gubavač i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (20)	2014
89.	Asfaltiranje puta Babajići-Crkva (0,3km) u P.Polju	23	M.Z.Pavino Polje i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (30)	2013
90.	Asfaltiranje puta Avlije-Groblje (0,250 km)	20	M.Z. Ivanje i Opštine	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (360)	2013
91.	Izgradnja mostova u Kostenici, Grančarevu, Crnči (na potoku kod škole) i Tomaševu	40	M.Z. Grančarevo, M.Z. Bistrica i Opština	Budžet Opštine	100%	Lokalno stanovništvo (65)	2013

Strateški plan razvoja opštine Bijelo Polje za period 2012-2016., radna verzija

92.	Opravka mostova na Lepešnici i u Grabu	5	M.Z. Grab, Tomaševo i Opština	Budžet Opštine	100%	Lokalno stanovništvo (400)	2016
93.	Izgradnja podvožnjaka u Sutivanu	200	M.Z. Sutivan i Opština	Budžet Opštine	100%	Lokalno stanovništvo (1.017)	2012
94.	Nabavka i postavljanje cijevi na propustima u Koritima, Laholu, Goduši i Kukuljama	20	Nadležne M.Z. i Opština	Budžet Opštine	100%	Lokalno stanovništvo (1.428)	2014
95.	Rekonstrukcija gradskog mosta na Limu	1.200	M.Z. Centar i Opština	Budžet CG	100%	Lokalno stanovništvo (15.000)	2012
96.	Asfaltiranje ulica kroz Resnik (3km)	234	M.Z. Rasovo i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (3.056)	2015
97.	Rekonstrukcija ulica Šukrije Medjedovića i Radomira Medojevića	375	M.Z. Gornji grad i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo	2013
98.	Rekonstrukcija bočnih ulica u Pruškoj, Nikoljcu, Rasovu	250	Mjesne zajednice i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo	2016
99.	Asfaltiranje puta za Rastoku (2km)	156	M.Z. Rasovo i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (158)	2012
100.	Rekonstrukcija puta džamija-Bogaz-Boljanina (2km)	156	M.Z. Rasovo i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (393)	2014
101.	Asfaltiranje puta Bukova voda-Loznice (2 km)	156	M.Z. Loznice i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (1.344)	2012
102.	Asfaltiranje bočnih ulica u Rasovu (2 km)	156	M.Z. Rasovo i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (593)	2013
103.	Rekonstrukcija puta B.Polje-Loznice-Rasovo-Strojtanica sa pješačkom stazom (1,8 km)	1.728	Mjesne zajednice Loznice,	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (6.100)	2014

Strateški plan razvoja opštine Bijelo Polje za period 2012-2016., radna verzija

			Rasovo, Njegnjevo i Opština				
104.	Rekonstrukcija puta preko gornjih Loznica (1,2 km)	94	M.Z.Loznice i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (672)	2016
105.	Rekonstrukcija puta kroz Nedakusi (1 km)	96	M.Z. Nedakusi i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (2.212)	2012
106.	Rekonstrukcija puta Lipnica-Livadice (0,750 km)	59	M.Z. Lipnica i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (126)	2014
107.	Nastavak asfaltiranja Lješničke ulice do Kisjele vode (0,6 km)	58	M.Z. Lješnica i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (521)	2013
108.	Rekonstrukcija Njegoševe ulice u Rakonjama (0,5 km)	39	M.Z. Rakonje i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (1.000)	2015
109.	Probijanje i asfaltiranje ulica kroz industrijsku zonu	1125	Opština	JPP	100%	8 privrednih subjekata i lokalno stanovništvo	2013/2016
110.	Asfaltiranje puta na Babića Brijegu do repetitora (0,350km)	27	Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (75)	2016
111.	Asfaltiranje puta na Babića Brijegu do Radovića (0,5km)	31	M.Z. B.Brijeg i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (10)	2012
112.	Popravka asvalta na putu Ribnik-Pripčiće (0,3 km)	23	M.Z.Nikolja c i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (286)	2013
113.	Asfaltiranje dvije ulice u Ćukovcu (0,250 km)	20	M.Z. Ćukopvac- Rijeka i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo (687)	2014
114.	Asfaltiranje ulica iznad ŠIK „Lim“ (0,1 km)	10	M.Z. Gornji grad i Opština	Budžet Opštine Budžet CG	50% 50%	Lokalno stanovništvo	2013

Strateški plan razvoja opštine Bijelo Polje za period 2012-2016., radna verzija

115.	Izgradnja trotoara u ulici Slobodana Penezića, 13 jula, Mojkovačkoj, Partizanskoj i dr.	30	Mjesne zajednice i Opština	Budžet Opštine 100%	Lokalno stanovništvo	2013
116.	Izgradnja pješačkih prelaza za Obrov, Loznice i Resnik	108	Opština	Budžet Opštine 50% Budžet CG 50%	Lokalno stanovništvo (4.734)	2012
117.	Izgradnja prilaznog puta iz gornjeg grada do Sinjavca	15	MZ Gornji grad i Opština	Budžet Opštine 100%	Lokalno stanovništvo (165)	2014
UKUPNO:		21.016		Budžet Opštine 38,0% Budžet CG 53,4% EU fond. i donac 1,8% JPP 6,8%		

Mjera 1.6. Izgradnja i rekonstrukcija električne mreže i rasvjete

<i>Rb.</i>	<i>Naziv projekta izgradnja:</i>	<i>Vrijednost projekta-procjena 000€</i>	<i>Nosioci projekta</i>	<i>Izvori finansiranja (%)</i>	<i>Korisnici (Broj korisnika)</i>	<i>Vrijeme realizacije</i>
1.	STS 10/0.4kV, 250kVA Ravna Rijeka	20	Elektrodistribucija	JPP 100%	Lokalno stanovništvo (1.255)	2012
2.	STS 10/0.4kV, 250kVA Strojtanica	30	Elektrodistribucija	JPP 100%	Lokalno stanovništvo (281)	2013
3.	NN Gradsko područje	296	Elektrodistribucija	JPP 100%	Lokalno stanovništvo (12.914)	2012/16
4.	STS 10/0.4kV, 250kVA Milovo	20	Elektrodistribucija	JPP 100%	Lokalno stanovništvo (97)	2014
5.	STS 10/0.4kV, 250kVA Kanje	25	Elektrodistribucija	JPP 100%	Lokalno stanovništvo (295)	2013
6.	STS 10/0.4kV, 250kVA Voljavac	25	Elektrodistribucija	JPP 100%	Lokalno stanovništvo (295)	2013
7.	STS 10/0.4kV, 250kVA Bijediće	20	Elektrodistribucija	JPP 100%	Lokalno stanovništvo (71)	2014
8.	STS 10/0.4kV, 250kVA Bliškovo	20	Elektrodistr	JPP 100%	Lokalno stanovništvo	2013

Strateški plan razvoja opštine Bijelo Polje za period 2012-2016., radna verzija

			ibucija			(165)	
9.	STS 10/0.4kV, 250kVA Kovren	20	Elektrodistr ibucija	JPP	100%	Lokalno stanovništvo (94)	2013
10.	STS 10/0.4kV, 250kVA Zaton	20	Elektrodistr ibucija	JPP	100%	Lokalno stanovništvo (992)	2013
11.	STS 10/0.4kV, 250kVA Bistrica-Kostenica	25	Elektrodistr ibucija	JPP	100%	Lokalno stanovništvo (114)	2014
12.	STS 10/0.4kV, 250kVA Prijelozi	20	Elektrodistr ibucija	JPP	100%	Lokalno stanovništvo (342)	2012
13.	STS 10/0.4kV, 250kVA Medanovići	30	Elektrodistr ibucija	JPP	100%	Lokalno stanovništvo (895)	2012
14.	STS 10/04 Kv,250 kVA Sutivan	25	Elektrodistr ibucija	JPP	100%	Lokalno stanovništvo 1017)	2014
15.	DTS 10/04 Kv,630 kVA Malo Polje-Rakonje	60	Elektrodistr ibucija	JPP	100%	Lokalno stanovništvo (2.328)	2015
16.	10kV KABL BTS Lješnica-.STS Lješnica	66	Elektrodistr ibucija	JPP	100%	Lokalno stanovništvo (1.564)	2013
17.	DTS 10/0.4 kV Nikoljac-Kapela	60	Elektrodistr ibucija	JPP	100%	Lokalno stanovništvo (1.998)	2016
18.	DTS 10/04 Kv,630 kVA Lješnica	60	Elektrodistr ibucija	JPP	100%	Lokalno stanovništvo (1.564)	2014
19.	DTS 10/04 Kv,630 kVA Loznice	60	Elektrodistr ibucija	JPP	100%	Lokalno stanovništvo (1.344)	2016
20.	DTS 10/04 Kv,630 kVA Malo Polje-Klanac	60	Elektrodistr ibucija	JPP	100%	Lokalno stanovništvo (2.328)	2012
21.	DTS 10/04 Kv,630 kVA Ribarevine	60	Elektrodistr ibucija	JPP	100%	Lokalno stanovništvo (383)	2012
22.	DTS 10/04 Kv,630 kVA Nedakusi	60	Elektrodistr ibucija	JPP	100%	Lokalno stanovništvo (2.212)	2013
23.	NN MREŽA Prigradsko područje	850	Elektrodistr ibucija	JPP	100%	Lokalno stanovništvo (16.967)	2012/16
24.	NN MREŽA Seosko područje	500	Elektrodistr ibucija	JPP	100%	Lokalno stanovništvo (16.789)	2012/16
25.	STS 10/0.4kV, 250kVA Oluja	25	Elektrodistr	JPP	100%	Lokalno stanovništvo	2012

Strateški plan razvoja opštine Bijelo Polje za period 2012-2016., radna verzija

			ibucija			(220)	
26.	STS 10/0.4kV, 250kVA STS Lipnica Donja	23	Elektrodistr ibucija	JPP	100%	Lokalno stanovništvo (656)	2014
27.	DV 10kV Gubavač	250	Elektrodistr ibucija	JPP	100%	Lokalno stanovništvo (360)	2012/2016
28.	STS 10/0.4kV, 250kVA Majstorovina II	35	Elektrodistr ibucija	JPP	100%	Lokalno stanovništvo (313)	2013
29.	STS 10/0.4 Kv ,250 kva Cerovo-Begovina	45	Elektrodistr ibucija	JPP	100%	Lokalno stanovništvo (177)	2013
30.	STS 10/0.4 Kv ,250 kva Barice	25	Elektrodistr ibucija	JPP	100%	Lokalno stanovništvo (96)	2015
31.	2 STS 10/0.4 Kv ,250 kva Borovac i Boljanina	50	Elektrodistr ibucija	JPP	100%	Lokalno stanovništvo (393)	2015
32.	STS 10/0.4 Kv ,250 kva Zminac	25	Elektrodistr ibucija	JPP	100%	Lokalno stanovništvo (194)	2015
33.	STS 10/0.4 Kv ,250 kva Rastoka	25	Elektrodistr ibucija	JPP	100%	Lokalno stanovništvo (194)	2015
34.	DV 35kV Ribarevine-Šćepanica	405	Elektrodistr ibucija	JPP	100%	Lokalno stanovništvo	2012/16
35.	DV 35kV Medanovići-Čokrlije	825	Elektrodistr ibucija	JPP	100%	Lokalno stanovništvo	2012/16
36.	DV 35kV Ribarevine-Medanovići I	192	Elektrodistr ibucija	JPP	100%	Lokalno stanovništvo	2016
37.	Izgradnja javne rasvjete u Loznoj	15	M.Z.Lozna i Opština	Budžet Opštine	100%	Lokalno stanovništvo (570)	2012
38.	Izgradnja javne rasvjete u Loznoj Luci	15	M.Z.Lozna Luka i Opština	Budžet Opštine	100%	Lokalno stanovništvo	2012
39.	Izgradnja javne rasvjete u Gubavču	15	M.Z Gubavač i Opština	Budžet Opštine	100%	Lokalno stanovništvo (460)	2012
40.	Izgradnja javne rasvjete u Pavinom Polju	15	M.Z.Pavino Polje i	Budžet Opštine	100%	Lokalno stanovništvo (141)	2014

Strateški plan razvoja opštine Bijelo Polje za period 2012-2016., radna verzija

			Opština			
41.	Izgradnja javne rasvjete u Lugu u Bistrici	15	M.Z. Bistrica i Opština	Budžet Opštine 100%	Lokalno stanovništvo (37)	2015
42.	Izgradnja javne rasvjete u Sutivanu	15	M.Z. Sutivan i Opština	Budžet Opštine 100%	Lokalno stanovništvo (1.017)	2014
43.	Izgradnja javne rasvjete u naselju na Ribarevinama i do OŠ u R.Rijeci	90	M.Z.Ravna Rijeka i Opština	Budžet Opštine 100%	Lokalno stanovništvo (783)	2015
44.	Izgradnja javne rasvjete u Rasadniku	100	M.Z.Babića Brijeg i Opština	Budžet Opštine 100%	Lokalno stanovništvo (1.418)	2013
45.	Izgradnja javne rasvjete u ulici M.Kučevića	50	M.Z.Centar i Opština	Budžet Opštine 100%	Lokalno stanovništvo (3.241)	2014
46.	Izgradnja javne rasvjete u Lipnici	50	M.Z.Lipnica i Opština	Budžet Opštine 100%	Lokalno stanovništvo (656)	2013
47.	Izgradnja javne rasvjete na Medanovićima iznad Sanitasa	30	M.Z.Medanovići i Opština	Budžet Opštine 100%	Lokalno stanovništvo (200)	2015
48.	Izgradnja javne rasvjete pored stadiona do visećeg mosta	80	M.Z.Nikoljaci i Opština	Budžet Opštine 100%	Lokalno stanovništvo (670)	2016
49.	Izgradnja javne rasvjete uz zaobilaznicu (5 km)	225	M.Z.Nikoljac, Loznice, Rasovo i Opština	Budžet Opštine 100%	Lokalno stanovništvo i tranzitni putnici	2016
50.	Izgradnja javne rasvjete uz Obrov (0,8 km)	36	M.Z. Loznice, Obrov i Opština	Budžet Opštine 100%	Lokalno stanovništvo (334)	2016
51.	Izgradnja javne rasvjete uz put u Nedakusi (1 km)	45	M.Z.Nikoljac, Loznice,	Budžet Opštine 100%	Lokalno stanovništvo (2212)	2014

Strateški plan razvoja opštine Bijelo Polje za period 2012-2016., radna verzija

			Rasovo i Opština			
52.	Izgradnja javne rasvjete od mosta u Nikoljcu do zaobilaznice (0,150 km)	7	M.Z.Nikoljac i Opština	Budžet Opštine 100%	Lokalno stanovništvo (200)	2016
53.	Izgradnja javne rasvjete od Autobuske stanice do Kisjele vode u Lješnici (1,5 km)	68	M.Z.Čukovac-Rijeka, lješnica i Opština	Budžet Opštine 100%	Lokalno stanovništvo (1580)	2016
	UKUPNO:	5.228		Budžet Opštine 16,6% JPP 83,4 %		

Mjera 1.7. Izgradnja i rekonstrukcija vodovodne mreže

Rb.	Naziv projekta	Vrijednost projekta-procjena 000€	Nosioci projekta	Izvori finansiranja (%)	Korisnici (Broj korisnika)	Vrijeme realizacije
1.	Dokaptiranje izvora Bistrice u Majstorovini	220	Vodovod Bistrica	Kredit od banaka 100%	7.400 priključnih potrošača	2014
2.	Dogradnja vodovoda od Pruške do Dobrakova	1.200	Vodovod Bistrica	Kredit od banaka 100%	Lokalno stanovništvo (4.300)	2015
3.	Sanacija oštećenog vodovoda poplavama u 1992.god.	2.700	Vodovod Bistrica	Kredit od banaka 100%	7.400 priključnih potrošača	2016
4.	Realizacija projektnog rješenja vodosnadbijevanja na visinskim zonama	380	Vodovod Bistrica	Kredit od banaka 100%	Lokalno stanovništvo	2013
5.	Izgradnja vodovoda u Zatonu	800	M.Z.Zaton i Opština	Budžet Opštine 40% Budžet CG 40% JPP 20%	Lokalno stanovništvo (992)	2013
6.	Izgradnja vodovoda R.Rijeka-SL.Most	125	M.Z.Ravna Rijeka i Vodovod Bistrica	Budžet Opštine 40% Budžet CG 40% JPP 20%	Lokalno stanovništvo (50)	2016

Strateški plan razvoja opštine Bijelo Polje za period 2012-2016., radna verzija

7.	Izgradnja vodovoda u Baricama	100	M.Z.Tomaš evo i Opština	Budžet Opštine Budžet CG JPP	40% 40% 20%	Lokalno stanovništvo (96)	2015
8.	Izgradnja vodovoda u Bistrici	150	M.Z.Bistic a i Opština	Budžet Opštine Budžet CG JPP	40% 40% 20%	Lokalno stanovništvo (37)	2016
9.	Izgradnja vodovoda u Loznoj	70	M.Z.Lozna i Opština	Budžet Opštine Budžet CG JPP	40% 40% 20%	Lokalno stanovništvo (570)	2012
10.	Izgradnja vodovoda u Metanjcu	40	M.Z.Dobra kovo i Opština	Budžet Opštine Budžet CG JPP	40% 40% 20%	Lokalno stanovništvo (207)	2012
11.	Izgradnja vodovoda u Babajićima	18	M.Z.P.Polj e i Opština	Budžet Opštine Budžet CG JPP	40% 40% 20%	Lokalno stanovništvo (51)	2014
12.	Izgradnja vodovoda u Boljanini	80	MZ. Rasovo i Opština	Budžet Opštine Budžet CG JPP	40% 40% 20%	Lokalno stanovništvo (393)	2013
13.	Izgradnja vodovoda u Ivanju	86	M.Z.Ivanje i Opština	Budžet Opštine Budžet CG JPP	40% 40% 20%	Lokalno stanovništvo (344)	2013
14.	Izgradnja vodovoda Vlah, Borovac, Crvioče	50	M.Z. Rasovo i Opština	Budžet Opštine Budžet CG JPP	40% 40% 20%	Lokalno stanovništvo (120)	2012
15.	Izgradnja vodovoda Mahala-P.Polje	33	M.Z.P.Polj e i Opština	Budžet Opštine Budžet CG JPP	40% 40% 20%	Lokalno stanovništvo (58)	2015
16.	Izgradnja vodovoda u Sadicima	50	M.Z.P.Polj e i Opština	Budžet Opštine Budžet CG JPP	40% 40% 20%	Lokalno stanovništvo (89)	2015
17.	Izgradnja vodovoda Crni Bor-Vlah u Bistrici	50	M.Z.Bistic a i Opština	Budžet Opštine Budžet CG JPP	40% 40% 20%	Lokalno stanovništvo (34)	2015
18.	Izgradnja vodovoda Zmajevac Goduša	74	M.Z.Goduš a i	Budžet Opštine Budžet CG	40% 40%	Lokalno stanovništvo (359)	2013

Strateški plan razvoja opštine Bijelo Polje za period 2012-2016., radna verzija

			Opština	JPP	20%		
19.	Izgradnja vodovoda Brestovik-Laholo-Raklja	70	M.Z. Laholo i Opština	Budžet Opštine Budžet CG JPP	40% 40% 20%	Lokalno stanovništvo (220)	2014
20.	Izgradnja vodovoda u Kanjama	45	M.Z. Kanje i Opština	Budžet Opštine Budžet CG JPP	40% 40% 20%	Lokalno stanovništvo (295)	2012
21.	Završetak vodovoda Kradenik-Vrbe u Crhliju	30	M.Z. Crhalj i Opština	Budžet Opštine Budžet CG JPP	40% 40% 20%	Lokalno stanovništvo (254)	2012
22.	Rekonstrukcija vodovoda u Prijelozima	60	M.Z. Prijelozima i Opština	Budžet Opštine Budžet CG JPP	40% 40% 20%	Lokalno stanovništvo (342)	2013
23.	Rekonstrukcija vodovoda u Tomaševu	80	M.Z. Tomaševu i Opština	Budžet Opštine Budžet CG JPP	40% 40% 20%	Lokalno stanovništvo (244)	2014
24.	Rekonstrukcija vodovoda u Sokolcu	18	M.Z. Tomaševu i Opština	Budžet Opštine Budžet CG JPP	40% 40% 20%	Lokalno stanovništvo (92)	2013
25.	Rekonstrukcija vodovoda u Trubini	30	M.Z. Lozna i Opština	Budžet Opštine Budžet CG JPP	40% 40% 20%	Lokalno stanovništvo (180)	2013
26.	Rekonstrukcija vodovoda u Voljavcu	51	M.Z. Bistrica i Opština	Budžet Opštine Budžet CG JPP	40% 40% 20%	Lokalno stanovništvo (215)	2014
27.	Rekonstrukcija vodovoda u Gubavču	30	M.Z. Gubavča i Opština	Budžet Opštine Budžet CG JPP	40% 40% 20%	Lokalno stanovništvo (360)	2012
28.	Rekonstrukcija vodovoda u Dautima u Grabu i Biokovcu	20	M.Z. Grab, Kičava i Opština	Budžet Opštine Budžet CG JPP	40% 40% 20%	Lokalno stanovništvo (296)	2012
29.	Završetak rekonstrukcije vodovoda Radničko i Sefersko vrelo	10	M.Z. Koritani	Budžet Opštine JPP	80% 20%	Lokalno stanovništvo (145)	2012

Strateški plan razvoja opštine Bijelo Polje za period 2012-2016., radna verzija

			Opština			
30.	Izgradnja vodovoda u Kičavi (Lučansko Brdo)	15	M.Z.Grab, Kičava i Opština	Budžet Opštine JPP 80% 20%	Lokalno stanovništvo (44)	2015
30.	Izgradnja vodovoda (sekundarne mreže) u Potrku	15	M.Z.Tomaševo i Opština	Budžet Opštine JPP 80% 20%	Lokalno stanovništvo (261)	2015
31.	Izgradnja vodovoda (sekundarne mreže) u Nekakusima	38	M.Z.Nedakusi i Opština	Budžet Opštine JPP 80% 20%	Lokalno stanovništvo (2012)	2015
	UKUPNO:	6.738		Budžet Opštine 13,8% Budžet CG 12,8% JPP 6,6% Kredit od ban. 66,8%		
	UKUPNO PRIORITET 1:	76.028		Budžet Opštine 20,1% Budžet CG 35,8% EU fond. i don. 2,1% JPP 36% Kredit od banaka 6,0%		
Prioritet 2. Razvoj prioritetnih privrednih djelatnosti						
Rb.	Naziv projekta	Vrijednost projekta-procjena 000€	Nosioci projekta	Izvori finansiranja (%)	Korisnici (Broj korisnika)	Vrijeme realizacije
Mjera 2.1.	Razvoj poljoprivrede i ruralni razvoj		Privatni investitori		Poljoprivredna domaćinstva (6.407)	2012/16
Mjera 2.2.	Razvoj malih i srednjih preduzeća		Privatni investitori		Zaposleni i lokalno stanovništvo	2012/16
Mjera 2.3.	Razvoj turizma		Privatni		Zaposleni u privrednim	2012/16

Strateški plan razvoja opštine Bijelo Polje za period 2012-2016., radna verzija

			investitori			društvima, preduzetnici i stanovništvo	
Mjera 2.4. Razvoj i bolje korišćenje energetskih potencijala							
1.	Izgradnja mini hidrocentrane A 10 MW na Bistrici	17.000	Koncesionari	JPP	100%	Elektroenergetski sistem i lokalno stanovništvo	2012/16
2.	Izgradnja mini hidrocentrane B 7 MW na Bistrici	7.000	Koncesionari	JPP	100%	Elektroenergetski sistem i lokalno stanovništvo	2012/16
3.	Izgradnja mini hidrocentrane na rijeci Liještanici (Vrelo)	5.000	Koncesionari	JPP	100%	Elektroenergetski sistem i lokalno stanovništvo	2012/16
Mjera 2.5.	Razvoj drvoprerade		Privatni investitori			Zaposleni i lokalno stanovništvo	2012/16
Mjera 2.6.	Razvoj vodoprivrede (flaširanje vode)		Privatni investitori			Zaposleni i lokalno stanovništvo	2012/16
	UKUPNO PRIORITET 2:	29.000		JPP	100%		
Prioritet 3. Zaštita i očuvanje životne sredine							
Rb.	Naziv projekta	Vrijednost projekta-procjena 000€	Nosioci projekta	Izvori finansiranja (%)		Korisnici (Broj korisnika)	Vrijeme realizacije
Mjera 3.1	Pošumljavanje goleti brzorastućim vrstama šumskog sadnog materijala		Uprava za šume			Lokalna zajednica	2012/16
Mjera 3.2.	Zaštita biodiverziteta, zemljišta, vazduha, vode, šume i prostora		Opština			Lokalna zajednica	2012/16
Mjera 3.3.	Izgradnja objekata zaštite životne sredine						
1.	Izgradnja kolektora i postorojenja za prečišćavanje otpadnih voda	12.000	Vodovod Bistrica	EU fond. i donacije Kredit od banaka	47,5% 52,5%	Lokalno stanovništvo Rakonja, Pripčića, Nikoljca, Gornjeg grada, Lješnice, Nedakusa i Rasova(21.568)	2013/16
2.	Izgradnja kanalizacione mreže (27km)	3.000	Vodovod Bistrica	EU fond. i donacije Kredit od banaka	47,5 % 52,5 %	Gradsko stanovništvo (15.400)	2013/16

Strateški plan razvoja opštine Bijelo Polje za period 2012-2016., radna verzija

3.	Izgradnja reciklažnog dvorišta u Nikoljcu	17	MZ.Nikoljac i privatni investitori	JPP	100%	Lokalno stanovništvo (1998)	2013
4.	Izgradnja sanitarne deponije za odlaganje čvrstog otpada	18.860	Zajedničko preduzeće 3 Opštine	Budžet Opština Budžet CG EU fond. i donacije Kredit od banaka JPP	2,4% 1,9 % 39,8 % 50,4 % 5,5 %	Stanovništvo B.Polja, Mojkovca i Kolašina (69.916)	2013/16
5.	Postavljanje kontejnera za selektivno sakupljanje otpada	90	Zajedničko preduzeće 3 Opštine	Budžet Opštine	100%	-II-	2012/13
6.	Regulacija Lima u Bioču i Loznoj (800m)	1.200	M.Z.Lozna i Opština	Budžet CG Kredit od banaka	50% 50%	Lokalno stanovništvo (683)	2013
7.	Regulacija Lima u Srdjvcu (700m)	1.050	M.Z.Lozna i Opština	Budžet CG Kredit od banaka	50% 50%	Lokalno stanovništvo (257)	2013/14
8.	Regulacija Lima u Šćepanici (100m)	150	M.Z.Ivanje i Opština	Budžet CG Kredit od banaka	50% 50%	Lokalno stanovništvo (36)	2015
9.	Regulacija Lima u Zatonu (800m)	1.200	M.Z.Zaton i Opština	Budžet CG Kredit od banaka	50% 50%	Lokalno stanovništvo (330)	2015
10.	Regulacija Lima u Strojtanici (1km)	1.500	M.Z.Njegnjevo i Opština	Budžet CG Kredit od banaka	50% 50%	Lokalno stanovništvo (100)	2016
11.	Regulacija Lješnice i Lipnice	360	Mjesne zajednice i Opština	Budžet CG Kredit od banaka	50% 50%	Lokalno stanovništvo (2.220)	2015/16
12.	Regulacija Rastočkog potoka (1km)	15	M.Z.Rasovo i Opština	Budžet Opštine	100%	Lokalno stanovništvo (158)	2016
13.	Regulacija Kičavnice (0,150km)	3	M.Z.Grab, Kičava i Opština	Budžet Opštine	100%	Lokalno stanovništvo (44)	2016

Strateški plan razvoja opštine Bijelo Polje za period 2012-2016., radna verzija

14.	Regulacija Ridskog potoka u Zatonu	5	M.Z.Zaton i Opština	Budžet Opštine	100%	Lokalno stanovništvo (100)	2012
15.	Regulacija potoka od Braunovića do Vujisića u Lješnici	5	M.Z.Lješnica i Opština	Budžet Opštine	100%	Lokalno stanovništvo (30)	2016
16.	Regulacija klizišta u Cerovu i Grančarevu	10	M.Z.Cerovo, Čeoče i Opština	Budžet Opštine	100%	Lokalno stanovništvo (374)	2012
17.	Izgradnja azila za pse lutalice	300	J.K.P.Lim i Opština	Budžet Opštine	100%	Lokalno stanovništvo	2013
	UKUPNO:	39.765		Budžet Opštine	2,1%		
				Budžet CG	7,8%		
				EU fond. i donacije	36,8%		
				JPP	2,7%		
				Kredit od banaka	50.6%		
	UKUPNO PRIORITYET 3:	39.765		Budžet Opštine	2,1%		
				Budžet CG	7,8%		
				EU fond. i donacije	36,8%		
				JPP	2,7%		
				Kredit od banaka	50.6%		
Prioritet 4. Jačanje institucija i medjuopštinske saradnje							
Rb.	Naziv projekta	Vrijednost projekta-procjena 000€	Nosioci projekta	Izvori finansiranja 000€		Korisnici (Broj korisnika)	Vrijeme realizacije
Mjera 4.1.	Aktivnosti usmjerene na povećanje efikasnosti organa lokalne samouprave i organizacija mjesnih centara						
1.	Podizanje nivoa i kvaliteta primjene IT tehnologije u poslovanju radi povećanja efikasnosti	500	Opština	Budžet Opštine	100%	Administrativni kapaciteti (400) radno aktivno stanovništvo (14.733)	2013/16
2.	Rekonstrukcija sale SO-e	250	Opština	Budžet Opštine	100%	Skupština opštine i	2012

Strateški plan razvoja opštine Bijelo Polje za period 2012-2016., radna verzija

					skupštinska služba (50)		
3.	Izgradnja i adaptacija domova za društveni život u Brzavi, Loznoj, Pavinom Polju, Tomaševu, Bistrici, Dobrakovu, Čeoču, Koritima, Prijelozima, Ivanju, Laholu, Gubavču i Ravnoj Rijeci, Dobrakovu, Nikoljcu, Kukuljama, Potkrajcima i Nedakusima	450	Opština i MZ	Budžet Opštine	100%	Stanovništvo pomenutih mjesta (18.572)	2013/16
4.	Izgradnja kongresne sale	250	Doo „Mesopromet“	JPP	100%	Organizatori skupova	2012
5.	Izgradnja zgrade Zavoda za izvršavanje krivičnih sankcija	2.500	Država Crna Gora	Budžet CG	100%	Osudjenici na zatvorsku kaznu (150)	2016
Mjera 4.2.	Razvoj medjuopštinske saradnje u cilju realizacije regionalnih projekata		Opština			Korisnici projekata	2012/16
	UKUPNO:	3.950		Budžet Opštine	30,4%		
				Budžet CG	63,3%		
				JPP	6,3%		
	UKUPNO PRIORITET 4:	3.950		Budžet Opštine	30,4%		
				Budžet CG	63,3%		
				JPP	6,3%		
	UKUPNO PRIORITETI 1- 4:	148.743		Budžet Opštine	11,5%		
				Budžet CG	22,2%		
				EU fond. i donacije	10,9%		
				Kredit od banaka	16,6 %		
				JPP	38,8%		

3.3. Finansiranje

Ostvarenje budžeta opštine Bijelo Polje u 2011. godini iznosi 9.164.871,00€, od čega se 1.069.352,00 €, (12%) odnosi na kapitalni budžet. Plan za 2012. godinu je 10.665.000,00 €.

Za finansiranje razvoja i razvojnih projekata, opština Bijelo Polje će nastojati da maksimalno iskoristi mogućnosti opštinskog i državnog budžeta, fondova EU, kredita razvojnih banaka, a posebna pažnja biće posvećena saradnji sa privatnim sektorom i mogućnostima realizacije projekata kroz javno privatno partnerstvo. S tim u vezi, nastaviće se sa jačanjem administrativnih kapaciteta Opštine, kako bi se mogućnosti za blagovremeno i kvalitetno apliciranje za fondove EU, kao i za druge izvore finansiranja povećale.

Ukupna vrijednost planiranih projekata¹⁴, za period 2012-2016.god., koji će se realizovati u opštini Bijelo Polje iznosi 148.743,000,00 €. Prema datim procjenama, učešće Opštine će biti 11,5%, Države 22,2% (preko Direkcija javnih radova i Direkcije za saobraćaj), preko IPA fondova realizovaće se 10,9% vrijednosti, putem javno-privatnog partnerstva 38,8% a ostalih 16,5% putem kreditnog zaduženja.

000€

FINANSIJSKA TABELA						
	Budžet Opštine	Budžet CG	EU fondovi	Krediti banaka	Javno-privatno partnerstvo	Svega
Prioritet 1.	15.036	27.519	1.604	4.500	27.369	76.028
Mjera 1.1.	806	9.413	409		2.000	12.628
Mjera 1.2.	940	3.415	290			4.645
Mjera 1.3.	1.260	2.565			2.000	5.825
Mjera 1.4.	2.252	40	526		17.130	19.948
Mjera 1.5.	7.977	11.223	379		1.437	21.016
Mjera 1.6.	871				4.357	5.228
Mjera 1.7.	930	863		4.500	445	6.738
Prioritet 2.					29.000	29.000
Mjera 2.1.						
Mjera 2.2.						
Mjera 2.3.						
Mjera 2.4.					29.000	29.000
Mjera 2.5.						
Prioritet 3.	880	3.086	14.627	20.111	1.061	39.765
Mjera 3.1.						
Mjera 3.2.						
Mjera 3.3.	880	3.086	14.627	20.111	1.061	39.765
Prioritet 4.	1.200	2.500			250	3.950
Mjera 4.1.	1.200	2.500			250	3.950
Mjera 4.2.						
Ukupno:	17.116	33.405	16.231	24.611	57.680	148.743

¹⁴Za projekte čiji su nosioci privatni investitori nijesu data finansijska ulaganja, tako da će ukupna ulaganja u Opštini za posmatrani period biti značajno veća

Strateški plan razvoja opštine Bijelo Polje za period 2012-2016., radna verzija

000€

PREGLED FINANSIRANJA PROJEKATA PO GODINAMA						
	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	Ukupno
Unapređenje obrazovnog sistema	336	6.327	3.455	1.800	710	12.628
Unapređenje zdravstvene i socijalne zaštite	3.225	820	200	200	200	4.645
Poboljšanje uslova za razvoj kulturne i sportske djelatnosti	45	425	525	1.100	3.730	5.825
Unapređenje stambeno-komunalne djelatnosti	3.308	6.156	3.706	2.934	3.944	19.948
Izgradnja i rekonstrukcija putne mreže	5.785	2.521	6.172	3.560	2.778	21.016
Izgradnja i rekonstrukcija elektro mreže i rasvjete	910	1.121	898	945	1.354	5.228
Izgradnja i rekonstrukcija vodovodne mreže	295	1.552	441	1.475	2.975	6.738
Izgradnja i bolje korišćenje hidroenergetskog potencijala	5.800	5.800	5.800	5.800	5.800	29.000
Izgradnja objekata zaštite životne sredine	1.040	10.307	8.745	9.750	9.923	39.765
Izgradnja institucija	500	237	237	237	2.739	3.950
Ukupno:	21.344	29.466	24.379	22.001	28.353	148.743

000€

GODIŠNJI PREGLED FINANSIJSKIH IZVORA						
	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	Ukupno
1. Budžet Opštine	2.790	3.378	4.216	3.250	3.502	17.116
2. Budžet Crne Gore	7.117	7.119	6.991	5.178	6.700	33.105
3. Fondovi EU	676	4.205	4.035	3.656	3.659	16.231
4. Krediti banaka		5.587	4.827	6.310	7.887	24.611
5. Javno privatno partnerstvo	9.736	13.240	10.399	9.655	14.654	57.680
Ukupno (1-5):	20.319	33.509	30.468	28.049	36.402	148.743

4. Monitoring

U cilju efikasnije implementacije Strateškog plana i racionalnog korišćenja značajnih, ali ograničenih resursa, lokalna uprava će uspostaviti mehanizam monitoringa koji će biti zasnovan na prikupljanju relevantnih informacija za svaki projekat pojedinačno.

Indikatori, na osnovu kojih će se pratiti realizacija projekata, definisani su tako da se za svaki projekat može utvrditi u kojoj je fazi realizacije, koliko je sredstava utrošeno (staviti u korelaciju sa stepenom realizacije) u odnosu na planirana sredstva, kao i utvrditi i „izmjeriti“ ostvareni rezultati.

Od članova konsultativne grupe biće formiran tim zadužen za monitoring koji će blagovremeno prikupljati podatke o realizaciji projekata i postignutim efektima.

Za prikupljanje podataka biće zaduženi rukovodioci projekata, u saradnji sa partnerima koji učestvuju u realizaciji pojedinačnih projekata. Rukovodioci projekata će o učincima, rezultatima, procesnim i finansijskim indikatorima izveštavati Tim za monitoring, koji će pripremati izvještaj za koordinatora Konsultantske grupe, koji će objedinjavati podatke za potrebe sastanaka Konsultantske grupe i lokalnog Parlamenta.

U skladu sa Pravilnikom o metodologiji za izradu strateškog plana razvoja jedinice lokalne samouprave, koordinador Konsultantske grupe će pripremati Izvještaj o sprovođenju Strateškog plana razvoja i dostavljati ga Ministarstvu ekonomije, zaključno sa 30. aprilom tekuće za prethodnu godinu.

Opis projekata („Project Fiches”)

Prioritet 1 – Obezbedjenje uslova, za kvalitetniji život lokalnog Stanovništva

Mjera 1.1. Unapredjenje obrazovnog sistema

Planirani projekti:

Projekat 1.1.1. Izgradnje zgrade dječijeg vrtića sa jaslicama u ulici Lenke Jurišević

1.Naziv projekta	Izgradnje zgrade dječijeg vrtića sa jaslicama u ulici Lenke Jurišević
2.Opis projekta	Izgradnja zgrade za jaslice kapaciteta 210 korisnika ,površine 468 m ² sa prostorijama za kotlarnicu,vešernicu i salu za sastanke
3.Cilj projekta	Omogućavanje roditeljima da im djeca od 0,5 do 3 godine , provode u vaspitno-obrazovnoj predškolskoj ustanovi dok se oni nalaze na poslu ili iz bilo kojih drugih razloga,koji ih onemogućavaju posvećenost djeci tog uzrasta
4.Vremenski okvir	2012.god
5.Nosioci projekta	Ministarstvo prosvjete i sporta
6.Korisnici projekta	Djeca od 0,5 do 3 godine
7.Očekivani rezultati	Smještaj djece u dječije jaslice
8.Indikatori	Povećan broj djece u predškolskom vaspitanju i obrazovanju
9.Procijenjene vrijednosti projekta	1.250.000,00 €
Izvori finansiranja	Budžet Opštine 120.000,00€ i Budžet Crne Gore 1.130.000,00 €

**Projekat 1.1.2. Izgradnje zgrade dječijeg vrtića sa jaslicama u ulici
Voja Lješnjaka**

1.Naziv projekta	Izgradnje zgrade dječijeg vrtića sa jaslicama u ulici Voja Lješnjaka
2.Opis projekta	Izgradnja zgrade Dječijeg vrtića površine 756 m ² (bruto), spratnosti Po+P+S sa prostorijama za jaslice na spratu (90) korisnika a za vrtić u prizemlju i na spratu (120) korisnika, sa centralnom kuhinjom za sve vrtiće, vešernicom, kotlarnicom i kancelarijama za prijem roditelja
3.Cilj projekta	Smještaj djece uzrasta od 3-5 godina u vaspitno-obrazovnu ustanovu radi predškolskog vaspitanja i obrazovanja
4.Vremenski okvir	2013.god
5.Nosioci projekta	Ministarstvo rada i socijalnog staranja
6.Korisnici projekta	Djeca od 3-5 godina
7.Očekivani rezultati	Smještaj djece
8.Indikatori	Povećan broj upisane djece u predškolskoj ustanovi
9.Procijenjene vrijednosti projekta	2.000.000,00€
10. Izvori finansiranja	Javno-privatno partnerstvo 2.000.000,00€

Projekat 1.1.3. Adaptacija prostorija Dječjeg vrtića „Leptirić“ na Zaimovića Livadama

1.Naziv projekta	Adaptacija prostorija Dječjeg vrtića „Leptirić“ na Zaimovića Livadama
2.Opis projekta	Izmjena spoljne i unutrašnje stolarije, spuštanje plafona, sanacija mokrih čvorova, izmjena podne podloge, adaptacija kuhinje i zamjena inventara
3.Cilj projekta	Stvaranje boljih uslova za rad Dječjeg vrtića „Leptirić“
4.Vremenski okvir	2013.god
5.Nosioci projekta	JU „Dušo Basekić“
6.Korisnici projekta	Djece 100 i 10 zaposlenih
7.Očekivani rezultati	Kvalitetniji uslovi za rad sa djecom i saradnja sa vrtićem „M.Cvijović“iz Prijepolja (prekogranična saradnja)
8.Indikatori	Povećan broj vaspitanika i poboljšan kvalitet vaspitanja
9.Procijenjena vrijednosti projekta	130.000,00€
10. Izvori finansiranja	IPA fondovi 130.000,00€

Projekat 1.1.4. Izgradnja školske zgrade za OŠ „Dušan Korać“

Naziv projekta	Izgradnja školske zgrade za OŠ „Dušan Korać“	
Opis projekta	Izgradnja građevinskog objekta od 20 matičnih učionica, 6 kabineta sa pratećim sadržajima, fiskulturnom salom, neto površine 5 500m ² i prostorijama za Muzičku školu osnovnog obrazovanja spratnosti s+p+1	
Cilj projekta	Zamjena dotrajale školske zgrade zgradom uslovnih standarda i izmještanje Muzičke škole za osnovno obrazovanje iz zgrade Centra za kulturu	
Vremenski okvir	2013-2014. god	
Nosioci projekta	Ministarstvo prosvjete i sporta	
Korisnici projekta	Učenici i zaposleni u školi (903)	
Očekivani rezultati	Poboljšanje uslova za održavanje kvalitetne nastave	
Indikatori	Povećan broj učenika nastavnog osoblja i ocjena kvaliteta rada škole u poredjenju sa ocjenom rada u prethodnoj zgradi	
Procijenjene vrijednosti projekta	5.500.000,00 €	
Izvori finansiranja	Budžet Crne Gore	5.500.000,00 €

Projekat 1.1.5. Izgradnja školskih zgrada područnih odeljenja u Dobrakovu i Pripčićima (5-13)

Naziv projekta	Izgradnja školskih zgrada područnih odeljenja u Dobrakovu i Pripčićima	
Opis projekta	Izgradnja zgrada od tvrdog materijala sa 3 prostorije ukupne površine 120 m ² sa sanitarnim čvorom	
Cilj projekta	Obrazovanje djece do 5-og razreda osnovne škole za naselja udaljena od matičnih škola u gradu i Kanjama	
Vremenski okvir	Dobrakovo 2014.god i Pripčiće 2016 god.	
Nosioci projekta	Ministarstvo prosvjete i sporta	
Korisnici projekta	Djeca Dobrakova i Pripčića uzrasta od 6-11 godina (35)	
Očekivani rezultati	Obrazovanje djece udaljenih naselja od matičnih škola	
Indikatori	Broj djece od 6-11godina u područnim odjeljenjima	
Procijenjene vrijednosti projekta	100.000,00 €	
Izvori finansiranja	Budžet Opštine	30.000,00 €
	Budžet Crne Gore	70.000,00 €

Projekat 1.1.6. Rekonstrukcija školskih objekata po projektima pod rednim brojem:

5,7,8,9,11,12,13,14,15,16,17,18,19,20,21,22,23,24,25,26,27,28,29

Naziv projekta	Rekonstrukcija i završetak školskih objekata po projektima pod rednim brojem: 5,7,8,9,11,12,13,14,15,16,17,18,19,20,21,22,23,24,25,26,27,28,29
Opis projekta	Završetak zgrada PO u Negobratini, Djalovićima i Pećarskoj. Zamjena dotrajale stolarije („Marko Miljanov“, „Milomir Djalović“, „Aleksa Bećo Djilas“. PO „Ličine“); zamjena krovnog pokrivača („Marko Miljanov“, „Miloš Djalović“, „21 maj“, „Mladost“, „PO Ličine“, PO Sela, „Miloje Dobrašinić“); zamjena elektroinstalacija („Risto Ratković“, „Krstor Radojević“, „Milomir Djalović“, „Mladost“, „Aleksa Bećo Djilas“); rekonstrukcija instalacija za grijanje („9 maj“, „Rifat Burdžović Tršo“, „21 maj“, „Pavle Žižić“); izgradnja ili dogradnja ili renoviranje fiskulturne sale („Marko Miljanov“, „Risto Ratković“, „9 maj“, „Rifat Burdžović Tršo“, „Pavle Žižić“, OŠ „Nedakusi“); postavljanje hidroizolacije na fiskulturnoj Sali Gimnazije „Miloje Dobrašević“; osposobljavanje sportskih poligona („Marko Miljanov“, „21 maj“, „Pavle Žižić“) Izrada fasada („Miloje Dobrašinić“, „Mladost“); rekonstrukcija ili dogradnja sanitarnog čvora („9 maj“, PO „Djalovići“, „Elektroekonomska škola“); postavljanje ograde i uredjenje dvorišta („Braća Ribar“, „Šukrije Medjedovića“, PO „Crhalj“, „Mladost“, „Vuk Kradžić“, „Milomir Djalović“); opravka oluka i gromobrantskih instalacija izrada postrešnica („Marko Miljanov“, „Krstor Radojević“, „Milomir Djalović“, PO „Negobratina“); izrada podne podloge u zgradi OŠ „21 maj“, prilaznih staza PO „Ličine“; zamjena plafona regips pločama u zgradi OŠ „Milomir Djalović“; postavljanje medjuspratne ploče na zgradi Elektroekonomske škole; Opremanje kabineta za turizam, ugostiteljstvo i prehranu SSŠ
Cilj projekta	Poboljšanje uslova za rad škola u školskim objektima.
Vremenski okvir	Projekti pod rednim brojevima 9,16,20,21,25,26,27, realizovaće se u 2012. godini; Projekat pod rednim brojem 6, 13, 22 realizovaće se 2014. god Projekti pod rednim brojem 5,7,8,11, 15,19,24,28,29, realizovaće se u 2015. god. Projekti pod rednim brojem 10,14,17,18 i 23 realizovaće se u 2016.god
Nosioci projekta	Ministarstvo prosvjete i sporta
Korisnici projekta	učenici škola i zaposleni u školama u ukupnom broju od 5.776

Strateški plan razvoja opštine Bijelo Polje za period 2012-2016., radna verzija

Očekivani rezultati	Povoljan ambijent za rad u rekonstruisanim objektima koji se pozitivno reflektuje na kvalitet nastave i uspjeh učenika .	
Indikatori	Opšti uspjeh škole u odnosu na uspjeh u prethodnim uslovima biće izražen ocjenom nadležnog organa.	
Procijenjene vrijednosti projekta	Procijenjena vrijednost projekata navedenih u nazivu projekta iznosi 3.618.000,00 €	
Izvori finansiranja	Izvori finansiranja projekata navedenih u nazivu projekta su:	
	Budžet Opštine	642.000 ,00 €
	Budžet Crme Gore	2.717.000,00 €
	Donacije Japanske ambasade	82.000,00 €
	Lux Development	177.000,00 €

Projekat 1.1.7. Adaptacija dijela hotela Bijela Rada za smještaj studenata

Naziv projekta	Adaptacija dijela hotela Bijela Rada za smještaj studenata	
Opis projekta	Zamjena dotrajalih i oštećenih instalacija, konstruktivno prilagodjavanje hotelskih soba studentskom boravku	
Cilj projekta	Smještaj i ishrana studenata iz okolnih opština, Rožaja, Plava, Pljevalja, Prijepolja i dr.	
Vremenski okvir	2013. god	
Nosioci projekta	Ministarstvo prosvjete i sporta	
Korisnici projekta	Studenti iz okolnih opština (170)	
Očekivani rezultati	Veći upis studenata iz susjednih opština	
Indikatori	Povećan broj upisanih studenata iz susjednih opština u odnosu na prethodni broj	
Procijenjene vrijednosti projekta	30.000,00 €	
Izvori finansiranja	Budžet Crne Gore	30.000,00 €

Mjera 1.2. Unapređenje zdravstvene i socijalne zaštite

Projekat 1.2.1. Završetak zgrade Doma zdravlja

Naziv projekta	Završetak zgrade Doma zdravlja	
Opis projekta	Nastavak radova na izgradnji zgrade površine 4.856 m ² nakon izvodjenja grubih gradjevinskih radova	
Cilj projekta	Poboljšanje uslova rada Službi primarne zdravstvene zaštite	
Vremenski okvir	2012. god	
Nosioci projekta	Ministarstvo zdravlja	
Korisnici projekta	Lokalno stanovništvo (46.000)	
Očekivani rezultati	Efikasnije i kvalitetnije pružanje usluga primarne zdravstvene zaštite	
Indikatori	Broj pruženih usluga primarne zdravstvene zaštite	
Procijenjene vrijednosti projekta	1.200.000,00 €	
Izvori finansiranja	Budžet Opštine	870.000,00 €
	Budžet Crne Gore	330.000,00 €

Projekat 1.2.2. Izgradnja ambulante u Koritima

Naziv projekta	Izgradnja ambulante u Koritima	
Opis projekta	Izgradnja zgrade od tvrdog materijala površine 80 m ² sa 3 prostorije i sanitarnim čvorom	
Cilj projekta	Pružanje osnovnih zdravstvenih usluga za stanovništvo najudaljenijih naselja od Doma zdravlja	
Vremenski okvir	2014. god	
Nosioci projekta	Ministarstvo zdravlja	
Korisnici projekta	Stanovnici Korita i obližnjih naselja (1079)	
Očekivani rezultati	Smanjen broj odlazaka u Dom zdravlja za osnovne zdravstvene usluge	
Indikatori	Broj intervencija pruženih od strane zdravstvenog osoblja ambulante	
Procijenjene vrijednosti projekta	70.000,00 €	
Izvori finansiranja	EU fondovi i donacije	70.000,00 €

Projekat 1.2.3. Adaptacija prostora u zgradi nove bolnice za interno odjeljenje

Naziv projekta	Adaptacija prostora u zgradi nove bolnice za interno odjeljenje	
Opis projekta	Izvodjenje gradevinsko zanatskih radova:ugradnja elektro, vodovodne, parovodne i telefonske instalacije,postavljanje parketa i telefona od regips ploče, malterisanje i krečenje pregradjivanje prostora od 2200m ² za smještaj 65 bolesničkih kreveta, subspecijalističkih kabineta, salu za sastanke, apoteke,i za premještaj kuhinje	
Cilj projekta	Proširenje kapaciteta za smještaj bolesnika sa sadašnjih 51 kreveta, modernizacija uslova smještaja (svaka soba svoj sanitarni čvor) obezbedjenje nuz prostorija za kvalitetnije pružanje usluga bolesnicima	
Vremenski okvir	2012. god	
Nosioci projekta	Ministarstvo zdravlja	
Korisnici projekta	Pacijenti za korišćenje usluga interne medicine i zaposleni (65+42)	
Očekivani rezultati	Obezbedjenje višeg nivoa usluga zdravstvene zaštite iz oblasti interne medicine i poboljšanje uslova rada medicinskih radnika	
Indikatori	Broj bolesničkih dana po 1 pacijentu i broj lica koja u toku godine koriste usluge interne medicine	
Procijenjene vrijednosti projekta	1.000.000,00 €	
Izvori finansiranja	Budžet Crne Gore	1.000.000,00 €

Projekat 1.2.4. Rekonstrukcija Opšte bolnice

Naziv projekta	Rekonstrukcija Opšte bolnice	
Opis projekta	Izgrada termofasade, zamjena stolarije, rekonstrukcija operacionog bloka	
Cilj projekta	Poboljšanje uslova za rad zaposlenih i za pružanje kvalitetnih usluga	
Vremenski okvir	2012. god	
Nosioci projekta	Ministarstvo zdravlja	
Korisnici projekta	Pacijenti 141 i zaposleni 236	
Očekivani rezultati	Poboljšanje uslova za rad zaposlenih u bolničkim službama i bolji kvalitet usluga pacijentima	
Indikatori	Veći broj pruženih usluga u odnosu na prethodno stanje	
Procijenjene vrijednosti projekta	260.000,00 €	
Izvori finansiranja	Budžet Crne Gore	260.000,00 €

Projekat 1.2.5. Izgradnja nove kotlarnice Opšte bolnice

Naziv projekta	Izgradnja nove kotlarnice Opšte bolnice	
Opis projekta	Izgradnja zgrade za kotlarnicu; nabavka 2 nova kotla za loženje goriva; izrada depoa za lagerovanje goriva	
Cilj projekta	Zamjena dotrajale kotlarnice	
Vremenski okvir	2012. god	
Nosioci projekta	Ministarstvo zdravlja	
Korisnici projekta	Pacijenti Opšte bolnice i zaposleni (360)	
Očekivani rezultati	Zagrijavanje prostorija prema standardima za ovu vrstu usluga	
Indikatori	Broj stepeni celzijusovih u prostorijama bolnice u vrijeme pružanja usluga grijanja	
Procijenjene vrijednosti projekta	165.000,00 €	
Izvori finansiranja	Budžet Crne Gore	165.000,00 €

Projekat 1.2.6. Izgradnja stambenih zgrada za socijalne slučajeve i penzionere(2)

Naziv projekta	Izgradnja stambenih zgrada za socijalne slučajeve i penzionere(2)	
Opis projekta	Izgradnja stambenih zgrada na Ribarevima za lica u stanju socijalno stambene potrebe, površine 600m ² od klasičnih materijala, opekarsko betonskih elemenata na zemljištu koje je vlasništvo Ministarstva rada i socijalnog staranja	
Cilj projekta	Zadovoljnje stambenih potreba stambeno nezbrinutih lica i penzionera po prioritetima iz odluke SO-e	
Vremenski okvir	2012 god	
Nosioci projekta	Ministarstvo zdravlja i socijalnog staranja	
Korisnici projekta	Porodice u stanju socijalno stambene potrebe (18)	
Očekivani rezultati	Povećanje broja zbrinutih lica u stanju socijalno stambene potrebe	
Indikatori	Broj stambeno zbrinutih lica, povećanje broja stambenih jedinica i stambene površine	
Procijenjene vrijednosti projekta	400.000,00 €	
Izvori finansiranja	Budžet Crne Gore	400.000,00 €

Projekat 1.2.7. Izgradnja zgrade za Crveni krst

Naziv projekta	Izgradnja zgrade za Crveni krst	
Opis projekta	Izgradnja zgrade neto površine 780 m ² u 4 nivoa (prizemlje, 2 sprata i potkrovlje) za magacin robe, kancelarije (3) i 1 salu za sastanke	
Cilj projekta	Stvaranje uslova za normalan rad ustanove	
Vremenski okvir	2013 god.	
Nosioci projekta	Opština i Crveni krst	
Korisnici projekta	Učesnici aktivnosti (2300) i zaposleni (2)	
Očekivani rezultati	Veći kapacitet smještaja roba iz raznih donacija i kvalitetniji rad zaposlenih i ostalih učesnika aktivnosti Crvenog krsta	
Indikatori	Količina za primljene robe u magacinu i broj korisnika usluga Crvenog krsta	
Procijenjene vrijednosti projekta	200.000,00 €	
Izvori finansiranja	Budžet opštine	40.000,00 €
	Crveni krst	160.000,00 €

Projekat 1.2.8. Izgradnja grupne kuće za boravak djece iz porodičnog smještaja

Naziv projekta	Izgradnja grupne kuće za boravak djece iz porodičnog smještaja	
Opis projekta	Izgradnja zgrade sa 3 prostorije za spavanje 1 za dnevni boravak, 1 za kuhinju 1 prostorije za kancelariju, sanitarni čvor	
Cilj projekta	Grupni dnevni smještaj lica ometenih u razvoju sa područja Opštine	
Vremenski okvir	2013. god	
Nosioci projekta	Ministarstvo rada i socijalnog staranja	
Korisnici projekta	Lica ometena u razvoju	
Očekivani rezultati	Brža i kvalitetnija socijalizacija	
Indikatori	Broj smještenih lica u grupnoj kući i njihove izvještaje o kvalitetu boravka	
Procijenjenje vrijednosti projekta	350.000,00 €	
Izvori finansiranja	Budžet Opštine	30.000,00 €
	Budžet Crne Gore	100.000,00 €
	EU fondovi	220.000,00 €

Mjera 1.3. Poboljšanje uslova za razvoj kulturne i sportske djelatnosti

Projekat 1.3.1. Nastavak rekonstrukcije zgrade za djelatnosti kulture

Naziv projekta	Nastavak rekonstrukcije zgrade za djelatnosti kulture	
Opis projekta	Zamjena krovnog pokrivača, unutrašnje stolarije, sanacija sanitarnog čvora, arhitektonsko prilagođavanje hendikepiranim licima	
Cilj projekta	Poboljšanje uslova za obavljanje djelatnosti kulture na višem nivou i sticanje uslova za veći prostor biblioteke i prostora za čitaonicu nakon izmještanja muzičke škole	
Vremenski okvir	2014 god.	
Nasioci projekta	Opština i Ministarstvo kulture	
Korisnici projekta	Posjetioci predstava i manifestacija (3000) i zaposleni (40)	
Očekivani rezultati	Povećan broj posjetilaca	
Indikatori	Broj posjetilaca	
Procijenjene vrijednosti projekta	250.000,00 €	
Izvori finansiranja	Budžet opštine	50.000,00 €
	Budžet Crne Gore	200.000,00 €

Projekat 1.3.2. Rekonstrukcija zgrade Zavičajnog muzeja

Naziv projekta	Rekonstrukcija zgrade Zavičajnog muzeja	
Opis projekta	Zamjena krovnog pokrivača, vodovodnih i elektro instalacija, izgradnja kvalitetnijeg depoa za izlaganje eksponata, dogradnja prostora za galeriju	
Cilj projekta	Poboljšanje uslova rada zaposlenih u Zavičajnom muzeju i funkcionisanja ustanove	
Vremenski okvir	2013 god.	
Nosioci projekta	Opština i Ministarstvo kulture	
Korisnici projekta	Posjetioци, turisti (300) i zaposleni (5)	
Očekivani rezultati	Poboljšanje uslova za rad zaposlenih u Ustanovi i povećan broj posjetilaca, naročito turista	
Indikatori	Broj posjetilaca i posebno turista	
Procijenjene vrijednosti projekta	150.000,00 €	
Izvori finansiranja	Budžet opštine	50.000,00 €
	Budžet Crne Gore	100.000,00 €

Projekat 1.3.3. Izgradnja objekta Centra za kulturu za čitaonicu, biblioteku i galeriju

Naziv projekta	Izgradnja objekta Centra za kulturu za čitaonicu, biblioteku i galeriju	
Opis projekta	Izgradnja objekta Centra za kulturu za čitaonicu, biblioteku i galeriju	
Cilj projekta	Stvaranje povoljnijih uslova za obavljanje kulturnih djelatnosti iz naziva projekta	
Vremenski okvir	2015 god.	
Nosioci projekta	Opština i Ministarstvo kulture	
Korisnici projekta	Lokalno stanovništvo, studenti i učenici	
Očekivani rezultati	Povećanje stepena obrazovanja	
Indikatori	Broj registrovanih korisnika u toku godine	
Procijenjene vrijednosti projekta	1.000.000,00 €	
Izvori finansiranja	Budžet opštine	100.000,00 €
	Budžet Crne Gore	900.000,00 €

Projekat 1.3.5. Izgradnja sportsko rekreativnog centra „Otoka“

Naziv projekta	Izgradnja sportsko rekreativnog centra „Otoka“	
Opis projekta	Izgradnja pomoćnog igrališta za fudbal, univerzalnog igrališta za male sportove, dva teniska terena, prostorija za košarkašku akademiju, svlačionica, restorana, ugradnja pločastih i cevastih propusta i postavljanje obaloutvrde pored Lima dužine 200m.	
Cilj projekta	Stvaranje uslova za očuvanje glavnog fudbalskog terena na gradskom stadionu od svakodnevnih trening utakmica i za uključivanja prigradskih naselja Loznica, Resnika i Obrova u sportske aktivnosti	
Vremenski okvir	2013-2014. god	
Nosioci projekta	Opština	
Korisnici projekta	Fudbalski klub „Jedinstvo“ a u slobodnim terminima i ostali fudbalski klubovi i rekreativci Loznica, Resnika i Obrova (1000)	
Očekivani rezultati	Očuvanje glavnog igrališta na gradskom stadionu za zvanična takmičenja	
Indikatori	Poboljšanje takmičarskih rezultata i povećanje masovnosti učesnika sportskih aktivnosti	
Procijenjene vrijednosti projekta	350.000,00 €	
Izvori finansiranja	Budžet Opštine	150.000,00 €
	Budžet Crne Gore	200.000,00 €

Projekat 1.3.6. Izgradnja tribina i javne rasvete na igralištu malih sportova na gradskom stadionu

Naziv projekta	Izgradnja tribina i javne rasvete na igralištu malih sportova na gradskom stadionu	
Opis projekta	Izgradnja tribina od metalnih montažnih elemenata za 200 gledalaca, izgradnja javne rasvete radi korišćenja igrališta u večernjim časovima	
Cilj projekta	Rasterećenje sportske hale od korišćenja u prolećnim, ljetnjim i jesenjim mjesecima za pripreme i rekreaciju	
Vremenski okvir	2012 god	
Nosioci projekta	Opština	
Korisnici projekta	Sportisti malih sportova iz lokalnih klubova i rekreativci (200)	
Očekivani rezultati	Očuvanje sportske hale za funkciju na duži rok zdravije bavljenje sportom na otvorenom prostoru i masovnija tehničko fizička pripremljenost sportista	
Indikatori	Broj i vrijeme uključenih sportista malih sportova u treninge u odnosu na njihovu uključenost za vrijeme korišćenja hale	
Procijenjene vrijednosti projekta	45.000,00 €	
Izvori finansiranja	Budžet Opštine	45.000,00 €

Projekat 1.3.7. Rekonstrukcija atletske staze na gradskom stadionu

Naziv projekta	Rekonstrukcija atletske staze na gradskom stadionu	
Opis projekta	Zamjena tartan podloge na atleskoj stazi 2880 m ²	
Cilj projekta	Stvaranje uslova za normalno odvijanje sportskih aktivnosti Atletskog kluba „Jedinstvo“	
Vremenski okvir	2016. god	
Nosioci projekta	Opština i Ministarstvo prosvete i sporta	
Korisnici projekta	Atletičari Atletskog kluba „Jedinstvo“ i rekreativci za šetanje i trčanje (50)	
Očekivani rezultati	Bolji rezultati na atleskim takmičenjima i bolje zdravstveno stanje rekreativaca koji nemaju drugih uslova za rekreaciju	
Indikatori	Ostvareni takmičarski rezultati Atletskog kluba „Jedinstvo“	
Procijenjene vrijednosti projekta	200.000,00 €	
Izvori finansiranja	Budžet Opštine	50.000,00 €
	Budžet Crne Gore	150.000,00 €

Projekat 1.3.8. Natkrivanje sjedišta na zapadnoj tribini gradskog stadiona

Naziv projekta	Natkrivanje sjedišta na zapadnoj tribini gradskog stadiona	
Opis projekta	Natkrivanje 1500m ² zapadne tribine rebrastim limom na metalnoj konstrukciji	
Cilj projekta	Stvaranje uslova za prisustvo posjetilaca sportskim takmičenjima u vrijeme atmosferskih padavina i ispunjavanje evropskih standarda za takmičenje u svojstvu domaćih ekipa	
Vremenski okvir	2016 god.	
Nosioci projekta	Opština	
Korisnici projekta	Posjetioci sportskih aktivnosti na gradskom stadionu (2000)	
Očekivani rezultati	Veća posjećenost takmičenja	
Indikatori	Broj posjetilaca	
Procijenjene vrijednosti projekta	430.000,00 €	
Izvori finansiranja	Budžet opštine	30.000,00 €
	Budžet Crne Gore	400.000,00 €

Projekat 1.3.9. Izgradnja bazena za plivanje

Naziv projekta	Izgradnja bazena za plivanje	
Opis projekta	Iskop zemlje i postavljanje odgovarajućih obloga bazena u površini od 1.500 m ² zatvaranje bazena čeličnom i armirano betonskom konstrukcijom i ugradnja instalacije za grijanje, vodo i elektro instalacija i izgradnja potrebnih sadržaja za upravljanje bazenom	
Cilj projekta	Razvoj plivačkih sportova u svim periodima godine	
Vremenski okvir	2016. god	
Nosioci projekta	Opština	
Korisnici projekta	Stanovnici gradskog i prigradskog područja sa afinitetom za plivačke sportove (5400)	
Očekivani rezultati	Povećanje broja sportista bavljenjem sportovima na vodi (plivanje, vaterpolo) radi rekreacije i takmičarskih priprema	
Indikatori	Broj sportista koji se bave sportovima na vodi	
Procijenjene vrijednosti projekta	3.000.000,00 €	
Izvori finansiranja	Budžet Opštine	500.000,00 €
	Budžet Crne Gore	500.000,00 €
	Privatno javno partnerstvo	2.000.000,00 €

Projekat 1.3.10. Izgradnja sportskih terena za male sportove u Tomaševu, Lješnici, Gubavču, Metanjcu, Brzavi, Kukuljama, Cerovu i Rakonjama i veliki fudbal u Ivanju

Naziv projekta	Izgradnja sportskih terena za male sportove u Tomaševu, Kičavi, Nedakusima, Lješnici, Gubavču, Metanjcu, Brzavi, Kukuljama, Cerovu i Rakonjama i veliki fudbal u Ivanju, trim stazama u Bogazu i proširenje dječjeg mobiliara u gradskom parku i hopodroma u Bisrici	
Opis projekta	Nasipanje terena, asfaltiranje pripremljene podloge, postavljanje opreme za određene sportove (stativa, mreža, koševa i dr.)	
Cilj projekta	Razvoj sportskih aktivnosti na ruralnom području	
Vremenski okvir	2012-2016 god.	
Nosioci projekta	Opština i Mjesne zajednice	
Korisnici projekta	Stanovnici Mjesnih centara sa okolinom svih uzrasta sa afinitetom za sportske aktivnosti (100)	
Očekivani rezultati	Zadovoljenje potreba za sportskim aktivnostima na ruralnom području	
Indikatori	Broj sportskih aktivista koji sportske aktivnosti upražnjavaju na izgrađenim terenima po ovom projektu	
Procijenjene vrijednosti projekta	300.000,00 €	
Izvori finansiranja	Budžet opštine	300.000,00 €

Mjera 1.4. Unapredjenje stambeno – komunalne djelatnosti

Projekat 1.4.2. Izgradnja stanova solidarnosti

Naziv projekta	Izgradnja stanova solidarnosti	
Opis projekta	Izgradnja stembene zgrade od 140 stambenih jedinica ukupne stambene površine od betonsko opekarških materijala	
Cilj projekta	Izgradnja stanova za lica koja na drugi način nemogu da riješe svoje stambeno pitanje	
Vremenski okvir	2012/2013. god	
Nosioci projekta	Fond solidarnosti Crne Gore	
Korisnici projekta	Porodice koje nemogu da riješe stambeno pitanje sopstvenim sredstvima, sredstvima poslodavca ili iz kredita	
Očekivani rezultati	Stambeno zbrinjavanje 140 porodica	
Indikatori	Povećanje broja stambenih jedinica	
Procijenjene vrijednosti projekta	4.900.000,00 €	
Izvori finansiranja	Fond solidarnosti Crne Gore	4.900.000,00 €

Projekat 1.4.3. Izgradnja stambene zgrade u Tomaševu

1.Naziv projekta	Izgradnja stambene zgrade u Tomaševu	
2.Opis projekta	Izgradnja stambene zgrade od 6 stanova ukupne neto površine 360 m ²	
3.Cilj projekta	Rješavanje stambenih pitanja 6 porodica koje stanuju u prostorijama sklonim rušenju	
4.Vremenski okvir	2016. god	
5.Nosioci projekta	Mjesna zajednica Tomaševo i Opština	
6.Korisnici projekta	6 porodica u stanju stambene-socijalne potrebe	
7.Očekivani rezultati	Izgrađeno 6 stanova i dato na korišćenje za 6 porodica	
8.Indikatori	Povećan broj stambenih jedinica i stambeno zbrinutih porodica	
9.Procijenjene vrijednosti projekta	80.000,00 €	
Izvori finansiranja	Budžet Opštine	40.000,00€
	Budžet Crne Gore	40.000,00€

Projekat 1.4.4. Izgradnja gradskog parkinga sa garažama

Naziv projekta	Izgradnja gradskog parkinga sa garažama	
Opis projekta	Izgradnja parking prostora površine 2 983m ² za parkiranje 115 vozila istovremeno, u tri nivoa: suteran, prizemlje i sprat i organizacija parkiranja u parking zonama sa 15 izvršilaca	
Cilj projekta	Obezbedjenje uslova za organizovanje parkiranja putničkih vozila u gradskom području	
Vremenski okvir	2012. god	
Nosioci projekta	Opština	
Korisnici projekta	Vozači, 8 300 putničkih vozila koji imaju potrebu za parkiranjem u užem području grada (115)	
Očekivani rezultati	Uveden red u parkiranju putničkih vozila i smanjenje saobraćajnih gužvi u užem gradskom području	
Indikatori	Broj pokrivenih vozila u izabranom trenutku na izgradjenom gradskom parkingu	
Procijenjene vrijednosti projekta	711.000,00 €	
Izvori finansiranja	Budžet Opštine	185.000,00 €
	EU fondovi	526.000,00 €

Projekat 1.4.5. Rekonstrukcija gradskog trga

Naziv projekta	Rekonstrukcija gradskog trga	
Opis projekta	Ozelenjavanje parkovske površine 3.248 m ² od ukupne površine platoa 7.457 m ² , broj nivoa gradnje 25+p+3 površina komercijalnog prostora 6 000 m ² , površina administrativnog prostora 4000 m ² prostor za 362 vozila sa vertikalnim komunikacijama, servisima, sanitarnim čvorovima ukupne površine 12 481 m ²	
Cilj projekta	Osavremenjavanje centralne gradske zone	
Vremenski okvir	2013-2016. god	
Nosioci projekta	Opština, privatni investitori	
Korisnici projekta	Privatni investitori, lokalno stanovništvo, domaći i strani posjetioci	
Očekivani rezultati	Poboljšan ukupan promet u trgovini, ugostiteljstvu, turizmu, saobraćaju i kvalitetniji uslovi za administrativno poslovanje	
Indikatori	Promet roba i usluga u odnosu na prethodni	
Procijenjene vrijednosti projekta	10.000.000,00 €	
Izvori finansiranja	Javno privatno partnerstvo	9.500.000,00 €
	Budžet Opštine	500.000,00 €

Projekat: 1.4.6. Rekonstrukcija i modernizacija gradske tržnice

Naziv projekta	Rekonstrukcija i modernizacija gradske tržnice	
Opis projekta	Specijalizacija prostora tržnice: u prizemnom nivou sa tezgama za poljoprivredne proizvode i rashladnim uređajima, u gornjem nivou tezge za promet tekstilom, gvoždjarskom, galanterijskom, tehničkom i drugom robom; natkrivanje tržnice; obezbjedjivanje nužnog parking prostora; izmještanje kamionske pijace; stvaranje uslova za rad 5 dana u nedelji	
Cilj projekta	Poboljšanje sanitarno tehničkih i prostornih uslova za funkcionisanje tržnice	
Vremenski okvir	2013/2014. god	
Nosioci projekta	JKP Lim i Opština	
Korisnici projekta	Stanovništvo Opštine	
Očekivani rezultati	Poboljšanje higijensko tehničkih uslova za funkcionisanje tržnice	
Indikatori	Broj korisnika prije i nakon rekonstrukcije	
Procijenjene vrijednosti projekta	1.700.000,00 €	
Izvori finansiranja	Budžet Opštine	100.000,00 €
	Privatno javno partnerstvo	1.600.000,00 €

Projekat 1.4.7. Izgradnja tržnica u Tomaševu, Pavinom Polju, Loznoj, Kanjama i Bistrici

Naziv projekta	Izgradnja tržnica u Tomaševu, Pavinom Polju, Loznoj, Kanjama i Bistrici	
Opis projekta	Ravnanje i asvaltiranje površine za tržnicu, postavljanje ograde, izgradnja kobina-kućica za osobu koja upravlja i rukovodi tržnicom; postavljanje 20-30 tezgi; izgradnja septičke jame	
Cilj projekta	Stvaranje uslova za odvijanje prometa na ruralnom području i približavanje prometne funkcije proizvođačima i potrošačima	
Vremenski okvir	2013-2016. god	
Nosioci projekta	Opština i Mjesne zajednice	
Korisnici projekta	Proizvođači, trgovci, potrošači sa ruralnog područja (6 800)	
Očekivani rezultati	Smanjenje troškova prevoza i gubitaka vremena u obavljanju prometne funkcije i rasterećenje gradske tržnice	
Indikatori	Broj tezgi u funkciji izabranog pijačnog dana	
Procijenjene vrijednosti projekta	150.000,00 €	
Izvori finansiranja	Budžet Opštine	150.000,00 €

Projekat 1.4.8. Izgradnja stočnih pijaca u Tomaševu, Pavinom Polju, Loznoj, Kanjama i Bistrici

Naziv projekta	Izgradnja stočnih pijaca u Tomaševu, Pavinom Polju, Loznoj, Kanjama i Bistrici	
Opis projekta	Ravnjanje i asfaltiranje terena, postavljanje ograde, boksova za krupnu, sitnu stoku i konje, postavljanje vage za mjerenje stoke, izrada kabine za osobu koja upravlja i rukovodi pijacom, izrada septipčke jame	
Cilj projekta	Stvaranje uslova za odvijanje prometa stoke na ruralnom području	
Vremenski okvir	2013-2016 god.	
Nosioci projekta	Opština i Mjesne zajednice	
Korisnici projekta	Proizvođači i otkupljivači stoke (9.600)	
Očekivani rezultati	Ostvarivanje prometa uz manje troškove proizvođača i uspostavljanje pravednijih odnosa između ponude i potražnje	
Indikatori	broj grla stoke izabranog pijačnog dana	
Procijenjene vrijednosti projekta	250.000,00 €	
Izvori finansiranja	Budžet Opštine i mjesne zajednice	250.000,00 €

Projekat 1.4.9. Rekonstrukcija kapele u Nikoljcu i izgradnja kapela u Brzavi, Pavinom Polju, Ivanju, Cerovu, Bijedićima, Potrku, Grabu, Prijelozima, gasalhana u Kukuljama, Bistrici, Gubavču i Metanjcu

Naziv projekta	Rekonstrukcija kapele u Nikoljcu i izgradnja kapela u Brzavi, Pavinom Polju, Ivanju, Cerovu, Bijedićima, Potrku, Grabu, Prijelozima, gasalhana u Kukuljama, Bistrici, Gubavču i Metanjcu	
Opis projekta	Ugradjivanje instalacija za grijanje, povećanje prostora za prijem saučešća, razdvajanje prostora za kuhinju od prostora za sjedenje, poboljšanje sanitarno tehničkih uslova za funkcionisanje kapele, izgradnja kapela u mjestima pod tačkom 1 od tvrdog materijala dimenzija 15x8=120 m ² sa prostorijom za smještaj pokojnika i prijem saučešća, prostorijom za zadržavanje nakon saučešća, kuhinjom i sanitarnim čvorom	
Cilj projekta	Olakšanje obavljanja pogrebne ceremonije	
Vremenski okvir	2013/2016. god	
Nosioci projekta	Mjesne zajednice i Opština	
Korisnici projekta	Stanovnici mjesta pobrojanih u projektu iz naziva projekta (14 000)	
Očekivani rezultati	Poboljšanje uslova za obavljanje pogrebnih usluga	
Indikatori	Ostvareni uslovi u odnosu na prethodne i u odnosu na projektovane	
Procijenjene vrijednosti projekta	680.000,00 €	
Izvori finansiranja	Budžet Opštine	680.000,00 €

Projekat 1.4.11. Uredjenje 5 plaža na Limu

Naziv projekta	Uredjenje 5 plaža na Limu	
Opis projekta	Uredjenje plaža na Limu paralelno sa izgradnjom kolektora za prečišćavanje otpadnih voda	
Cilj projekta	Korišćenje za odmor i rekreaciju lokalnog stanovništva, posebno onog koje nije u mogućnosti za ljetovanje na moru	
Vremenski okvir	2013/2016. god	
Nosioci projekta	Opština i MZ	
Korisnici projekta	Lokalno stanovništvo	
Očekivani rezultati	Povećan broj plivača, veći obuhvat lokalnog stanovništva odmorom i rekreacijom	
Indikatori	Posjećenost u odnosu na prethodni period	
Procijenjene vrijednosti projekta	50.000,00 €	
Izvori finansiranja	Budžet Opštine	50.000,00 €

Projekat 1.4.12. Opremanje kotlarnice i instaliranje sistema grijanja u stambenim zgradama i školskim objektima u Rasadniku

Naziv projekta	Opremanje kotlarnice i instaliranje sistema grijanja u stambenim zgradama i školskim objektima u Rasadniku	
Opis projekta	Zgradnja 2 kotlare za grijanje na mazut i 1 na biomasu kao i instalacije u stambenim zgradama i stambenim objektima za 316 stambenih jedinica i 2 školske zgrade 30.000 m grejne površine	
Cilj projekta	Zamjena grijanja na drva i ugalj, osposobljavanje kotlarnice za aktiviranje njene namjenske funkcije	
Vremenski okvir	2016. god	
Nosioci projekta	Vlasnici stanova, elektroekonomska škola, gimnazija i JKP Lim	
Korisnici projekta	Stanari stambenih zgrada, učenici 2 škole i zaposleni (1491)	
Očekivani rezultati	Racionalizacija sistema grijanja, ekonomski efekti po osnovu energetske efikasnosti i oslobodjenje javnih površina od skladištenja uglja i drveta	
Indikatori	Zagrijavanje kompletne grejne površine u stambenim zgradama sa 201 stambenom jedinicom u 2 školska objekta Niža cijena grijanja. Korištenje javnih površina za razne humane svrhe	
Procijenjene vrijednosti projekta	880.000,00 €	
Izvori finansiranja	Javno privatno partnerstvo, donacije i sl.	800.000,00 €

Mjera 1.5. Izgradnja i rekonstrukcija putne mreže

Projekat 1.5.1. Rekonstrukcija i asvaltiranje putne mreže po projektima od 1 do 115

Naziv projekta	Rekonstrukcija i asvaltiranje putne mreže po projektima od 1 do 115
Opis projekta	Realizacija projekata navedenih u nazivu projekta podrazumijeva nužna proširenja postojećih puteva i ulica tako da širina predmetne putne mreže na ruralnom području ne bude manja od 3 m', da bude nasuta tamponskim slojem šljunka prethodno uvaljanim a onda zastrtim asfaltnim zastorom debljine 6 cm.Podrazumijeva se i iskop kanala pored puteva za odvod atmosferskih voda i izrada propusta na potrebnom broju mjesta kako bi se putna mreža sačuvala od brzog oštećenja; rekonstrukcija ulica podrazumijeva i izradu trotoara u gradskom području kao i pješačkih staza uz magistralni put od Ribarevina do OŠ“Aleksa Bećo Djilas“ u Ravnoj Rijeci i rekonstrukciju mosta na Limu.
Cilj projekta	Projekti prezentirani u okviru prioriteta 1 mjera 1.5. od 1 do 86 imaju za cilj da svojom realizacijom poboljšaju uslove života i rada na ruralnom području kako bi se omogućilo lakše opredeljivanje za zadržavanje stanovništva na tom području i eventualni povratak raseljenih. Pored opšteg cilja, svaki od prezentiranih projekata ima specifičan cilj da poveže određeno područje opštine najbližom saobraćajnicom sa centralnim gradskim područjem kako bi njome mogli saobraćati putnička vozila, poljoprivredna mehanizacija i manja teretna vozila i kako bi turisti zainteresovani za seoski turizam mogli da lakše posjete svako mjesto na području opštine, posebno ona koja obiluju prirodnim ljepotama,pećinama, vodotokovima, poljoprivrednim površinama na kojima se proizvodi organska hrana,vjerskim objektima i dr.
Vremenski okvir	-Za 2012. godinu planirani su projekti pod sledećim brojevima: 1,9,17,29,44,46,53,55,75,76,83,93,94,98,100,104,110 i 115; -Za 2013. godinu planirani su projekti pod sledećim brojevima:12,39,40,42,54,62,67,70,71,74,77,78,85,86,88,89,90,95, 100,105,110,112 i 113; -Za 2014. godinu planirani su projekti pod sledećim brojevima: 2,3,5,10,13,14,16,18,21,23,33,45,49,50,59,60,61,69,73,87,92,98, 101,104,111 i 115; -Za 2015. godinu planirani su projekti pod sledećim brojevima: 6,7,11,14,20,27,28,30,31,34,35,36,37,38,41,47,48,56,57,58,68,79, 94 i 106; -Za 2016. godinu planirani su projekti pod sledećim brojevima: 8,19,22,24,25,26,32,43,51,52,63,64,65,66,72,80,81,82,84,91,96, 102 i 108: -Projekat broj brojem 4 planiran je za period 2013/14. godine -Projekat pod brojem 107 planiran je za period 2013/16. godine

Strateški plan razvoja opštine Bijelo Polje za period 2012-2016., radna verzija

Nosioci projekta	Od 1 do 86 i 93 su Opština Bijelo Polje i Mjesne zajednice kroz čija područja prelaze rekonstruisani i asfaltirani putevi.	
Korisnici projekta	Naselja kroz koja prolaze rekonstruisani i asfaltirani putevi i ulice. Za svaki od projekata od 1 do 86 dat je broj korisnika kojih je ukupno preko 52.000 stanovnika i drugih prolaznika i posjetilaca.	
Očekivani rezultati	Od svakog pojedinačnog projekta očekuje se da će njegovom realizacijom doprinijeti da se najviše od svih drugih poboljšanja uslova života i rada, obezbijedi opredeljivanje za život na selu, raspoloženje i vjera da će se na sličan način obezbjedjivati i drugi uslovi koji će život na selu učiniti prednošću a ne hendikepom.	
Indikatori	Nakon određenog vremenskog perioda po realizaciji projekata moći će se utvrditi kolike su razlike (pozitivne ili negativne) sa početka i kraja ovog planskog perioda u odnosu na razlike u prethodnim planskim periodima ili intervalima između popisa. Efekti će se moći izmjeriti procentom povećanja određenog zemljišta i količinom proizvodnje u odnosu na ranije periode, istina anketiranjem jer se za svako konkretno područje nijesu do sada ustanovljavale takve evidencije.	
Procijenjene vrijednosti projekta	Procijenjena vrijednost projekta od 1 do 115 iznosi 21.016.000,00 €	
Izvori finansiranja	Izvori finansiranja projekata od 1 do 86 su:	
	Budžet Opštine	7.977.000,00 €
	Budžet Crme Gore	11.223.000,00 €
	Fondovi EU za prekograničnu saradnju	379.000,00 €
	Javno privatno partnerstvo	1.437.000,00 €

Mjera 1.6. Izgradnja i rekonstrukcija električne mreže i rasvjete

Projekat 1.6.1. Izgradnja trafostanica, dalekovoda i rasvjete po projektima od 1 do 44

Naziv projekta	1.1. Izgradnja trafostanica, dalekovoda i rasvjete po projektima od 1 do 44
Opis projekta	<p>-Izgradnja trafostanica 10/04kv, 250 kv u mjestima: Ravna Rijeka, Strojtanica, Milovo, Kanje, Voljavac, Bijediće, Bliškovo, Kovren, Zaton, Bistrica, Prijelozci, Medanovići, Sutivan, Rakonje, Lješnica, Nikoljac, Loznice, Malo Polje, Ribarevine, Nedakusi, Oluje, Lipnica, Majstorovina, Cerovo.</p> <p>-Izgradnja dalekovoda 10kv Gubavač, 35 kv Ribarevine, Švepenica, Medanovići, Čokrlje, Ribarevine, Medanovići.</p> <p>-Izgradnja niskonaponske mreže na prigradskom i seoskom području,</p> <p>-Izgradnja javne rasvjete u Loznoj, Loznoj Luci, Gubavču, Pavinom Polju, Lugu u Bistrici, Sutivanu, Ribarevinama do R. Rijeke, Rasadniku, Lipnici, Medanovićima, ulici Muniba Kučevića, pored stadiona do vesećeg mosta.</p>
Cilj projekta	Stvaranje uslova, odnosno njihovo poboljšanje za snadbijevanje određenih naselja električnom energijom kao i osvetljenje mjesnih centara na ruralnom području i pojedinim djelovima grada gdje rasvjeta do sada nije izgrađena.
Vremenski okvir	<p>-Za 2012. godinu planirani su projekti pod sledećim brojevima: 1, 12, 13, 20, 21, 25, 37, 38 i 39;</p> <p>-Za 2013. godinu planirani su projekti pod sledećim brojevima: 2, 5, 6, 8, 9, 10, 16, 22, 28, 29, 44 i 46;</p> <p>-Za 2014. godinu planirani su projekti pod sledećim brojevima: 4, 7, 11, 14, 18, 26, 40, 42, 45 i 51;</p> <p>-Za 2015. godinu planirani su projekti pod sledećim brojevima: 15, 30, 31, 32, 33, 41, 43 i 47;</p> <p>-Za 2016. godinu planirani su projekti pod sledećim brojevima: 17, 19, 36, 48, 49, 50, 52 i 53;</p> <p>-Za period 2012/16 planirani su projekti pod sledećim brojevima: 3, 23, 24, 27, 34 i 35</p>
Nosioci projekta	Za izgradnju trafostanica, dalekovoda i niskonaponske mreže Elektro distribucija B. Polje a za izgradnju i rekonstrukciju rasvjete mjesne zajednice i Opština B. Polje
Korisnici projekta	od 1 do 44 su stanovnici dotičnih područja u kojima se realizuju pojedinačni projekti tako da za svih 44 projekta ima preko 77.686 korisnika ako se isti stanovnici pojavljuju kao posebni korisnici za trafostanice, dalekovode, nn mrežu i rasvjetu.
Očekivani rezultati	Poboljšaće se kvalitet snadbijevanja električnom energijom već pomenutih područja kao i uslovi funkcionisanja komunalnih sadržaja u mjesnim centrima sa izgradnjom odnosno rekonstrukcijom

Strateški plan razvoja opštine Bijelo Polje za period 2012-2016., radna verzija

	rasvjete.	
Indikatori	Indikatori u tom slučaju mogu biti nesrazmjerno veća potrošnja u odnosu na veće zadovoljenje potreba za elektroenergijom tj. veća elektroenergetska efikasnost koja se približno može utvrditi upoređivanjem sa prethodnom potrošnjom i zadovoljenim potrebama, anketama korisnika i dr.	
Procijenjene vrijednosti projekta	Svaki pojedinačni projekat ima svoju vrijednost ulaganja. Ukupno procijenjena vrijednost projekata od 1-44 iznosi 5.228.000,00 €	
Izvori finansiranja	Izvori finansiranja projekata od 1-44 su:	
	Elektrodistribucija Bijelo polje odnosno privatno-javno partnerstvo	4.357.000,00 €
	Opština Bijelo polje sa mjesnim zajednicama	871.000,00 €

Mjera 1.7. Izgradnja i rekonstrukcija vodovodne mreže

Projekat 1.7.1. Izgradnja i rekonstrukcija vodovodne mreže po projektima od 1 do 31

Naziv projekta	1.7. Izgradnja i rekonstrukcija vodovodne mreže po projektima od 1 do 31
Opis projekta	Dokaptiranje izvorišta Bistrice radi povećanja kapaciteta gradskog vodovoda, sanacija (zamjena cijevi cijevima većeg promjera) oštećenog poplavama 1992. god i produžetak mreže od kraja Pruške do carinskog punkta u Dobrakovu i realizacija tehničkog rješenja za snadbijevanje na visinskim tačkama. Izgradnja vodovoda u Selima sa neadekvatnim vodosnadbijevanjem (Zaton, Sl. Most, Barice, Bistrica, Bistricu, Loznu, Metanjac, Babaiće, Boljaninu, Ivanje, Mahalu, Borovac, Sadike, Sipanje, Godušu, Laholo, Raklju, Kukulje, Kanje, Dobrakovo, Crhalj, Prijeloge, Tomaševo, Sokolac, Trubinu, Voljavac, Gubavač, Dauti, Biokovac, Metanjac, Kradenik, Vrbe, Korita
Cilj projekta	Proširenje kapaciteta gradskog vodovoda za snadbijevanje gradskog, prigradskih naselja i domaćinstava na visinskim zonama kao i izgradnja i rekonstrukcija vodovoda na seoskim područjima radi kvalitetnijeg i stabilnijeg snadbijevanja vodom potrošača (domaćinstava i pravnih lica)
Vremenski okvir	-Za 2012. godinu planirani su projekti pod sledećim brojevima: 9,10,14,20,21,27,28 i 29; -Za 2013. godinu planirani su projekti pod sledećim brojevima: 4,5,12,13,18,22,24 i 25; -Za 2014. godinu planirani su projekti pod sledećim brojevima: 1,11,19,23 i 26; -Za 2015. godinu planirani su projekti pod sledećim brojevima: 2,7,15,16,17,30,31 i 32; -Za 2016. godinu planirani su projekti pod sledećim brojevima: 3,6, i 8
Nosioci projekta	Za gradski vodovod je Vodovod Bistrica a za vodovode na seoskim području Opština i mjesne zajednice.
Korisnici projekta	stanovnici naselja u kojima se izgradjuju vodovodi na seoskom području i u prigradskim naseljima gdje se produžava vodovodna mreža kao i stanovnici gradskog i prigradskih naselja gdje se poboljšava kvalitet i stabilnost snadbijevanja vodom. Ukupan broj korisnika projekata je 11.126 stanovnika naselja koja se tek priključuju na vodovodnu mrežu kao i 15.135 već priključenih kojima se poboljšava kvalitet i stabilnost snadbijevanja.

Strateški plan razvoja opštine Bijelo Polje za period 2012-2016., radna verzija

Očekivani rezultati	<p>Realizacijom projekata od 1 do 4 obezbijediće se kvalitetnija i stabilnija snadbjevenost stanovništva i pravnih lica na prigradskom, gradskom i jednim dijelom seoskih područja (Ravna Rijeka, Potkrajci, Sutivan, Dobrakovo) kao i mogućnost priključenja vodovoda područja SI.Mosta i Zatona za 19.100 korisnika. Realizacijom projekata od 5 do 31, obezbijediće se snadbjevenost seoskih područja pobrojanih u opisu projekata za 6.826.</p> <p>Potrebe korisnika će biti zadovoljene po standardima potrošnje po 1 korisniku-stanovniku.</p>	
Indikatori	<p>Povećan broj potrošača i povećana potrošnja vode organizovanim snadbijevanjem pod uslovom da se na svakom vodovodu ugrade mjerni instrumenti potrošnje.</p>	
Procijenjene vrijednosti projekta	<p>Ukupna procijenjena vrijednost projekata je 6.738.000,00 € od čega se na seosku vodovodnu mrežu odnosi 50%</p>	
Izvori finansiranja	Izvori finansiranja realizacije projekata od 1 do 44 su:	
	Budžet Opštine	930.000,00 €
	Budžet Crne Gore	863.000,00 €
	Krediti banaka	4.500.000,00 €
Privatno javno partnerstvo	445.000,00 €	

Prioritet 2. Razvoj prioriternih privrednih djelatnosti

Razvoj prioriternih privrednih djelatnosti podrazumijeva korišćenje i valorizaciju prirodnih potencijala kojima Opština raspolaže, kao značajne komponente ukupnog razvoja. To su, prije svega, povoljan geografski položaj, značajne poljoprivredne površine, šumsko bogatstvo, hidropotencijal, kao i tradicija i iskustvo u obavljanju određenih privrednih djelatnosti.

U procesu izrade ovog strateškog dokumenta, nijesu definisani konkretni projekti za ovaj prioritet, obzirom da će njihovi nosioci biti privatni investitori. U uslovima tržišne ekonomije, treba dati slobodu investitorima da definišu projekte i iste realizuju, jer sav rizik poslovanja snose oni. Država, odnosno Opština, će stimulisati i podržati njihovu realizaciju kroz određena sistemska rješenja i institucije.

Mjera 2.1. Razvoj poljoprivrede i ruralni razvoj

Realizacijom projekata iz sektora poljoprivrede obezbijediće se:

- Potpunija valorizacija raspoloživih poljoprivrednih resursa;
- Povećanje organske proizvodnje, čime će se, i uz manju proizvodnju, postići veći efekat;
- Obrada zemljišta uz maksimalno korištenje poljoprivredne mehanizacije udruživanjem više poljoprivrednika;
- Organizovanje poljoprivrednika u udruženja i klastere radi organizovanijeg otkupa i povoljnijeg plasmana proizvoda na tržištu;
- Izgradnja malih preradivačkih pogona, u cilju finalizacije primarne proizvodnje i postizanja većih ekonomskih efekata;
- Upotreba sredstava za zaštitu bilja i vještačkog đubriva u mjeri koja se može smatrati optimalnom, u skladu sa standardima za proizvodnju zdrave hrane;
- Korištenje mogućnosti navodnjavanja, uz održiva ulaganja u sisteme za navodnjavanje;

Stimulativne mjere i institucionalna podrška:

- Podrška mjerama agrabudžeta, kreditima Investiciono razvojnog fonda Crne Gore i aktivne politike zapošljavanja koju sprovodi Zavod za zapošljavanje CG;
- Redovna savjetovanja i isticanje primjera dobre prakse u primjeni mjera kojima se podstiče i povećava proizvodnja, putem lokalnih sajмова i sredstava informisanja;
- Stimulisanje proizvodnje premijama i regresima, kao i sankcionisanje dopunskim oporezivanjem neiskorišćenog poljoprivrednog zemljišta, kako bi se isto davalo u zakup onima koji mogu da ga obraduju ako to vlasnik nije u mogućnosti ili ne pokazuje interes.

Mjera 2.2. Razvoj malih i srednjih preduzeća

Privredni razvoj Bijelog Polja temelji se na sektoru malih i srednjih preduzeća u oblasti prerađivačke industrije, turizma, poljoprivrede, trgovine i uslužnih djelatnosti. Geografski položaj, prirodni resursi, demografska struktura i saobraćajna povezanost sa okruženjem u najvećoj mjeri opredijelili su ekonomski razvoj Opštine. Iako u Opštini posluje značajan broj preduzeća i preduzetnika, bjelopoljska privreda je visoko uvozno zavisna. Od značajnijih privrednih subjekata 27 je upućeno na uvoz, kako repromaterijala tako i robe namijenjene za dalju prodaju.

Uvozi se meso, pakovana prehrambena roba, sokovi, alkoholna pića, sirovine za preradu povrća, sportska odjeća i obuća, brašno, građevinski materijal, namještaj, vodoinstalacioni materijal, bijela tehnika, oprema za grijanje, boje i lakovi, papir za grafičku industriju, poljoprivredna mehanizacija i dr.

S tim u vezi, neophodno je:

- Supstituisati uvoz u onim sektorima gdje postoje potencijali za domaću proizvodnju;
- Da Država, odnosno Opština podstakne privatne investitore za ulaganja u deficitarne „industrije“;
- Pokretanje proizvodnje u privrednim društvima u kojima se uspješno okonča programirani stečaj („Krisma milk“, „Krisma trejd“, fabrika betonskih elemenata „Zaton“, „Imako“, „Vunko“) I gdje se steknu uslovi za određenu proizvodnju;
- Razvijati deficitarno zanatstvo, na osnovu prethodno urađene analize o stanju, položaju I mogućnostima razvoja zanatstva u Opštini.

Mjera 2.3. Razvoj turizma

Realizacijom projekata iz sektora turizma obezbijediće se:

- Senzibilan pristup razvoju Sektora smještaja i ishrane;
- Poimanje da „male stvari u turizmu ne znače mnogo već znače sve“, te da je turizam privreda ukupne privrede;
- Uspostavljanje sklada između izgradnje turističkih objekata i prirodno kulturnog ambijenta;
- Izgradnja visokokategorisanih smještajnih kapaciteta za potrebe svih oblika turizma;
- Širok spektar rekreativnih sadržaja, kao I razvoj specifičnih turističkih proizvoda, korišćenjem realnih mogućnosti odvijanja turističkih aktivnosti tokom čitave godine;
- Saradnja sektora turizma sa lokalnim poljoprivrednim proizvođačima;
- Otvaranje planine Bjelasice kao značajne turističke destinacije za razvoj planinskog turizma što je omogućeno donošenjem prostornog

- plana Bjelasice i Komova kao i djelimičnim probijanjem puta Ravna Rijeka-Jasikovac (podnožje Bjelasice) u dužini od 5,5 km;
- Otvaranje Djalovića pećine kao značajne turističke destinacije za razvoj speleološkog odnosno alternativnog turizma;
 - Poboljšanje tehničke infrastrukture, kao neophodnog uslova razvoja turističke djelatnosti, (npr. Kongresna sala koja se gradi u sklopu objekta „Mesoprometa“, biciklistički hotel u Nedakusima, koji je u izgradnji i sl.);
 - Kvalitetniji menadžment i veća stručnost turističkih radnika;
 - Jačanje institucionalnih kapaciteta u turizmu (LTO, „Rams“, Planinarsko društvo, Ciklomont, Rafting klub, Paraglajding klub, Sportsko ribolovni klub i dr.);
 - Razvijanje turističke propagande o značaju turizma, pri čemu će pored turističkih radnika biti uključeno i ukupno stanovništvo u promovisanju brenda opštine Bijelo Polje, kao atraktivne turističke destinacije;
 - Kvalitetna prezentacija turističkih sadržaja, manifestacija turističkog značaja, poljoprivrednih proizvoda i domaće kuhinje i sl.

Mjera 2.4. Razvoj i bolje korišćenje energetske potencijala

U okviru ove mjere utvrđeni su sledeći projekti, mada ne sa svim elementima neophodnim za potpuniji opis. S tim u vezi, prepoznate su određene lokacije, prikazane po fazama:

- Vodotok Bistrica, desna pritoka Lima- dodijeljena koncesija za izgradnju dvije male HE instalisane snage 17MW I projektovane godišnje proizvodnje 50 GWh.
Cilj projekta je proizvodnja hidroelektrične energije i uključivanje mini hidroelektrana u sistem Elektroprivrede Crne Gore.
Vremenski okvir 2012/16.
Nosioci projekata su koncesionari a korisnici Elektroprivreda Crne Gore i lokalno stanovništvo.
Očekivani rezultati su povećana proizvodnja hidroelektrične energije iz novih izvora.
Indikatori su količina proizvedene električne energije.
Procijenjene vrijednosti projekata 24. mil €.
Izvori finansiranja su Javno privatno partnerstvo.
- Vodotok Vrelo, Ljestanica selo Lijeska- dodijeljena energetska dozvola za izradnju male HE "Vrelo" instalisane snage 587,5 kW I planirane godišnje proizvodnje 2,760 GWh.
Cilj projekta je proizvodnja hidroelektrične energije i uključivanje mini hidroelektrana u sistem Elektroprivrede Crne Gore.
Vremenski okvir 2012/16.
Nosioci projekata su koncesionari a korisnici Elektroprivreda Crne Gore i lokalno stanovništvo.

Očekivani rezultati su povećana proizvodnja hidroelektrične energije iz novih izvora.

Indikatori su količina proizvedene električne energije.

Procijenjene vrijednosi projekata 5 mil €.

Izvori finansiranja su Javno privatno partnerstvo.

- Za vodotoke Zagradska rijeka, Rujiška rijeka I Brzava upućeni su zahtjevi Ministarstvu ekonomije za izdavanje energetske dozvole.
- Vodotok Ljuboviđa/ Bistrica, lijeva pritoka Lima i
- Na osnovu privatne inicijative, vodotok Lima sa lokacijama Kruševo I Ribarevine.

Mjera 2.5. Razvoj drvoprerade

Obzirom na činjenicu da se pod šumama nalazi 45% ukupne površine Opštine, jasno je kojim potencijalom raspolaže Opština. Međutim, nepovoljna je struktura korišćenja eksploatisane drvene mase, jer od ukupne drvene mase 44,5% se koristi kao tehničko i prostorno drvo, a ostalo 39,8 % za ogrijev, dok otpadak čini 15,7 %.

Značajan napredak u eksploataciji drveta postignut je dodjeljivanjem koncesija, jer se koncesije dodjeljuju organizacijama koje racionalnije iskorišćavaju drvenu masu.

Ono što je važno za Opštinu, a i Crnu Goru je da se sektor drvoprerade, obzirom na gore navedeni potencijal, unaprijedi i razvije. Prilikom definisanja projekata, što nije urađeno u ovoj fazi izrade Plana, važno je akcenat staviti, prije svega, na projekte usmjerene na proizvodnju finalnih proizvoda od drveta, jer se time obezbjeđuju značajno veće koristi. U tom smislu, prepoznate su šanse za proizvodnju građevinske stolarije, namještaja, drvene galanterije, proizvodnju od otpadaka za grijanje u domaćinstvima, na širem ruralnom prostoru Opštine, posebno na obroncima planine Bjelasice.

Takođe, neophodno je izvršiti izmještanje kapaciteta drvoprerade sa područja Ciglane u Pavino Polje, na lokaciju bivše Pavinopoljke.

Mjera 2.6. Razvoj vodoprivrede (flaširanje vode)

Obzirom na sve veću potražnju kvalitetne vode za piće, i pored postojećih kapaciteta, u Crnu Goru je u 2010. godini uvezeno flaširane vode za piće u vrijednosti 33 mil.€, a izvezeno samo za 0,6 mil.€. Ova činjenica dovoljno govori o mogućnostima uspješne valorizacije ovog prirodnog i privrednog resursa. Iako Planom nijesu definisani konkretni projekti, aktivnosti privatnih investitora, uz određene podsticaje i podršku Opštine i Države, biće usmjerene na:

- Povećanje stepena iskorišćavanja kapaciteta za flaširanje mineralne vode „Rada“, uz prethodnu detaljnu analizu tržišta i angažovanjem stručnog menadžmenta, naročito u sektoru prodaje;
- Izgradnja novih kapaciteta za flaširanje i plasman slatke pijaće vode sa izvorišta Bistrice od strane koncesionara;
- Unapredjenje tržišnog nastupa poslovnim povezivanjem crnogorskih proizvođača, postepenim stvaranjem crnogorskog brenda i izlazak na nova tržišta.

Prioritet 3. Zaštita i očuvanje životne sredine

Zaštita i očuvanje životne sredine predstavlja jedan od najznačajnijih faktora održivog razvoja. Da bi se to oživotvorilo u praksi potrebno je ostvariti veći stepen integracije saznanja o biodiverzitetu i prirodnim vrijednostima u sektorske planove, programe i strategije a u slučaju nedovoljnih ili nepouzdatih informacija, primjenjivati princip predostrožnosti, jer zemlja nam nije ostavljena u nasledstvo od naših predaka, već smo je pozajmili od naših potomaka.

Mjera 3.1. Pošumljavanje goleti brzorastućim vrstama šumskog sadnog materijala

- Zasadjivanje površina šumskog zemljišta zahvaćenog sječom, požarima i degradiranim rastinjem, sadnim materijalom bržeg rasta kako bi se došlo do bržih efekata.

Mjera 3.2. Zaštita biodeverziteta, zemljišta, vazduha, vode, šume i prostora

- Sistematizacija informacija o biodiverzitetu radi njegovog praćenja i uspostaviti mrežu upravljanja biodiverzitetom,
- Povjeravanje upravljanja pojedinih segmenata biodiverziteta: divljači, lovačkim društvima; ribljeg fonda, ribolovnim društvima; šuma Upravi za šume; voda Upravi za vode; kontrolu ispravnosti zemljišta poljoprivrednoj i sanitarnoj inspekciji; gradjevinskog zemljišta, komunalnoj policiji i gradjevinskoj inspekciji, vazduha ekološkoj inspekciji, korišćenja prostora komunalnoj policiji i gradjevinskoj inspekciji,
- Savjetovanje poljoprivrednika o dozvoljenim dozama upotrebe vještačkih đubriva i sredstava za zaštitu bilja,
- Suzbijanje pojava divljeg deponovanja otpada kontrolom i sankcijama za nepoštovanje propisa o upravljanju otpadom,
- Suzbijanje pojava ispuštanja štetnih materija i gasova koji prekonormno zagadjuju vazduh,
- Suzbijanje pojave kanizacionih ispusta otpadnih voda koje prekonormno zagadjuju rijeke i potoke,
- Sprovođenje planova gazdovanja šumama,
- Poboljšanje tehnike za eksploataciju komercijalnih šuma,
- Uspostavljanje sistema protivpožarne zaštite videonadzorom,

- Obnavljanje degradiranih šuma sancijom u cilju očuvanja njihove ambijentalne vrijednosti,
- Izgradnja šumskih puteva,
- Praćenje zdravstvenog stanja šuma i preventivno djelovanje na sprečavanje bolesti,
- Zaustavljanje nelegalne gradnje na urbanom području.

15

Mjera 3.3. Izgradnja objekata zaštite životne sredine

Planirani projekti:

Projekat: 3.3.1. Izgradnja kolektora, postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i kanalizacione mreže u dužini od 27 km

Naziv projekta	Izgradnja kolektora, postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i kanalizacione mreže u dužini od 27 km	
Opis projekta	Izgradnja objekata za prečišćavanje otpadnih vode na površini od 2,4 ha u Strojtanici i kolektora ukupno 16 km sa obje obale Lima kroz gradsko područje do postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i izgradnja kanalizacione mreže od 27 (km) u naseljima gdje nedostaje ili je dotrajala ili neadekvatno izgrađena	
Cilj projekta	Zaštita životne sredine i vodotoka Lima od zagađenja	
Vremenski okvir	2012-2016. god	
Nasioci projekta	Opština	
Korisnici projekta	Stanovnici gradskog i prigradskog područja (Nedakusi, Potkrajci i Rakonje 15400)	
Očekivani rezultati	Sprječena mogućnost izliva na javne površine i rijeku Lim	
Indikatori	Uklonjene pojave izlivanja otpadnih voda na javne površine i rijeku Lim	
Procijenjene vrijednosti projekta	10.100.000,00 €	
Izvori finansiranja	Fondovi EU	4.800.000,00 €
	Krediti banaka	5.300.000,00 €

¹⁵ Za mjere 3.1 i 3.2 u okviru prioriteta 3 „Zaštita i očuvanje životne sredine“ nije bilo konkretnih projekata pa su njihovim opisom date smjernice za izradu tih projekata

Projekat: 3.3.2. Izgradnja regionalne sanitarne deponije

Naziv projekta	Izgradnja regionalne sanitarne deponije	
Opis projekta	Izgradnja pristupnog puta, reciklažnog centra i deponije čvrstog otpada, kapaciteta 850.000 m ³ na površini 2.185 m ² sa 3 kade za odlaganje čvrstog otpada u trajanju 22 godine od 69.916 stanovnika	
Cilj projekta	Dugoročno odlaganje otpada na uradjenoj sanitarnoj deponiji za opštine Bijelo Polje, Mojkovac i Kolašin	
Vremenski okvir	2013-2016. god	
Nasioci projekta	Zajedničko preduzeće opština Bijelo polje, Mojkovac i Kolašin	
Korisnici projekta	Lokalno stanovništvo 3 opštine (69.916)	
Očekivani rezultati	Sanitarno rješenje odlaganja otpada uz korišćenje dijela za preradu	
Indikatori	Ukolonjene divlje deponije i preradjena količina otpada	
Procijenjene vrijednosti projekta	18.860.000,00 €	
Izvori finansiranja	Budžet Opštine	445.000,00 €
	Budžet Crne Gore	365.000,00 €
	Fondovi EU	7.500.000,00 €
	Krediti banaka	9.500.000,00 €
	Privatno javno partnerstvo	1.050.000,00 €

Projekat: 3.3.3. Projekti od 6-10

Naziv projekta	Projekti od 6 do 10	
Opis projekta	Utvrđivanje širine vodotoka, izgradnja obaloutvrda od gabionskih elemenata širine 4 m, produbljivanje korita vodotoka širine 34 m u dnu a 64 m u vrhu korita	
Cilj projekta	Zeštita poljoprivrednog zemljišta od erozije rečnim vodotokom koja je uzrokovana promjenom smjera vodotoka i povećanim vodostajem	
Vremenski okvir	Projekat regulacije Lima pod tačkama 6 i 7 realizovaće se 2013 i 2014. god; pod tačkama 8 i 9 2015 a pod tačkama 10 i 11 2016 godine.	
Nasioci projekta	6 do 11 biće Opština Bijelo polje i mjesne zajednice Lozna, Zaton, Ivanje i Njegnjevo	
Korisnici projekta	Stanovnici naselja Bioče, Srdjevac, Poda, Šćepanice, Zatona i Strojtanice	
Očekivani rezultati	Spriječiće se dalja erozija poljoprivrednog zemljišta na dužini od 3.700 m' čija je širina u prosjeku oko 100 m odnosno površina od 37 ha.	
Indikatori	Indikatori za projekte pod tačkama od 6 do 11 biće prinosi po 1 ha zaštićenog zemljišta koji će se trajno ostvarivati na toj površini.	
Procijenjene vrijednosti projekta	Procijenjena vrijednost realizovanih projekata od 6 do 11 iznosi 5.100.000,00 €	
Izvori finansiranja	Izvori sredstava za realizaciju projekata od 6 do 11	
	Budžet Crne Gore	2.550.000,00 €
	Krediti banaka	2.550.000,00 €

Projekat: 3.3.4. Regulacija Lješnice i Lipnice

Naziv projekta	Regulacija Lješnice i Lipnice	
Opis projekta	Izrada obložnih armirano betonskih zidova i podne ploče i uređenje obala od autobusnog stajališta do Doma zdravlja i kroz naselje Lješnica i Lipnica	
Cilj projekta	Zaštita naselja od poplava i sprječavanje pojava divljih deponija	
Vremenski okvir	2015/2016. god	
Nasioci projekta	Opština i Mjesne zajednice Lješnica i Lipnica	
Korisnici projekta	Stanovništvo Lješnice i Lipnice (2220)	
Očekivani rezultati	Nesmetan brži protok vode pri povećanom vodostaju i odvratanje neodgovornih lica za deponovanje otpada na obalama Lipnice i Lješnice	
Indikatori	Nestanak divljih deponija i nezabilježene pojave poplava u vrijeme povećanog vodostaja	
Procijenjene vrijednosti projekta	360.000,00 €	
Izvori finansiranja	Budžet Crne Gore	180.000,00 €
	Fondovi EU	180.000,00 €

Projekat: 3.3.5. Regulacija Ridskog potoka u Zatonu

Naziv projekta	Regulacija Ridskog potoka u Zatonu	
Opis projekta	Izrada obložnih armirano betonskih zidova i podne ploče	
Cilj projekta	Zaštita naselja od poplava prilikom povećanja vodostaja	
Vremenski okvir	2012. god	
Nasioci projekta	Mjesna zajednica Zaton i Opština	
Korisnici projekta	Stanovništvo naselja (100)	
Očekivani rezultati	Nesmetan brži protok vode u vrijeme porasta vodostaja i osiguranje od poplava	
Indikatori	Nezabilježene pojave izlivanja potoka iz Korita	
Procijenjene vrijednosti projekta	5.000,00 €	
Izvori finansiranja	Budžet Opštine	5.000,00 €

Projekat: 3.3.6. Izgradnja azila za pse lualice

Naziv projekta	Izgradnja azila za pse lualice	
Opis projekta	Utvrđivanje lokacije za azil i izgradnja objekta za smještaj i čuvanje pasa lualica	
Cilj projekta	Primjena zakona i zaštita stannovništva	
Vremenski okvir	2013 god	
Nasioci projekta	Opština	
Korisnici projekta	Stanovništvo Opštine	
Očekivani rezultati	Bezbijednost stanovništva od napada agresivnih životinja	
Indikatori	Nestanak lualica sa javnih i drugih površina i naselja	
Procijenjene vrijednosti projekta	150.000,00 €	
Izvori finansiranja	Budžet Opštine	150.000,00 €

Prioritet 4 – Jačanje institucija i medjuopštinske saradnje

Mjera 4.1. –Aktivnosti usmjerene na povećanje efikasnosti organa lokalne samouprave

Planirani projekti:

Projekat 4.1.2. Rekonstrukcija sale SO-e

Naziv projekta	Rekonstrukcija sale SO-e	
Opis projekta	Ugradnja instalacija za elektronsku komunikaciju i ozvučenje, zamjena sjedišta i podova	
Cilj projekta	Modernizacija interne komunikacije u vrijeme zasijedanja	
Vremenski okvir	2012 god.	
Nasioci projekta	Opština	
Korisnici projekta	Odborinici i skupštinska služba (50)	
Očekivani rezultati	Efikasno izvještavanje o predloženim aktima, odgovarajuće ozvučenje i osvetljenje	
Indikatori	Ocjena efekata predviđenih projektom	
Procijenjene vrijednosti projekta	250.000,00 €	
Izvori finansiranja	Budžet Opštine	250.000,00 €

Projekat 4.1.3. Adaptacija ili izgradnja domova za društveni život u Brzavi, Pavinom Polju, Tomaševu, Bistrici, Dobrakovu, Čeoču, Koritima, Prijelozima, Ivanju, Laholu, Gubavču, R.Rijeci, Lješnici i Potkrajcima

Naziv projekta	Adaptacija ili izgradnja domova za društveni život u Brzavi, Pavinom Polju, Tomaševu, Bistrici, Dobrakovu, Čeoču, Koritima, Prijelozima, Ivanju, Laholu, Gubavču, R.Rijeci, Lješnici i Potkrajcima	
Opis projekta	Izgradnja zgrada od tvrdog materijala površine 130 m ² sa prostorijom za sastanke, za administrativne poslove u mjesnoj zajednici i sanitarnim čvorom	
Cilj projekta	Obezbedjenje uslova za održavanje skupova u zatvorenom prostoru prilikom javnih rasprava, tribina, glasanja, kulturnih i drugih manifestacija, održavanje sjednica organa mjesnih zajednica	
Vremenski okvir	2012-2016. god	
Nasioci projekta	Mjesne zajednice i Opština	
Korisnici projekta	Gradjani mjesnih zajednica	
Očekivani rezultati	Potpuno zadovoljenje potreba za okupljanjem u adekvatnim uslovima	
Indikatori	Broj održanih skupova i broj prisutnih na skupovima za 1 god	
Procijenjene vrijednosti projekta	280.000,00 €	
Izvori finansiranja	Budžet Opštine	280.000,00 €

Projekat 4.1.4. Izgradnja zgrade Ziks-a

Naziv projekta	Izgradnja zgrade Ziks-a	
Opis projekta	Izgradnja zgrade od čvrstog materijala od 300 m ² sa 20 prostorijama za pritvorena lica, 7 za osudjena lica i radionicom za zanimanja u toku izdržavanja kazni za 40 osudjenih lica	
Cilj projekta	Obezbedjenje uslova za izdržavanje kazni u skladu sa standardima EU	
Vremenski okvir	2016. god	
Nasioci projekta	Ministarstvo pravde	
Korisnici projekta	Pritvorena i osudjena lica (150)	
Očekivani rezultati	Izdržavanje kazni u skladu sa savremenim standardima	
Indikatori	Broj primjedaba zatvorenika u odnosu na prethodne uslove	
Procijenjene vrijednosti projekta	2.500.000,00 €	
Izvori finansiranja	Budžet Crne Gore	2.500.000,00 €

Mjera 4.2. Razvoj medjuopštinske saradnje u cilju realizacije regionalnih projekata

Međuopštinska saradnja je kontinuiran proces i bitan aspekt razvoja na svim nivoima i, u narednom periodu, realizovaće se kroz sljedeće aktivnosti:

- Formiranje zajedničkog preduzeća za upravljanje otpadom;
- Izradu i potpisivanje medjuopštinskog sporazuma o zaštiti rijeke Lima od zagađivanja;
- Potpisivanje sporazuma o zajedničkoj izgradnji i rekonstrukciji puteva koji povezuju susjedne opštine (Pljevlja, Sjenica i dr.);
- Potpisivanje sporazuma, sa susjednim opštinama, o zajedničkom korišćenju i eventualnoj zajedničkoj izgradnji obrazovnih, zdravstvenih i institucija socijalne zaštite;
- Izradu projekata od zajedničkog značaja, uz podršku II IPA komponente-prekogranična saradnja.

16

¹⁶ Za mjere 4.2. u okviru prioriteta 4 „Jačanje institucija i medjuopštinske saradnje“ nije bilo konkretnih projekata pa su njihovim opisom date smjernice za izradu tih projekata

4.3. Sistem za prikupljanje podataka

Naziv mjere
Naziv projekta
Vlasnik projekta
Korisnik projekta
Budžet projekta
Odluke o finansiranju
Objavljivanje tendera (datum)
Početak radova (datum)
Stvarni troškovi projekta
Opis završenih poslova
Opis nezavršenih poslova
Rezultat projekta izražen u broju opsluženih korisnika
Sledeći korak (opis)
Početak radova (datum)
Završetak radova (datum)

4.4. Monitoring izvještaj

Opis mjere
Finansijska implementacija
A-ukupan budžet
B-tekući troškovi
C % implementacija (B/A)
Komentar

Fizička implementacija
Učinak izražen u fizičkim jedinicama mjere
% realizacija ukupno planiranog učinka
% porast broja korisnika
Komentar

Procesna implementacija
Broj projekata sa započetim radovima
Broj projekata sa završenim radovima
Broj projekata sa donešenim odlukama o finansiranju
Komentar

Opšte mišljenje o mjerama implementacije

A n e k s

Strateški plan razvoja opštine Bijelo Polje za period 2012-2016., radna verzija

Tabela 1. Socio-ekonomski i demografski pokazatelji

Opština	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
Broj stanovnika	47.160	47.070	46.622	46.178	46.051
Sopstveni i ustupljeni budžetski prihodi per capita	73,4	98,1	70,4	68,7	62,9
Stopa nezaposlenosti (u %)	27,9	23,4	25,9	25,30	27,1
Prosječna zarada (u EUR)	277	353	383	392	386
Stopa obrazovanja stanovništva	7,1	7,1	7,1	7,1	7,1
Stopa pismenosti	93,7	93,7	93,7	93,7	93,7

Izvor: Monstat, Centralna banka CG, završni računi budžeta

Tabela 2. Broj stanovnika, po popisima i teritorijalna populaciona distribucija (2011/2003.)

	Broj stanovnika 2003.	Gustina naseljenosti 2003.	Broj stanovnika 2011.	Gustina naseljenosti 2011.	+ - % Promjena gustine naseljenosti 2011/2003
Opština	50.284	54	46.051	50	- 92,5
Grad	17.320	1.083	12.914	807	74,5
Lješnica	1.237	124	1.690	156	1258
Pavino Polje	2.457	14	1.775	10	71,4
Tomaševo	2.112	15	1.590	11	73,3
Grančerevo	454	13	650	11	73,3
Ravna Rijeka	2.089	24	1.665	19	79,2
Zaton	1.965	55	1.723	48	87,
Lozna	1.802	62	1.398	55	88,7
Godijevo	655	41	526	33	80,5
Goduša	477	30	359	22	73,3
Crhalj	465	77	400	67	87,0
Korita	908	9	843	9	100,0
Brzava	916	22	686	17	77,3
Ivanje	1.086	60	897	50	83,3
Nedakusi	2.288	381	2.212	352	92,4
Potkrajci	3.187	127	3.239	130	102,3
Kanje	1.599	44	1.333	37	84,1
Rasovo	4.205	136	6.756	218	160,3
Bistrica	2.820	36	2.584	33	91,6
Cerovo	255	26	177	12	46,2
Rakonje	791	79	3.530	353	446,8
Crna Gora	620.145	45	620.029	45	100

Tabela 3. Pregled kretanja stanovništva izmedju dva popisa i gustine naseljenosti po naseljima

Naziv naselja	Povrsina u km ²	Broj stanovnika		% 11/03	Broj stanovnika po 1 km ² 2011.	Stanovništvo u % po naseljima
		2003.	2011.			
Pavino Polje	181	2.457	1.775	72,2	9,8	
Tomaševo	141	2.112	1.590	75,3	11,3	
Ravna Rijeka	86	2.089	1.665	79,7	19,4	
Zaton	36	1.965	1.723	87,7	47,9	
Lozna	29	1.802	1.598	88,7	61,5	
Godijevo	16	655	526	80,3	32,9	
Crhalj	6	465	400	-	-	
Goduša	16	477	359	75,3	22,4	
Korita	99	908	843	92,8	8,5	
Ivanje	18	1.086	897	82,6	49,8	
Grančarevo	35	454	650	143,2	18,5	
Kanje	36	1.599	1.333	83,4	37,0	
Bistrica	78	2.820	2.567	91,0	32,9	
Brzava	41	916	686	74,9	16,7	
Cerovo	10	255	177	69,4	17,7	
Seoska naselja	832	20.060	16.789	83,7	20,2	35,9
Rasovo	31	5.084	6.422	126,3	207,2	
Rakonje, Medanovici, i Kruševo	10	791	3.530	446,2	353,0	
Nedakusi	6	2.288	2.212	96,7	368,7	
Potkrajci	25	3.187	3.239	101,6	129,6	
Lješnica	10	1.237	1.564	126,4	156,4	
Prigradska naselja	75	12.587	16.967	134,8	227,2	36,4
Gradska naselja	16	17.320	12.914	74,6	807,1	27,7
Opština	923	49.967	46.051	93,4	50,6	100,0

Tabela 4. Vitalni indeks za period 2006-2011.

Godina	Rođeni		Umrli		Prirodni priraštaj		Vitalni indeks	Vitalni indeksi Crna Gora
	Opština	CG	Opština	CG	Opština	CG		
2007.	641	7.834	458	5.979	183	1.855	1,40	1,31
2008.	722	8.258	438	5.708	284	2.550	1,65	1,45
2009.	712	8.642	505	5.862	207	2.780	1,41	1,47
2010.	702	7.418	581	5.633	121	1.785	1,21	1,23
2011.	554	7.073	456	5.757	98	1.316	1,25	1,25

Tabela 5. Broj učenika i škola u 2010/2011. godini po razredima u osnovnim školama

		Broj učenika		Broj škola		Broj učenika po školi
RAZRED	I razred		591	17		35
	II razred		561	17		33
	III razred		621	17		37
	IV razred		674	17		40
	V razred		643	17		38
	VI razred		597	17		35
	VII razred		610	17		36
	VIII razred		714	17		42
	IX razred		676	17		40
UKUPNO			5687	17		335

Tabela 6. Broj učenika i škola u školskoj 2010/2011. godini po razredima u srednjim školama

	Broj učenika		Broj škola		Broj učenika po školi
I razred	589		3		194
II razred	681		3		227
III razred	598		3		199
IV razred	439		3		146
UKUPNO	2.300		3		766

Tabela 7. Broj preduzeća po veličini

Opština	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
mikro	417	478	482	498	523
mala	141	162	126	130	136
srednja	5	6	7	8	9
velika	1	1	1	1	1

Tabela 8. Pregled zemljišta po kategoriji u 2011.

I NJIVE I BAŠTE	Površine (ha)	II VOĆNACI	Broj stabala	Površina (ha)
Pšenica	180,0			
Kukuruz	460,0	Smokve		
Ostalo	610,0	Pomorandže		
Žitarice, ukupno	1.250,0	Mandarine		
		Limuni		
Krompir, ukupno	2.200,0	Jabuke	14.000	647
		Kruške	2.600	40
Povrće, ukupno		Dunje		
		Kajsije		
Lucerka	503,0	Trešnje	21.000	40
Ostalo		Višnje	14.000	17
Pašnjak, ukupno		Breskve		
		Šljive	370.000	949
Dinje i lubenice		Bademi		
Kupus i kelj	380,0	Orasi	8.000	148
Zelena salata	140,0	VOĆNACI	579.000	1841
Paradajz	70,0	UKUPNO		
Ostalo	22,0			
Povrće, ukupno	612,0			
Ugar				
Zelenilo				
Površina sa cvijećem				
Neobrađivane njive i bašte				
NJIVE I BAŠTE, UKUPNO	465,5			

-nastavak

III OSTALA POLJOPRIVREDNA POVRŠINA	Broj stabala	Površina /ha
MASLINJACI		
VINOGRADI	717	0,3
LIVADE		13.593
PAŠNJACI		16.388
OSTALA POLJOPRIVREDNA POVRŠINA, UKUPNO		-
POLJOPRIVREDNA POVRŠINA		36.387
IV NE POLJOPRIVREDNA POVRŠINA		56.013
UKUPNA POVRŠINA (I+II+III+IV)		92.400

Tabela 8.1. Struktura poljoprivrednog zemljišta porodičnih gazdinstava (ha)

Namjena zemljišta 1	Bijelo Polje 2	Crna Gora 3	Indeks 4(2:3/100)
Ukupno raspoloživo poljoprivredno zemljište	36.387,3	294.400,7	12,4
a) Korišćeno	29.011,2	212.724,4	13,6
- bašte	367,1	2.412,8	15,2
-oranice	493,5	3.656,4	13,5
-voćnaci	245,8	1.393,6	17,6
-vinogradi		340,4	-
-rasadnici	134,1	561,8	23,9
-livade i pasnjaci	27.770,7	204.359,4	13,6
b) nekorišćeno	7.376,1	81.676,3	9,0

Tabela 8.2. Struktura stočnog fonda (broj grla)

Vrsta stočnog fonda 1	Bijelo Polje 2	Crna Gora 3	Indeks 4(2:3/100)
Goveda	13.666	78.633	17,4
Ovce	32.061	226.752	14,1
Koze	2.148	35.001	6,1
Svinje	4.850	41.118	11,8
Živina	41.060	411.086	10,0
Košnice	3.806	49.772	7,6
Konji	609	3.822	15,9

Tabela 9. Proizvodnja po godinama i asortimanu

Proizvodnja voća i povrća Proizvodi	Jed. mj.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	11/07 index
Marmelada i džemovi	t	148	168	126	119	150	101,3
Sirupi	t	212	174	155	160	180	84,9
Ratluci	t	18	90	34	73	84	466,7
Rakija	t	-	-	-	1,5	1	-
Sirće	t	4	5	10	23	50	1250,0
Preradjevine od povrća	t	62	270	255	325	310	500,00
Šampinjoni	t	-	17	55	77	120	-
Heljdojno brašno	t	3	5	4	5	5	166,7
Mineralna voda	2,0 l	2015.704	1965.215	1895.294	1771.735	227.730	11,3
	1,5 l	1202.011	844.598	646.469	587.168	1453.236	120,9
	1,0 l	102.949	73.568	46.416	6.396	-	-
	0,5 l	681.408	704.636	651.975	661.131	532.424	78,1
	0.25 l	1220.863	949.484	950.522	1253.394	1202.660	544,5
	0.75 l	102.949	73.568	10.968	36.974	67.750	65,8
Suva kobasica	t	158,7	226,8	246,6	324,5	390	246,8
Barena kobasica	t	193,3	276,2	297,0	390,9	470	243,0
Suvomesnati proizvodi	t	252,2	315,3	339,0	446,0	535	212,3
Mesne konzerve	kom			1153266	2232524	1814267	157,3
Sveže meso	t		4201	4146	4880	5404	128,6
Makarone	t	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	100,00
Čamovi trupci	m3	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	100,00
Čamova rezena gradja	m3	7 387	5 935	7 918	5 500	2 859	28,6
Drvo za ogrev	m3	5 000	3 000	3 000	3 000	3 000	60,0
Štampani materijal	kom	568	592	541	553	650	114,4

Tabela 10a. Biljna proizvodnja u 2011.godini

Redni broj	Naziv proizvoda	t	e/kg	Vrijednost proizvodnje u eurima
1.	Kukuruz	3.220	0.25	805.000
2.	Ječam	1.129	0.18	203.220
3.	Ovas	150	0.18	27.000
4.	Heljda	195	2.50	487.500
5.	Pšenica	8.10	0.12	97.200
6.	Krompir	59.400	0.30	17 820.000
7.	Mrkva	75	0.80	60.000
8.	Luk crni	855	0.60	513.000
9.	Luk bijela	150	0.80	120.000
10.	Pasulj	45.5	1.50	68.250
11.	Grašak	108	1.50	162.000
12.	Kupus i kelj	19.000	0.30	5 700.000
13.	Paradajz	840	0.80	672.000
14.	Paprika	1800	1.20	2 160.000
15.	Krastavac	500	0.50	250.000
16.	Bundeva	440	0.20	88.000
17.	Djetelina	835	0.15	125.250
18.	Lucerka	4.620	0.15	693.000
19.	Mješavina trava	3.660	0.10	366.000
20.	Grahovica	50	0.15	7.500
21.	Mješavina mahuna i žita	45 3.200	0.11 0.11	4950 352.000
22.	Silažni kukuruz	3.200	0.40	1 280.000
23.	Stočna repa	1.800	0.50	900.000
24.	Raž	440	0.18	79.200
Ukupno:				33 041.070

Tabela 10b. Voćarska proizvodnja u 2011. godini

Redni broj		t	e/kg	Vrijednost proizvodnje u eurima
1.	Jabuke	980	0.50	490.000
2.	Kruške	78	0.60	46.800
3.	Šljive	1.110	0.25	277.500
4.	Trešnje	168	1.50	252.000
5.	Višnje	98	1.50	147.000
6.	Orasi	40	0.80	32.000
7.	Maline	600	0.80	480.000
Ukupno				1 245.300

Tabela 10c. Pčelarska proizvodnja u 2011. godini

Redni broj		t	e/kg	Vrijednost proizvodnje u eurima
1.	Med	30	8.00	240.000

Tabela 10d. Stočarska proizvodnja u 2011. godini

Redni broj		t	e/kg	Vrijednost proizvodnje u eurima
1.	Mlijeko-kravlje	38 960.000 l	0.40	15 584.000
2.	Junad	956 t	2.50	2 390.000
3.	Jagnjeće meso	893 t	1.80	1 607.400
4.	Mlijeko-ovčije	2 012.544 lit	0.40	805.017
5.	Vuna	32 t	3.00	96.000
6.	Kozije mlijeko	3 668 lit	0.50	183.400
7.	Teleće meso	69 t	1.80	124.200
8.	Jaja	18.615.000 kom	0.15	2 792.250
9.	Pileće meso	504 t	1.80	907.200
Ukupno				24.489.467

$$a + b + c + d = 59.015.837$$

Tabela 11. Struktura uvoza i izvoza

Uvoznici	Uvoz		Izvoz	
	Vrijednost u €	%	Vrijednost u €	%
1. "Mesopromet"	18.422.718	48,6	925.572	70,5
2. "Put-Gros"	6.614.804	17,5		
3. "Bravera"	1.936.037	5,2		
4. "Mikromont"	1.890.847	5,0		
5. "Peštan-Komerc"	1.868.267	4,9		
6. "Imperijal"	1.673.930	4,4		
7. "Solaris"	1.650.859	4,4	30.967	2,4
8. „Smoki-Promet“	1.000.260	2,6		
9. Mineralna voda „Rada“	348.825	0,9		
10. „Mušović“	341.953	0,9		
11. AD „Meduza“	313.280	0,8	251.999	19,2
12. "Bijelo Polje"	307.607	0,8		
13. "Merkator"	261.372	0,7		
14. "Mikro"	203.955	0,5		
15. „Inžinjering – promet“	212.657	0,6		
16. "Negro"	152.698	0,4		
17. „Gradišta komerc“	146.810	0,4		
18. "Drvex"	116.635	0,3		
19. "Vijak i sin"	114.686	0,3		
20. "Veritas"	89.267	0,2		
21. "Vitafor"	89.267	0,2		
22. "Helas-trade"	45.054	0,1		
23. "Folipak"	35.914	0,1		
24. "Unipred"	34.989	0,1		
25. "Lu-Monte"	20.761	0,1		
26. "Hafel-komerc"	11.297	0,03		
27. „Gradnja“	11.272	0,03		
28. ŠIK"Lim"			103.591	7,9
29. Agencija „Rams“			76.857	
Svega	37.916.018	100	1.312.985	100

Tabela 12. Značajnija ulaganja u infrastrukturu, u periodu 2007/2011.

a) Objekti nacionalnog značaja	Iznos u eurima
Izgradnja zaobilaznice B.Polja	27.000.000
Djelimična rekonstrukcija mosta na Ribarevinama	508.660
Rekonstrukcija željezničke infrastrukture u dijelu na području Opštine	7.841.196
Izgradnja carinskog punkta u Dobrakovu	2.823.508
b) Objekti regionalnog značaja	
Rekonstrukcija puta Slijepač Most –Pavino Polje	8.016.217
Dom starih	3.210.731
Put za Bjelasicu	248.720
c) Objekti lokalnog značaja	
Proboj i pročišćavanje puteva	902.857
Nasipanje puteva 224,5 km	1.249.073
Asfaltiranje puteva 43,3 km	2.540.019
Propusti, potporni zidovi, sanacija klizišta	698.050.00
Rekonstrukcija ulica	1.596.368.00
Vodovodi	613.590.00
Kanalizacije	118.058.00
Regulacije	414.351.00
Rasvjeta	83.878.00
Školski objekti i oprema	1.571.081.00
Zdravstveni objekti i oprema	4.558.606.04
Sportski objekti	104.200.00
Stambeni objekti za socijalne slučajeve	181.093.00
Administrativni objekti	113.307.00
Investiciono-tehnička dokumentacija	272.188.00
Ostalo	709.860.00
Svega	65.375.610.35

Strateški plan razvoja opštine Bijelo Polje za period 2012-2016., radna verzija

Tabela 13. Budžetski prihodi 2007-2011. g.

– u eurima

Br.		2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
I	Sopstveni prihodi	2.959.299	3.943.579	3.283.295	2.649.429	2.129.660
	-prirez	398.283	567.805	480.180	456.739	448.842
	-porez na nepokretnost	281.127	349.073	37.8403	360.608	416.100
	-porez na potrošnju	12.199	18.286	23.967	19.839	-
	-porez od igara na sreću	10.736	19.856	14.509	15.253	-
	-porez na firmu	104.720	170.399	251.622	257.564	-
	-boravišna taksa	175	496	1274	321	5.950
	-lokalne administrativne takse	59.180	70.151	56.174	50.343	51.640
	-lokalne komunalne takse	663.597	837.785	56.668	26.406	34.152
	-nak.za kor. grad. zemljišta	406.970	596.955	505.866	654.219	455.411
	-naknada za lokalni put	455.719	444.872	356.466	305.148	114.074
	-naknada za uređenje gr.zem.	172.257	349.643	220.505	233.711	341.496
	od kazni	2.099	5.899	14.265	12.349	8.645
	od organa uprave	402.973	455.991	254.204	256.929	253.950
	od reg.vozila		76.224	669.192	-	-
II	Zajednički prihodi	518.711	676.321	542.521	526.879	766.999
	-porez na dohod. fiz.lica	324.780	425.859	362.138	306.212	405.672
	-porez na promet nepok.	154.437	195.499	70.038	77.126	147.131
	-naknada od koncesija	39.494	54.963	110.345	143.541	214.196
III	Prihodi od prodate imovine					1.132.106
IV	Ostali primici	160.645	159.136	7.016	127.823	132.798
V	Prenesena sredstva	65.490	113.931	31.041	10.298	392.900
VI	Dotacije	1.844.130	4.000.125	3.358.283	3.554.513	454.836
	-legalizacione	1.844.130	4.000.125	3.294.333	3.554.513	-
	-uslovne			63.950		
VII	Donacije					
	-za razvoj poljop.i elem.nepog.	70.216	183.500	3.145.000	452.941	-
VIII	Kredit	513.867	1.216.187	2.915.117	1.989.259	522.599
	Svega	6.143.123	10.312.638	13.282.277	9.311.142	9 617.840

Strateški plan razvoja opštine Bijelo Polje za period 2012-2016., radna verzija

Tabela 14. Kapitalni izdaci

u eurima

Namjena budžetskih sredstava	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	Σ
Razvoj poljoprivrede	147.241	294.535	284.217	200.745	133.941	1.060.679
Komunalna infrastruktura	1.252.319	3.820.335	4.896.267	3.132.561	1.364.744	14.466.226
Vanbudž.izdac. iz državnih izvora	1.850.000	8.500.000	9.500.000	7.373.000	18.939.249	46.162.249
Za opremu objekata	160.514	170.623	120.174	159.830	156.932	768.073
Oprema jav.pred.	19.977	29.387	14.705	3.180	3.426	70.765
Urbanistički planovi	35.467	48.347	81.155	68.954	11.734	245.657
Stambeni fond	4.818	44.389	39.931	43.863	30.160	163.161
Javna rasveta	135.000	201.145	84.273			420.418
Javne površine	244.811	324.400	378.621		9.788	957.832
Svega	3.850.147	13.433.161	15.399.343	10.982.133	20.649.974	64.314.758

Tabela 15. Kapitalni budžet

u mil.€

	2007	2008	2009	2010	2011
Crna Gora	33,9	67,4	217,2	120,9	81,2
Opština B. Polje	2,7	13,4	15,4	17,1	9,2
Kapitalni iznos Opštine u odnosu na C.Goru	7,8%	19,9%	7,1%	14,2%	11,3%

Tabela 16. Ukupni budžet

u mil.€

	2007	2008	2009	2010	2011
Crna Gora	776,0	1.424	1.485	1.439	1.401
Opština B. Polje	6,1	10,3	13,3	9,3	9,0
Ukupni budžet Opštine u odnosu na C.Goru	0,8%	0,7%	0,9%	0,6%	0,6%

Izvori podataka:

- Djelimični izvještaji iz popisa 2011. godine
- Statistički godišnjaci,
- Mjesečni statistički pregledi,
- Odgovori preduzeća i ustanova na zahtjeve za dostavu podataka,
- Registar preduzeća (Centralni registar Privrednog suda, registar Uprave javnih prihoda Crne Gore i registri kod Sekretarijata za preduzetništvo i ekonomski razvoj),
- Završni računi budžeta Opštine (Sekretarijat za finansije),
- Izvještaji o realizaciji javnih radova (Direkcija za izgradnju i investicije),
- Službena evidencija MUP-a o registrovanim vozilima,
- Procjena na osnovu realnih sagledavanja i logičnih konstrukcija,
- Analiza uvoza i izvoza (Privredna komora Crne Gore),
- Lokalni plan akcije za podizanje rodne ravnopravnosti 2011-2012.,
- Investicioni plan vodosnabdijevanja i kanalizacionog sistema Bijelog Polja od 2012-2016. godine

**Izvještaj
o rezultatima Javne rasprave o Nacrtu Strateškog plana
Opštine Bijelo Polje 2012-2016. godine**

Nacrt Strateškog plana Opštine Bijelo Polje 2012-2016. godina dat je na javnu raspravu 20 dana do 10.06.2012. godine, preko web site Opštine, sredstava javnog informisanja a obavještenje o stavljanju na javnu raspravu istaknuto je na oglasnoj tabli Opštine i dostavljeno odborničkim klubovima i političkim partijama.

Održana su u tom vremenu 2 sastanka sa predsjednicima mjesnih zajednica na kojima su od 38 bili prisutni 25, a ostali su ostvarili neposredni kontakt sa obradivačem Plana i koordinatorom Konsultantske grupe. Pored propisnih priloga Plana sačinjen je i pregled plana projekata po mjesnim zajednicama pa je tim dopunskim materijalom bila izazvana velika zainteresovanost na čitavom području Opštine te su sastanci Savjeta mjesnih zajednica održavani između 2 sastanka predsjednika Savjeta mjesnih zajednica.

Iz skoro svih mjesnih zajednica dostavljene su primjedbe i subestije koje su razmatrane od strane obradivača plana i predsjednika Konsultativne grupe. Dana 06.06.2012. godine u velikoj Sali SO-e održana je po programu javne rasprave centralna javna rasprava na kojoj su mogli biti prisutni svi zainteresovani.

Rasprava je otpočela u 14 h a završena u 16:30h o kojoj je vodjen zapisnik koji će biti priložen uz Prijedlog plana.

Osnovna karakteristika javne rasprave je bila da su se uglavnom prijedlagale dopune broja projekata pored onih koje su bile sadržane u Nacrtu plana, a bilo je onih prijedloga koji nijesu bili predmet javne rasprave.

I pored upozorenja koje je dao evaluator na Nacrt plana da je dosta ambiciozan ali ne i neostvarljiv pristupilo se davanju novih prijedloga projekata koje nije sadržavao Nacrt ovog dokumenta.

Stoga je obradivač u zajednici sa konsultantskom grupom morao naći mjeru u okviru datih prijedloga kako Prijedlog plana nebi izašao iz okvira realnosti a obzirom da je i sam Nacrt bio ocijenjen kao ambiciozan prihvaćeni prijedlozi sa javne rasprave u finansijski okvir iz Nacrta plana sa 100.696.000 € na 107.993.000 € tj. za 7.297.000 € odnosno za 7,2 % su dali još izraženiji karakter ambicioznosti.

Karakteristično je da je od svih mjesnih zajednica uzet u obzir veći dio prijedloga prilikom koncipiranja Prijedloga plana.

U nastavku daje se izvještaj o prijedlozima projekata koji su uzeti u obzir kao i onim koji su usled potrebe za održavanjem kolike tolike raalnosti dokumenta bili izostavljeni.

Projekti koji su uzeti u obzir prilikom koncipiranja prijedloga Plana sadržani su u samom dokumentu koji se prijedlaže za usvajanje od strane Skupštine Opštine i za saglasnost Ministarstva ekonomije. To su:

Mjera 1.1.

-Sanacija školskog objekta u Selima (MZ Čeoče)

-Sanacija školskog objekta u Vrhcu (MZ Bistrica)

Mjera 1.3.

- Dogradnja zavičajnog muzeja i za galeriju
- Uredjenje spomen česme Čamila Sijarića (MZ Godijevo)
- Izgradnja sportskih terena u Rakonjama, Kičavi, Nedakusima, trim staze na Bogazu (MZ Rasovo), hipodroma (MZ Bistrica), proširenje dječjeg mobiliara u gradskom parku

Mjera 1.4.

- Izgradnja kapele u Donjem Rasovu i galsahane u Tulevcima (MZ Rasovo), Potkrajcima i Pašića Polju (MZ Lozna)
- Opremanje kotlarnice i instaliranje grijanja u stambenim zgradama i školskim objektima u Rasadniku

Mjera 1.5.

- Asvaltiranje puta Sipanje-Negobratina (5km) (MZ Korita)
- Asvaltiranje puta Bistrica-Mojstir
- Asvaltiranje puta Pavino Polje-Kičava (5 km) (MZ Grab i Kičava)
- Asvaltiranje puta Donje Selo-Strojtanički Most (3 km) MZ Potkrajci
- Popravka asvalta na putu Tomaševo-Potrak (još za 1 km)
- Popravka asvalta na putu Gubavač-Bistrica (3 km)
- Asvaltiranje puta Djapanov Grob-Okladi-Modri Do (2 km) (MZ Čeoče)
- Asvaltiranje puta Kovren-Gorice još 1,4 km
- Asvaltiranje puta kuća R.Kijameta-Djumbalaz (1,8 km)
- Asvaltiranje puta Ramice-Zebići (2 km) MZ Kanje
- Asvaltiranje puta Sušica-Mramor (1,5 km) MZ Korita
- Asvaltiranje puta Džamija-Ličine (1,5 km) MZ Korita
- Asvaltiranje puta Ljutovina-Vlah (jos 0,5 km) MZ Rasovo
- Asvaltiranje puta Previna-Ćafe (1,5 km)
- Asvaltiranje puta Džamija-Bećirovići (1,350 km)
- Popravka puta od mosta do groblja u Brzavi (1,1 km)
- Asvaltiranje puta Preslice-Ćučiće (još 1,2 km) MZ Godijevo
- Asvaltiranje puta Šćepanica-Kaševari (1km) MZ Zaton
- Asvaltiranje puta Osoje-Dobro Brdo-Uglovi-Vrtijeljka MZ Kukulje
- Asvaltiranje puta u Žiljku, Dolcu, Kutnjištu i centru Bistrice (1 km)
- Asvaltiranje puta do Brijega u Prijelozima (0,8 km)
- Asvaltiranje puta Kovren-Vergaševići (0,7 km)
- Asvaltiranje puta Grebenac-Krivi Do-Zaugline (0,550 m)
- Asvaltiranje puta Mahala-Žuber (još 0,5 km)
- Asvaltiranje puta Presečenik-Pećarska (0,5 km)
- Asvaltiranje puta Škola -Crhaljsko brdo (0,5 km)
- Asvaltiranje puta Stadion-Hojkovac (0,4 km)
- Asvaltiranje puta Jelah-Pašića Voda (0,4 km)
- Asvaltiranje puta Bećirovići-Ploče (0,3 km)
- Rekonstrukcija puta Džamija-Bogaz-Boljanina (2 km)
- Asvaltiranje bočnih ulica u Rasovu (2 km)
- Popravka asvalta na putu Ribnik-Pripčiće (0,300 km)
- Rekonstrukcija puta kroz Nedakusi (još 0,250 km)
- Rekonstrukcija ulice Radomira Medojevića (0,150 km)
- Asvaltiranje 2 ulice u Ćukovcu (0,250 km)

-Nastavak asvaltiranja Lješničke ulice do Kisjele vode u Lješnici (0,600 km) i izgradnja trotoara od Autobuske stanice do Kisjele Vode u Lješnici
Mjera 1.6.

-Izgradnja javne rasvete uz zaobilaznicu (5 km)

-Izgradnja javne rasvjete uz Obrov (0,8km)

-Izgradnja javne rasvjete uz put u Nedakusima (1 km)

-Izgradnja javne rasvjete od autobuske stanice u Čukovcu do Kisjele vode u Lješnici (1,5 Km)

-Izgradnja stubne trafostanice 10/4 kv, 250 kva u Baricama (MZ Galica)

-Izgradnja 2 stubne trafostanice 10/4, 250 kva Borovac i Boljanina (MZ Rasovo)

-Izgradnja stubne trafostanice 10/4 kv, 250 kva za Zminac (MZ Rasovo)

Mjera 1.7.

-Završetak rekonstrukcije vodovoda Radičko i Sefersko vrelo (MZ Korita)

-Izgradnja vodovoda u Kičavi

-Izgradnja sekundarne vodovodne mreže u Potrku

-Izgradnja sekundarne vodovodne mreže u Nekakusima

Mjera 3.3.

-Regulacije Kičavnice (0,150 km) MZ Kičava

-Regulacija potoka od Braunovića do Vujisića u Lješnici

Mjera 4.4.

Izgradnja kongresne sale

Predlozi sa javne rasprave koji nijesu ušli u sadržaj ovog Prijedloga a njih je manje od onih koji su upotpunili sadržaj iz Nacrta plana, su sledeći:

Prijedlozi Mjesne zajednice Kovren :

- Asvaltiranje puta Bliškovo-Manstir km?

Prijedlozi Mjesne zajednice Grab-Kičava:

- Asvaltiranje puta Pavino Polje-Biov grob 7 km.
- Asvaltiranje puta Pavino Polje-Biokovac-Grabsko brdo 6 km

Prijedlozi mjesne zajednice Tomaševo :

- Asvaltiranje puta Pape-Djapanov grob 1,5 km
- Asvaltiranje puta Topušковиći-Poznanovići
- Asvaltiranje puta Muslići Selakovići km
- Asvaltiranje puta Pavlovića most-Plavče brdo
- Asvaltiranje puta Čokrlije-Radojevići

Prijedlozi Mjesne zajednice Korita:

- Asvaltiranje puta Mramor-Škola „Milomir Djalović“ 4 km
- Mramor-Staro Selo 2 km
- Mramor-Moravac 6 km

Prijedlozi Mjesne zajednice Zaton:

- Izgradnja pješačke staze Osnovna škola „Braća Ribar“-Sakate 2 km
- Regulacija Lima u dužini 3,7 km

Prijedlozi Mjesne zajednice Čeoče:

- Asvaltiranje puta Beganov grob-Podlisa-Prijeganovac 1,7 km
- Asvaltiranje puta Grančarevo-Grubješići 1,5 km

Prijedlozi Mjesne zajednice Bistrica:

- Asvaltiranje puta Boturiće-Vlah-Boljanina-Rasovo ?
- Rekonstrukcija mosta u Loznoj Luci

Prijedlozi Mjesne zajednice Nedakusi:

- Uredjenje prostora na kisjelim vodama

Prijedlozi Mjesne zajednice Potkrajci:

- Kupovina zemljišta za izgradnju doma za društveni život u MZ

Predlozi Mjesne zajednice Prijelozci:

- Asvaltiranje puta Latinsko groblje-Hanići 1 km
- Asvaltiranje puta Latinsko groblje-Čovići 1 km
- Asvaltiranje puta M.Gaj-Medoševine 1 km

Prijedlozi Mjesne zajednice Nikoljac:

- Izgradnju dječjeg vrtića u Nikoljcu
- Obezbjedjenje prostora za ambulantu

Prijedlozi Mjesne zajednice Lješnica:

- Izgradnja javne rasvjete od izvora Mrdavac do kuće Radoševića
- Nastavak radova na asfaltiranju sporednog puta od Avdića do Kaljevića 400m

Prijedlozi Mjesne zajednice Rakonje:

- Izgradnja dječjeg vrtića u Rakonjama

Prijedlozi Mjesne zajednice Kukulje:

- Asvaltiranje puta Uglovi-Orašje-Sjenokos (700)
- Asvaltiranje puta od kuća Hlilovića-Kanalića i Drpljana (300m)
- Asvaltiranje puta u Dubravama

Prijedlozi Mjesnih zajednica za rekonstrukciju niskonaponske električne mreže su bili suvišni jer je Elektrodistribucija Bijelo Polje u okviru mjere 1.6. Izgradnja i rekonstrukcija električne mreže i rasvete, pod brojevima projekata 3,23i 24 dala zbirne podatke za rekonstrukciju niskonaponske mreže za seosko, prigradsko i gradsko područje.

Značajan udio u Javnoj raspravi predstavljaju prihvaćene primjedbe, sugestije i prijedlozi Predsjednika Opštine Aleksandra Žurića:

1. Da se u Analizi postojećeg stanja u nabranju školskih intucija predškolskog obrazovanja, gdje su objekti (9) poistovječeni sa ustanovama, izvrši ispravka jer postoji jedna ustanova koja predškolsko vaspitanje i obrazovanje obavlja u 9 objekata;
2. Da se u Analizi postojećeg stanja kao prirodni resurs za razvoj turizma obuhvate Djalovića i Novakovića pećina;
3. Da se u Analizi postojećeg stanja u nabranju sportskih klubova obuhvate još 4 teniska kluba („Elit“, „King“, „Viner“, „Retern“) koja trenutno postoje na području Opštine;
4. Da se u Analizi postojećeg stanja životne sredine, odnosno upravljnja otpadom briše konstatacija da će se izmjenama Master plana predvidjeti izgradnja samo 3 regionalne deponije čvrstog otpada;
5. Da se u Analizi postojećeg stanja organizaciona šema Lokalne uprave izmijeni tako što će Potpredsjednici, predstavljeni kao posebni ograni, pripasti kabinetu Predsjednika a uslužni servis građana brisati jer ima karakter javnog rada na određeno vrijeme. Broj izvršilaca u kabinetu Predsjednika da se usaglasi sa stanjem krajem godine po organizacionoj šemi Lokalne uprave i sistematizaciji službe Predsjednika Opštine usvojenoj sa 9 izvršilaca;

6. Da se vizija razvoja Opštine definiše u budućem a ne u sadašnjem vremenu;
 7. Da se u okviru mjere 1.3. Poboljšanje uslova za razvoj kulturne i sportske djelatnosti, obuhvati projekat „Izgradnja objekta Centra za kulturu za čitaonicu, biblioteku i galeriju predračunske vrijednosti 1 mil.€;
 8. Da se u okviru mjere 1.4. predvidi uredjenje 5 plaža na Limu predračunske vrijednosti 50.000,00€;
 9. Da se u okviru mjere 1.5. obuhvati projekat Izgradnja podvožnjaka u Sutivanu, predračunske vrijednosti 200.000,00 €;
 10. Da se u okviru prioriteta 2 Razvoj prioritetnih privrednih djelatnosti izmijeni redosled strateških privrednih djelatnosti tako što će mjera 2.2. Razvoj turizma postati mjera 2.3. a mjera 2.6. Razvoj preduzetništva u ostalim privrednim sektorima postati mjera 2.2. pod nazivom Razvoj malih i srednjih preduzeća. U tom slučaju mjera 2.3. postaje mjera 2.4., mjera 2.4. postaje mjera 2.5. a mjera 2.5. postaje mjera 2.6.;
 11. Da se u okviru mjere 2.4. Razvoj i bolje korišćenje energetske potencijala obuhvati projekat „Izgradnja 3 mini hidroelektrane“ od kojih 2 na rijeci Bistrici (A i B) ukupne jačine 17 MW i jedna na rijeci Liještanci („Vrelo“) jačine 5 MW a sveukupne predračunske vrijednosti 29mil.€. Obzirom da će i Opština biti kao partner u ovoj investiciji a nakon 30 godina koncesije postati i vlasnik ovih objekata, ova investicija ima karakter privatno javnog partnerstva;
 12. Da se procijenjene vrijednosti određenih projekata povećaju radi realnijeg prikazivanja vrijednosti ulaganja i to:
 - Rekonstrukcija gradskog trga sa 6 mil.€ na 10 mil.€,
 - Izgradnja kolektora i postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda sa 7,1mil.€ na 12 mil.€,
 - Izgradnja azila za pse lualice sa 150 hiljada € na 300 hiljada €,
 - Da se u okviru mjere 4.1. aktivnosti usmjerene na povećanje efikasnosti organa Lokalne samouprave predvidi i organizacija mjesnih centara.
- Od prijedloga pojedinaca nijesu ušli u prijedlog plana sledeći projekti:
Prijedlozi Zdravka Janjuševića:
- Izgradnja dječjeg vrtića u Rakonjama
 - Izgradnja javne rasvete Nedakusi-Gornje luševice (800 m)
 - Izgradnja vodovoda sa izvora Juriško vrelo (7km)
 - Izgradnja rasvjete od kuće Peković Zorana prema Hamovini
 - Izgradnja rasvjete od izvora Mrdavac do kuće Radoševića
 - Asvaltiranje puta Nedakusi-Džafića Brdo
 - Asvaltiranje puta Djapanov Grob-Tomaševo (12 km)
- Prijedlozi odbornika Mersudina Medjedovića:
- Asvaltiranje puta Pobretići-Visijana-Vlah-Boljanina-Rasovo
 - Privodjenje namjeni cjelokupnog nedovršenog objekata opšte Bolnice
 - Izgradnja zgrade Osnovne škole na lokaciji bivše stočne pijace u Lješnici
 - Odlaganje usvajanja Strateškog plana Opštine Bijelo Polje 2012-2016. godine za neko jesenje zasijedanje

Prijedlozi odbornika Dlakić Senada:

- Izgradnja džamije u Pruškoj

Prijedlozi koji su se odnosili na nasipanje puteva, izradu potpornih zidova, uredjenje javnih površina, izgradnju vjerskih objekata, , ogradjivanje groblja i sl. što nema strateški karakter projekta već na tekućeg održavanja i zadovoljavanje tekućih životnih potreba.

Prijedlozi za asfaltiranje nekih puteva kojima se skraćuju relacije u odnosu na druge paralelne puteve nijesu našli mjesta u ovom Prijedlogu plana bez obzira što bi u nekim povoljnijim ekonomskim prilikama i oni zavredjivali pažnju.

Prijedlozi koji su dati za asfaltiranje puteva se dužom relacijom kao i opremanje krupnih objekata kao na primjer zgrade Bolnice a nemaju značajniju aktuelnost u postojećoj ekonomskoj situaciji i u konkurenciji sa životnijim potrebama, takodje ovim predlogom nijesu podržani.

Dok se na jednoj strani započinje izgradnja nove školske zgrade u Pruškoj za koju postoji projekat; dok se na jednoj strani vrše prepreme za izgradnju dva objekta za dječje vrtiće i jaslice dok se na jednoj strani oprema interno odjeljenje u okviru novog – starog objekta već u ovoj godini razmišljati o izgradnji još 2 dječja vrtića u prigradskim, povezanim naseljima bio bi priličan luksuz u ovakvoj situaciji.

Nepriznavanje značaja nekih kapitalnih objekata kada se oni nabrajaju kao objekti koji se nalaze na područjima nekih Mjesnih zajednica za te Mjesne zajednice je najblaže rečeno nekorektno.

I tekako se Lokalna uprava zalagala kod nadležnih institucija za izgradnju tih objekata u interesu građana dotičnih mjesta pa se nemože reći da su u tom slučaju u pitanju bili neki posebni državni, opštinski ili neki drugi interesi (zaobilaznica, put Slijepač Most-Kovren i sl.)

- Prijedlozi za asfaltiranje nekih putava sa kraćim relacijama i koji ne Povezuju značajniji broj domaćinstava nijesu podržani ovim predlogom ne zato što bi i tako mali investicioni zahvati bili neko značajnije opterećenje za izvore finansiranja već zato što bi takva podrška izazvala lavinu drugih sličnih pa možda i značajnijih prijedloga od kojih su se druge Mjesne zajednice svjesno ustručavale shvatajući realnost u sadašnjoj i još u doglednije vrijeme nepovoljnoj ekonomskoj situaciji.

Neki korisni prijedlozi projekata kao što je naprimjer uredjenje reona kisjelih voda, korištenje solarne energije, izgradnja minifabrika za preradu, podizanje ribnjaka, minifarmi plantaža malina i povrtarskih kultrura, nabavka poljoprivredne mehanizacije, spada u domen privatnih inicijativa a za to su samim Prijedlogom Strateškog plana predvidjene mjere za poboljšanje i dalje stvaranje poslovnog ambijenta za razvoj prioriternih privrednih djelatnosti.

Prijedlog odbornika Mersudina Medjedovića da se odloži rasprava o Prijedlogu plana za neko jesenje zasijedanje Skupštine Opštine nema razloga da bude prihvaćen jer je blagovremeno donesen Plan mnogo aktuelniji i korisniji. Tada bi mogli govoriti o jednoj već protekloj godini planskog perioda a ustvari i sada se može govoriti o zakašnjenju usvajanja ovog važnog dokumenta.

Crna Gora

OPŠTINA BIJELO POLJE

- PREDSJEDNIK-

84000 Bijelo Polje, ul. Slobode bb tel/fax 38250432-630

Br. 01- 344 / 11

Bijelo Polje, 20.09.2011. godine

Na osnovu člana 57. stav 1. tačka 11. Zakona o lokalnoj samoupravi (Sl.list RCG br.42/03, 28/04, 13/06 i CG br. 88/09 i 3/10.), člana 8 i 26. Zakona o regionalnom razvoju (Sl.list CG br. 20/11 i 26/11) i člana 63. stav 6. Statuta opštine Bijelo Polje, Predsjednik Opštine Bijelo Polje Aleksandar Žurić donosi:

RJEŠENJE

o formiranju Konsultantske grupe za izradu Prijedloga strateškog plana razvoja opštine Bijelo Polje za period 2012-2016. god.

čl.1

Ovim rješenjem se formira Konsultantska grupa za izradu i praćenje implementacije Strateškog plana razvoja opštine Bijelo Polje za period 2012-2016.god.

čl.2.

U Konsultantsku grupu iz člana 1.ovog rješenja imenuju se :

1. Kujović Abaz, potpredsjednik Opštine za ekonomska pitanja-koordinator,
2. Bojadžić Tufik, potpredsjednik Opštine za društvena pitanja-zamjenik koordinatora,
3. Dr. Milivoje Radović, profesor Ekonomskog fakulteta - Univerziteta Crne Gore i savjetnik Predsjednika Opštine za ekonomska pitanja,
4. Dr. Miodrag Jovančević, dekan i profesor Poljoprivrednog fakulteta u Bijelom Polju,
5. Polumenta Fazila, savjetnik za poljoprivredu u Opštini Bijelo Polje,
6. Obradović Violeta, direktor Turističke organizacije u B.Polju,
7. Ramović Musa, direktor turističke agencije „Rams“ u B.Polju,
8. Franca Hilmija, direktor DOO „Mesopromet“ -B.Polje,
9. Vujičić Jezdimir, direktor DOO „Meduza“ -B.Polje,
10. Vojinović Miloš, predsjednik Odbora direktora ŠIK „Lim“ -B.Polje,
11. Ramović Hasan, direktor DOO „Put-Gros“ u B.Polju,

12. Ljušković Džemal, direktor DOO „Bijelo Polje“,
13. Luković Dejan, sekretar sekretarijata za stambeno-komunalne poslove i saobraćaj Opštine Bijelo Polje
14. Gusinjac Džafer, sekretar Sekretarijata za preduzetništvo i ekonomski razvoj Opštine Bijelo Polje
15. Nuhodžić Alida, sekretar Sekretarijata za finansije Opštine Bijelo Polje
16. Alihodžić Rifat, direktor DOO „Arhing“ B.Polje,
17. Bulatović Milan, direktor JKP Vodovod „Bistrica“ -B.Polje,
18. Pačarić Senad, tehnički direktor JKP „Lim“-B.Polje
19. Konatar Miloš, direktor Elektrodistribucije - Bijelo Polje,
20. Rakonjac Branko, predstavnik Privredne komore Crne Gore u B.Polju,
21. Marić Miloš, direktor Srednje elektro-ekonomske škole u B.Polju,
22. Vujisić Blagoje, direktor Osnovne škole „Marko Miljanov“ u B.Polju,
23. Četković Ida, direktor Dječijeg vrtića „Dušo Basekić“ u B.Polju,
24. Agić Rasim, direktor Doma zdravlja u B.Polju,
25. Jeremić Tomislav, direktor Opšte bolnice u B.Polju
26. Lukač Zlata, direktor Centra za socijalni rad,
27. Vojinović Danilo, direktor Biroa rada –B.Polje,
28. Knežević Damjan, direktor Centra za sport i rekreaciju u B.Polju,
29. Rabrenović Dragić, direktor Radija „Bijelo Polje“
30. Janjušević Zdravko, predsjednik NVO-Bjelopoljski demokratski centar,
31. Krgović Bogdan, predsjednik Opštinskog sindikalnog povjereništva,

čl.3.

Stručno administrativne poslove za konsultativnu grupu obavljaće savjetnik Predsjednika Opštine, Milorad Rmandić.

čl. 4.

U cilju efikasnog rada Konsultantska grupa će:

- Nakon prikupljanja podataka u vezi sa postojećim stanjem razvoja Opštine ocijeniti prikupljene podatke;
- Nakon izrade Nacrta SWOT analize ocijeniti kvalitet izvršene analize i dati predlog za njenu konačnu verziju;
- Voditi razgovore o radnoj verziji Strateškog plana sa zainteresovanim stranama;
- Prikupljati i analizirati podatke;
- Odobriti Glavno poglavlje Plana nakon diskusije i sastanaka;
- Pratiti implementaciju Strateškog plana razvoja nakon usvajanja u Skupštini Opštine Bijelo Polje.

čl.5.

Svoje zadatke članovi Konsultantske grupe će obavljati bez novčane naknade.

O b r a z l o ž e n j e

Zakonom o regionalnom razvoju Crne Gore (Sl.list Crne Gore br.20/11 i 26/11) određen je zadatak jedinicama lokalne samouprave da u roku od šest (6) mjeseci od dana stupanja na snagu Pravilnika o metodologiji za izradu Strateškog plana razvoja, jedinica lokalne samouprave usvoje svoje strateške planove.

Konsultativna grupa je zadužena za izradu i praćenje implementacije Strateškog plana razvoja opštine Bijelo Polje za period 2012-2016 god.

Za obavljanje stručno-administrativnih poslova na izradi Strateškog plana određuje se savjetnik Predsjednika Opštine, koji će rukovoditi operativnim timom za izradu Strateškog plana.

PREDSJEDNIK ,
Aleksandar Žurić s.r.

Izvještaj
o radu Konsultantske grupe za izradu Strateškog plana razvoja
Opštine B. Polje za period 2012-2016. godine

Konsultantska grupa određena Rješenjem Predsjednika Opštine broj 01-344/11 od 20.09.2011. godine strukturirana je od rukovodećih predstavnika svih oblasti rada i broji 31 člana.

Prvi sastanak Konsultantske grupe na kojem je prisustvovalo 19 članova i usvojena pravila za njen rad, održan je 22.12.2012. godine. Na njemu je prezentirana prva verzija Osnovne analize-Analize postojećeg stanja Opštine u oblasti demografije, rada, socijalnog staranja, obrazovanja, zdravstva, kulture, sporta, industrije i usluga, poljoprivrede, ribarstva, šumarstva i vodoprivrede, turizma, telekomunikacija, ITC, snadbijevanja vodom i elektroenergijom, zaštite životne sredine, strukture i kvalifikacija administrativnih kapaciteta. Uz to su prezentirani i podaci o geografskom položaju Opštine, reljefu, geološkom sastavu, klimi, hidrološkim odlikama i biodiverzitetu.

Ocijenjeno je da prezentirani materijal obiluje mnoštvom podataka ali da ih treba sistematizovati drugačijim redosledom iako metodološke indikacije dostavljene kao pomoćni materijal za izradu Strateškog plana sadrže nešto drugačiji raspored koji je u odnosu na tipiziranu prezentaciju ovakvih podataka u Crnoj Gori za ovu vrstu dokumenata malo neobičan.

Istaknuta je i potreba da se u izvjesnim djelovima materijala prezetniraju i tačniji podaci (potrošnja struje i vode) kao i mogućnost da se materijal racionalizuje.

Insistirano je da se poredjenja vrše ne samo sa nacionalnim nivoom već i sa regionalnim.

Na drugom sastanku održanom 11.01.2012. godine na kojem je prisustvovalo 23 člana razmatrana je druga radna verzija Osnovne analize, prezetniran predlog Swot analize kao i cilj mjere i projekti koje treba obuhvatiti Strateškim planom razvoja a o čemu stav treba zauzeti na narednom sastanku Konsultantske grupe.

Na ovom sastanku uzelo je učešće 16 članova Konsultantske grupe u davanju sugestija, prijedloga i zahtjeva za provjerom podataka, adekvatnijim preciziranjem pojedinih interpretacija i grafičkim prikazivanjem tendencija određenih ekonomskih i socijalnih kategorija. Zahtjevi su potencirani i za obuhvatnije prezentiranje poljoprivrednih i turističkih resursa (speleoturizam, seoski turizam, rasadnička proizvodnja „Ekoplanta“ zasadi od 50 ha i sjetva na 12 ha pšenice na posjedima doo „Ekomeduza“ i dr).

Naglašeno je da se u svakom slučaju u razvoju putne mreže na selu nije potrebno potencirati zahtjev za asfaltiranjem i da bi dobro nasuti i uvaljani putevi skoro u potpunosti bili dobra zamjena za asfaltirane.

Na trećem sastanku Konsultantske grupe održanom 22.03.2012. godine utvrđena je vizija, cilj, prioriteti, mjere i projekti. Odabrana su 4 prioriteta a u okviru prioriteta 15 mjera i 241 projekat. Utvrđen je zadatak obradivaču da za naredni sastanak pripremi opis mjera i projekata, izvore finansiranja njihove realizacije, vremenski okvir za njihovu realizaciju, nosioce i korisnike projekata, očekivane rezultate i indikatore.

Na četvrtom sastanku održanom 14.05.2012. kojemu je prisustvovalo 23 člana Konsultantske grupe, usvojen je opis mjera i projekata sa utvrđenim ciljevima koji se njihovom realizacijom planiraju ostvariti, utvrđenim nosiocima, korisnicima, očekivanim rezultatima, indikatorima, vrijednostima i izvorima finansiranja.

Na ovom sastanku proširen je broj projekata: Izgradnja sportskog terena u Lješnici, Izgradnja sportskog centra Otoka u Loznicama, Adaptacija dječjeg vrtića „Leptirić“ na Zaimovića Livadama i Rekonstrukcija operativnog bloka Opšte bolnice sa izradom termofasade.

Dogovoreno je da se stopa nezaposlenosti izražena u Osnovnoj analizi uskladi sa podacima Monstata o radno sposobnom stanovništvu po popisu iz 2011 prema kojem ona na kraju 2011. god. iznosi 27,1 %.

Predloženo je Predsjedniku Opštine da ovu verziju Plana utvrdi kao Nacrt za javnu raspravu što je on to i učinio 18.05.2012. godine određujući njen rok do 10.06.2012. godine.

Na petom sastanku Konsultantske grupe održanom 15.06.2012. godine na kojem je prisustvovalo 18 članova razmotreni su rezultati javne rasprave na osnovu izvještaja koji je podnio obradivač Plana. Ocijenjena je realnost konačnog dokumenta u vidu prijedloga Predsjedniku Opštine, Ministarstvu ekonomije i Skupštini Opštine za naredno zasjedanje. Konstatovano je da dokument predstavlja izraz svih raspoloživih mogućnosti i resursa čija je realizacija moguća uz maksimalnu organizovanost u pripremi projekata kao i blagovremeno reagovanje na ponude raznih izvora finansiranja.

Na ovom sastanku su otklonjene greške u podacima o broju usluga Internog odeljenja i zahtijevano da se u Plan unese, u opisu mjera socijalne zaštite, tačka: „Povećanje profesionalne saradnje u pograničnom području u cilju poboljšanja uslova života djece i mladih sa asocijalnim ponašanjem i sklonih sukobu sa zakonom“ kroz realizaciju projekta „Zajedno ka cilju“ što je i učinjeno.

Prezentirano je i da projekat adaptacije prostorija dječjeg vrtića „Leptirić“ zamalo nije podržan od donatora ali je ocijenjeno da ga ne treba izostaviti iz Plana jer se za naredni petogodišnji period može ukazati nova mogućnost za njegovu realizaciju.

Na pitanje da li su procijenjene vrijednosti projekta rekonstrukcije školskog objekta OŠ „Marko Miljanov“ realne, od obradivača je saopšteno da su sve procijenjene vrijednosti projekata utvrđene od strane iskusnih stručnjaka za oblast građevinarstva na osnovu dostavljenih podataka za izradu Plana o potrebama za izgradnjom ili rekonstrukcijom određenih objekata. Na kraju je konstatovano da se prezentirani dokument može proslijediti nadležnim organima kao Prijedlog za usvajanje sa 15 mjera i 285 projekata odnosno 40 projekata više nego što je bilo sadržano u Nacrtu plana.

Sa povećanjem cijene radova na asvaltiranju puteva sa 62.000,00 € na 78.000,00 € po jednom kilometru i povećanjem broja projekata u odnosu na podatke iz Nacrta plana ukupna predračunska vrijednost svih projekata obuhvaćenih Prijedlogom plana utvrđena je na iznos 108.993.000,00 €.

U radu Konsultantske grupe karakteristična je bila jednoglasnost u usvajanju svih djelova dokumenta što mu je osiguralo i veći kvalitet.

U radu Konsultantske grupe uzeli su učešća na sastancima, pored koordinatora, skoro svi članovi Konsultantske grupe a posebno prof.dr Miliwoje Radović, profesor Ekonomskog fakulteta u Podgorici koji je dao poseban značajan doprinos u oblikovanju strukture Plana i formulisanju ciljeva i prioriteta razvoja u narednih 5 godina.

Evaluator je permanentno pratio rad Konsultantske grupe i u 3 faze dao pisane ocjene dostavljenih mu verzija Plana.

Ocijenio ih je kao korektno uradjene sa naglaskom mogućnosti određenih unapredjenja. Evaluator je tražio da se u izražavanju određenih kretanja i tendencija obradivač služi grafikonima, brojnijim intrpretacijama, fusnotama, naznakama izvora podataka, dopuni sa podadima o obrazovnoj strukturi, stopi nataliteta, mortaliteta i unutrašnjim migracijama tražio je da se bliže opišu pokazatelji bogatstva Opštine, da se navedu uzroci koji su inicirali projekte iz oblasti zastite životne sredine, da se obuhvate kulturni i sportski događaji i nabroje kulturno istorijski spomenici, da se bliže opišu administrativni kapaciteti i stepen primjene i ITC tehnologija, da se da više poredjenja podataka sa nacionalnim nivoom. Sugerisao je da se izostavi obrada projekata individualnog sektora koji nemaju sadržinu i karakter privatno javnog partnerstva.

Sve primjedbe koje je bilo moguće ispoštovati raspoloživim podacima Konsultantska grupa i obradivač su ispoštovali.

Asistenti
Milorad Rmandić
Tatjana Krgušić

Koordinator
Abaz Kujović